

YK0049

Selvityksiä ratikan kaavarungon alueelta

3.3.2021

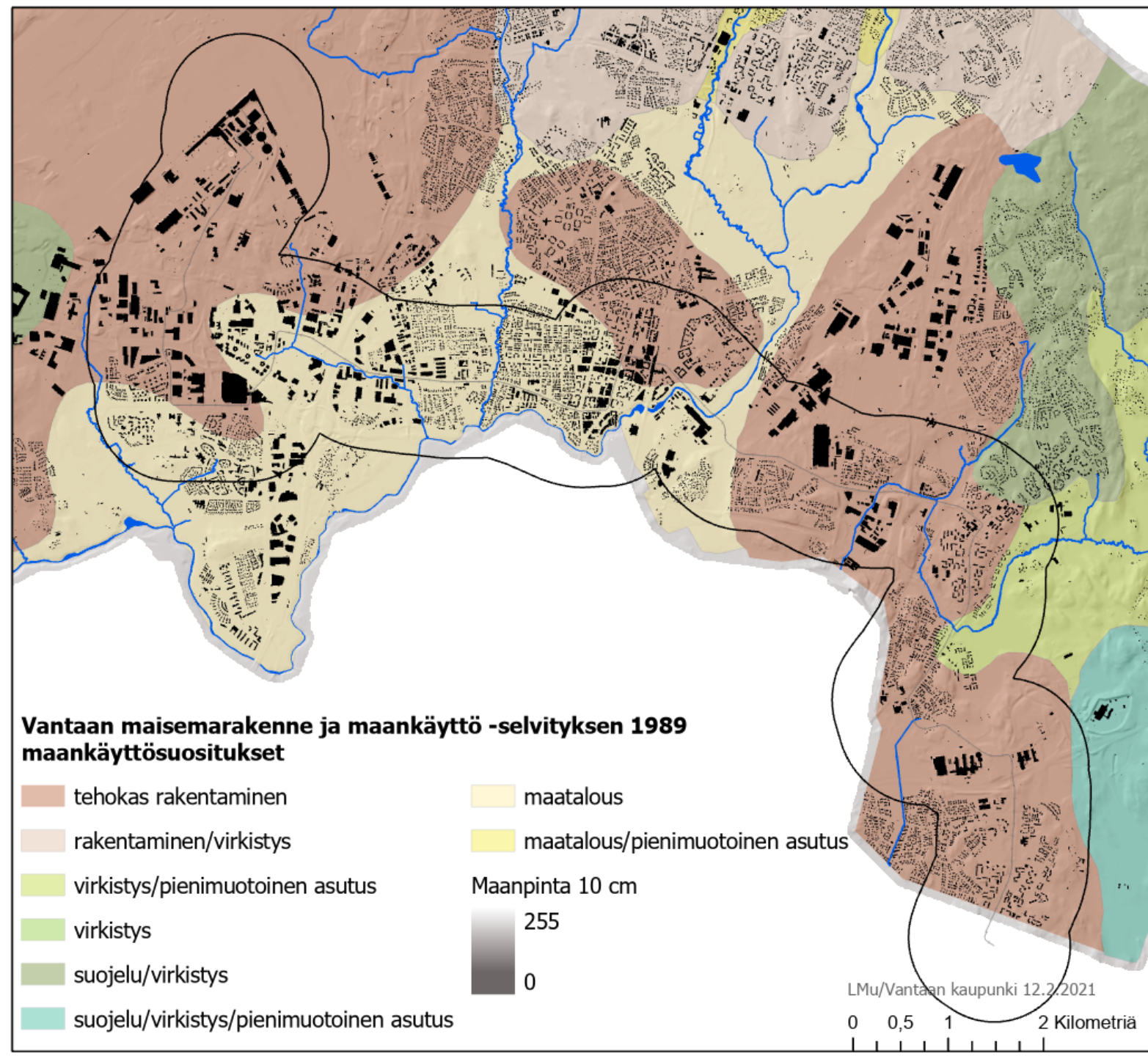

SELVITYKSET JA TAUSTA-AINEISTOT

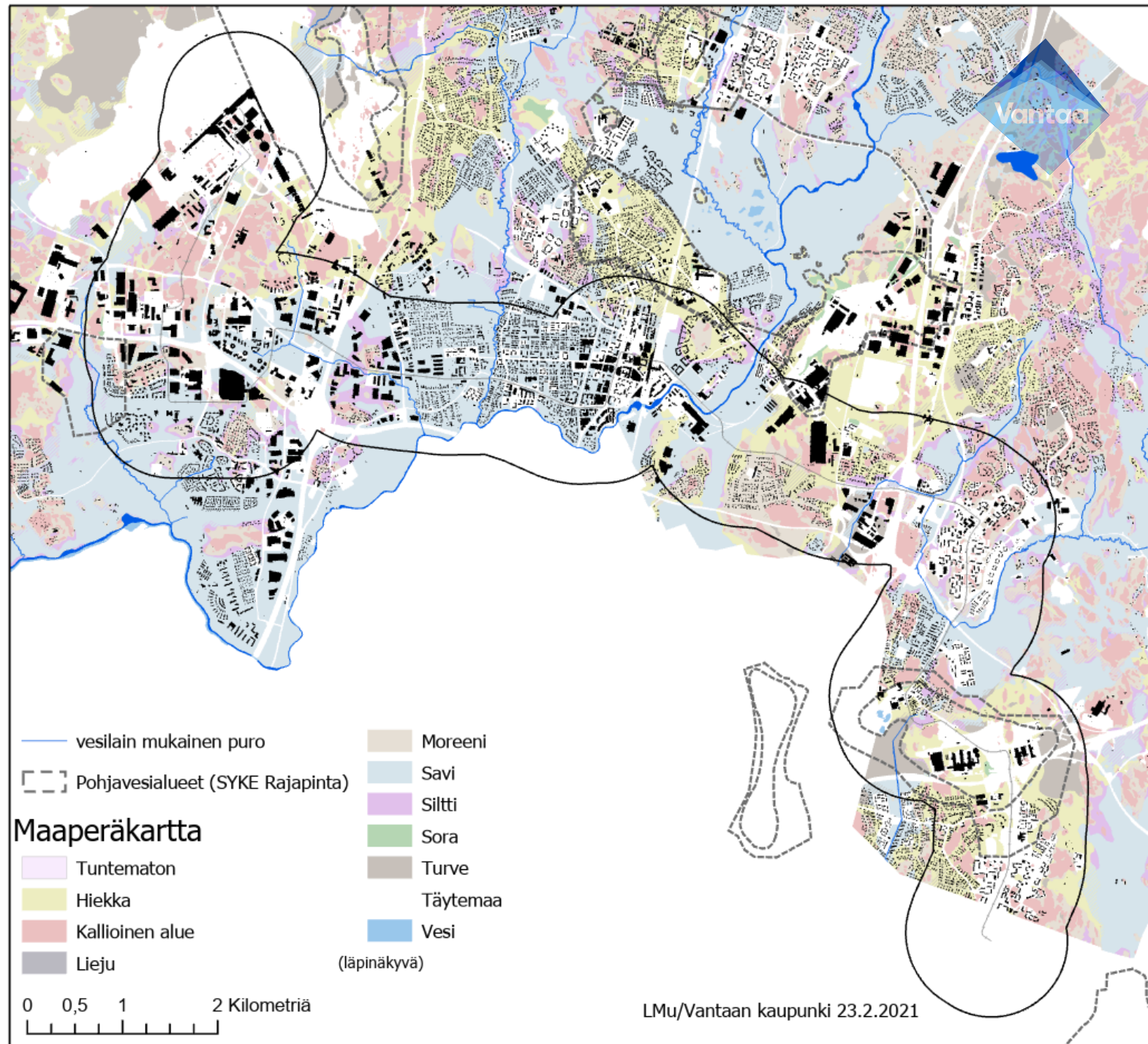
Maisemarakenne, ekosysteemi- palvelut, viheralueverkosto ja kulttuurimaisema

Maisemarakenne

- Vuoden 1989 maisemarakenne ja maankäyttö -selvitys on ollut yleiskaavojen taustalla ja ohjannut rakentamisen sijoittumista Vantaalla.
- Rakennettavuus, kasvukyky, maaston muodot, pinta- ja pohjavedet ja pienilmasto luovat maiseman perustason, jonka mukaan rakentamissuositukset tehtiin.

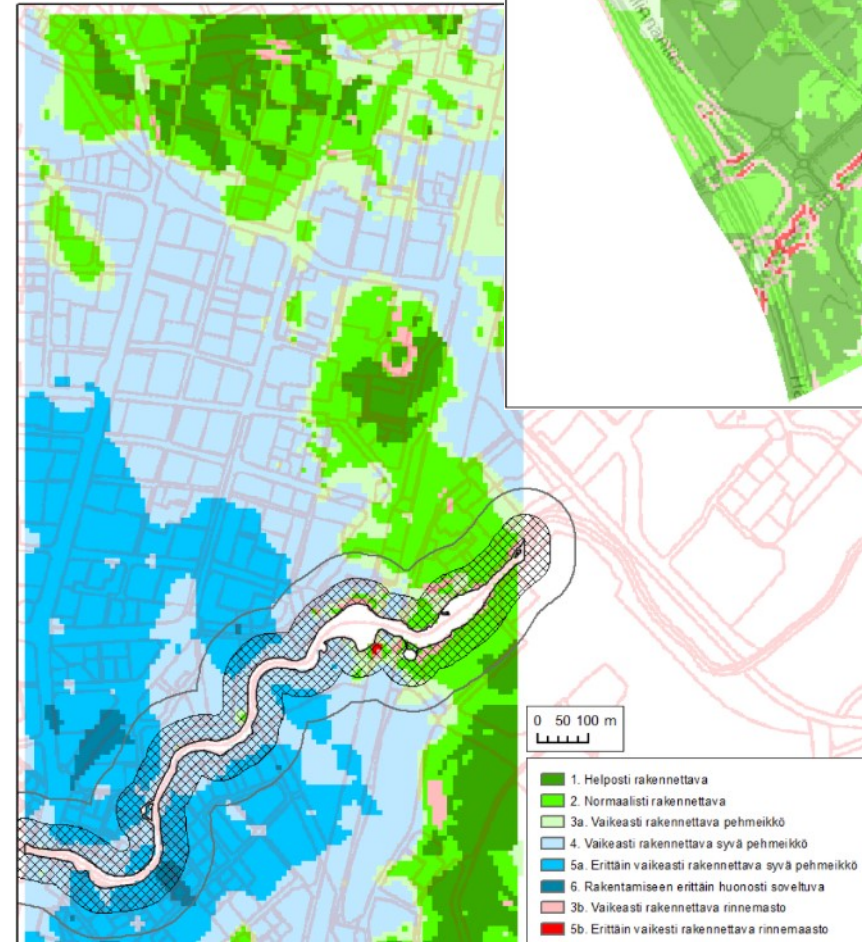
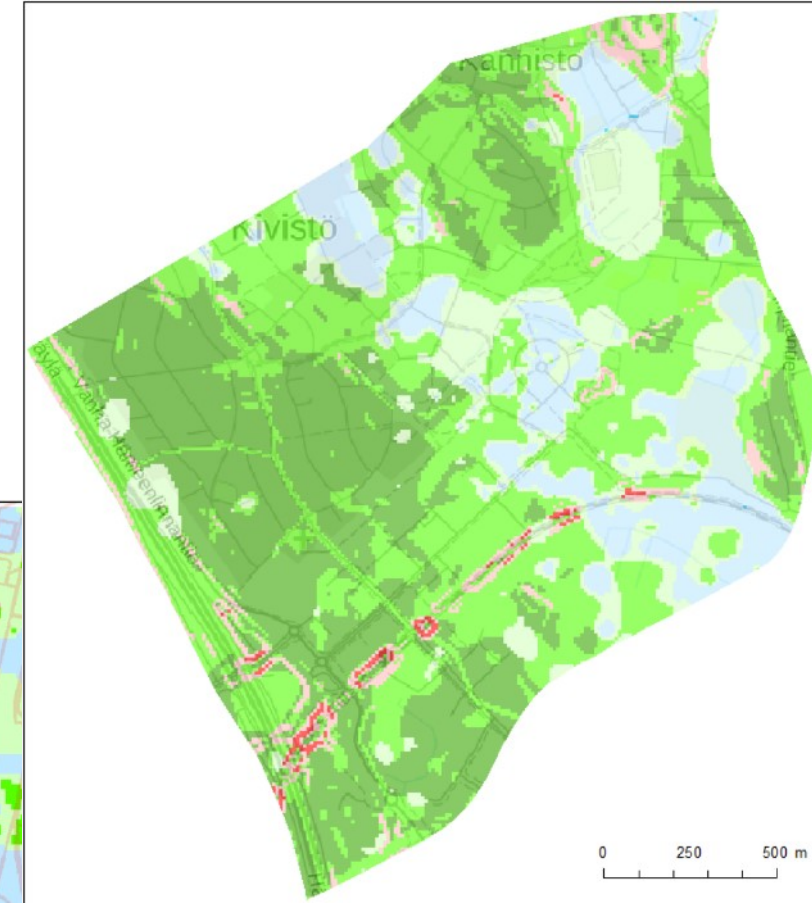

Maaperä pintavedet, pohjavedet

Maisemarakenne tiivistyvän kaupungin suunnittelussa

- Tekeillä on Vantaan rakennettavuuskartta.
- Pilotit: Tikkurila ja Kivistö. Ratikan kaavarunkoaluetta ehdotettu mukaan.
- Onko maisemarakenteeseen perustuva rakentamiskaavojen valinta toiminut? Kyllä!
- Tästä tarkempi maiseman pohjataso rakentamisen ohjaukseen tiivistyvässä kaupungissa. Kasvillisuuden merkitys tarkentuu ekosysteemipalveluiden kautta. Puroja tarkastellaan erikseen. Pienilmasto on syytä ottaa huomioon rakennusten sijoittelussa.

Ekosysteemipalvelut ja purot

Ekosysteemipalvelut

Vantaan luontohyödyt – selvitys yleiskaavatyön taustalle (WSP ja Vantaan kaupunki 2018).

Kartoille on merkitty **21 palvelua**:

Säätely- ja tukipalvelut:

S1a Haitallisten aineiden biopuhdistus

S1b Puhdas ilma

S2 Melun torjunta

S3 Eroosion torjunta

S4a Veden kierron säätely

S4b Veden viivytys ja tulvasuojelu

S5 Ilmavirtausten säätely

S6 Pölytys ja siementen levitys

S7 Elinympäristöt

S8 Veden laadun ylläpito

S9 Globaalin ilmaston säätely

S10 Alueellisen ilmaston säätely

Tuotantopalvelut:

T1 Viljeltävä ravinto

T2 Juoma- ja talousvesi

T3 Luonnon tuottama ravinto

T4 Käyttövesi

T5 Materiaalit

Kulttuuriset ekosysteemipalvelut:

K1 Virkistys

K2 Luonto opetuksessa

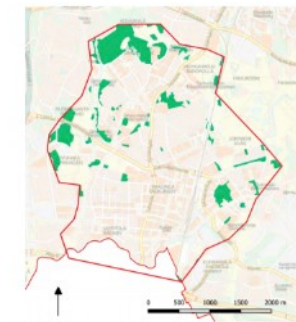
K3 Esteettisyys ja kulttuuriperintö

K4 Luonnonarvo perintönä

Tikkurila: Säätely- ja ylläpitopalvelut

S1a Haitallisten aineiden biopuhdistus

S1b Puhdas ilma

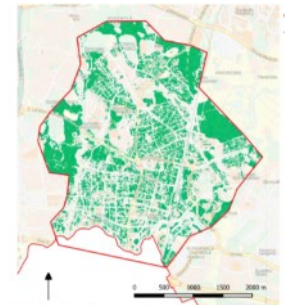
S2 Melun torjunta

S3 Eroosion torjunta

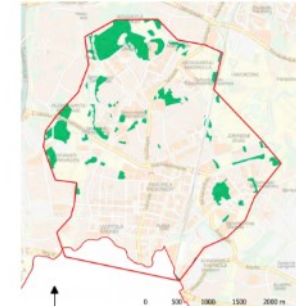
S4a Veden kierron säätely

S4b Veden viivytys ja tulvasuojelu

S5 Ilmavirtausten säätely

S6 Pölytys ja siementen levitys

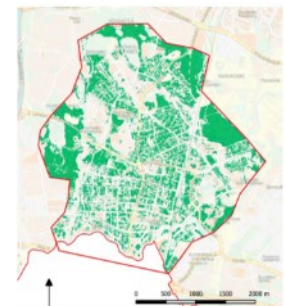
S7 Elinympäristöt

S8 Veden laadun ylläpito

S9 Globaalin ilmaston säätely

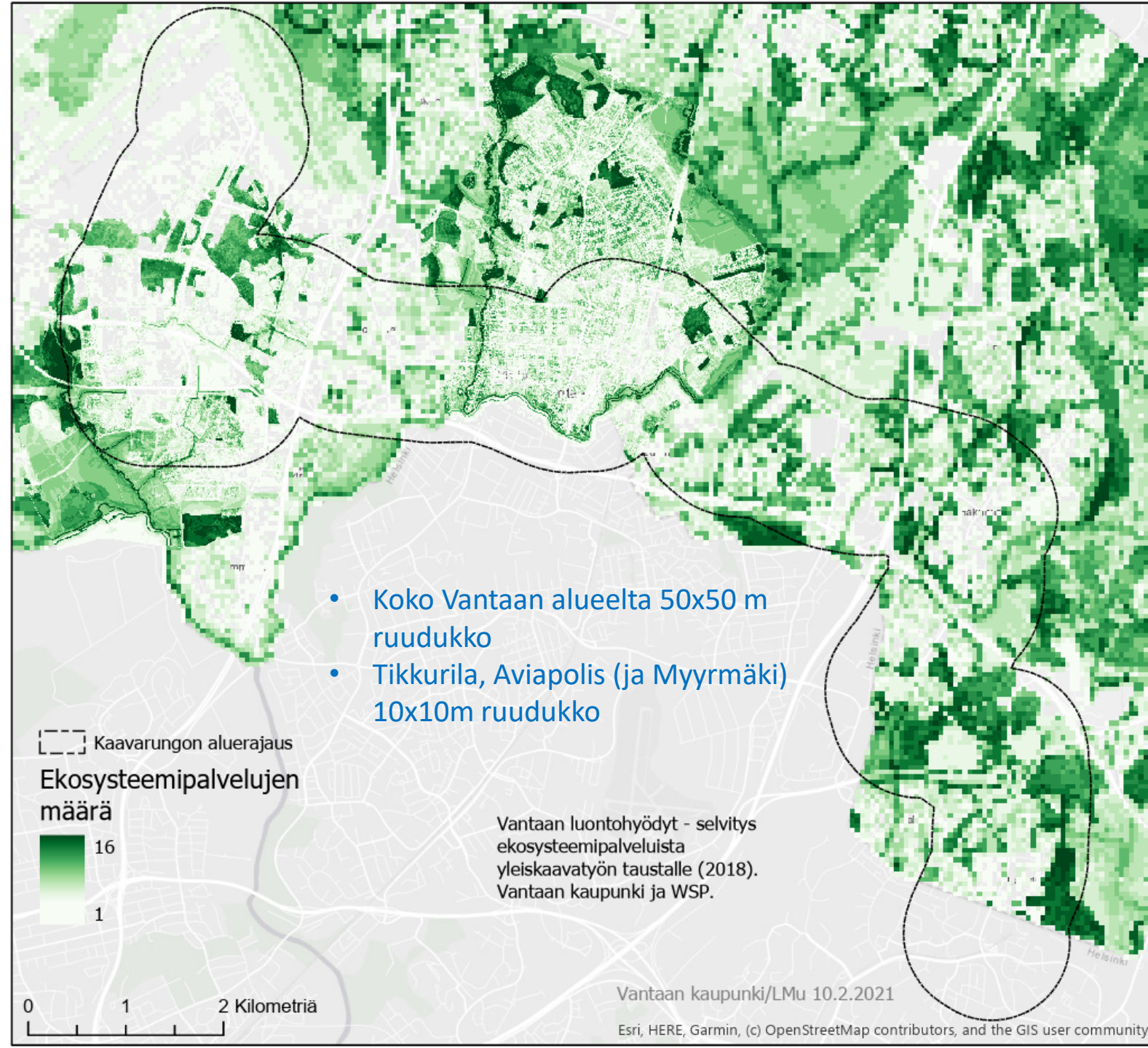
S10 Paikallisen ilmaston säätely

Ekosysteemipalvelut

- Selvityksessä on luotu **kokonaiskuva Vantaan ekosysteemipalveluiden hyödynnetystä tarjonnasta**.
- Analyyseissä on otettu huomioon, onko joku ihminen hyödyntämässä palvelua. Tilanne siis voi muuttua:
 - Esim. K2 luonto opetuksessa: Metsät 500 m säteellä peruskoulusta ja päiväkodista.
- Jokaisessa palvelussa on tehty tulkinta siitä, miten se muodostuu. Tulkinnot ja käytetyt aineistot on selitetty raportissa.
- Koska analyysi on vuodelta 2018, ovat jotkut kohdat jo ehtineet muuttua. Antaa kokonaiskuvan, mutta **suunnittelun pohjaksi on käytettävä ajantasaisia pohjatietoja**.

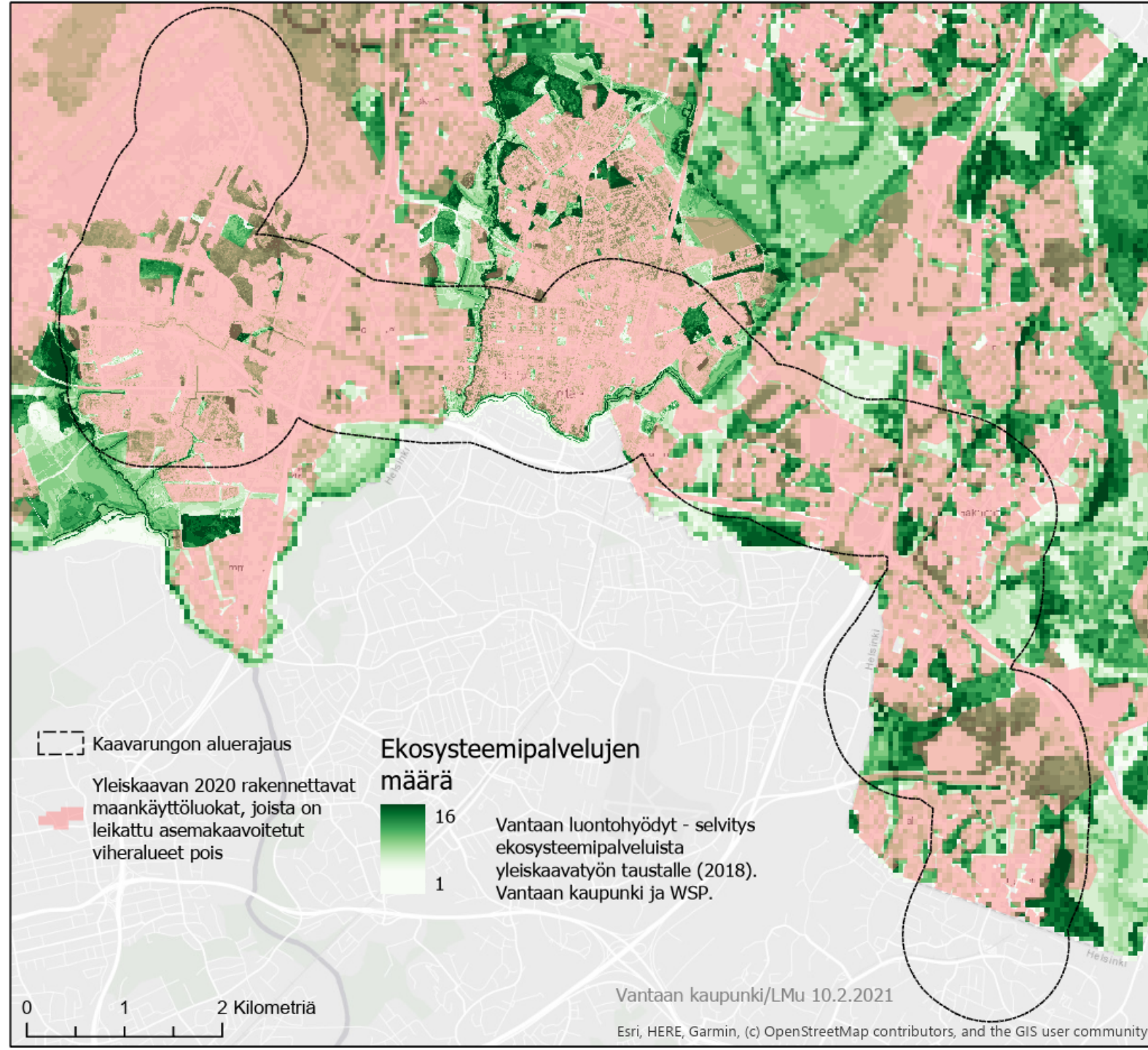
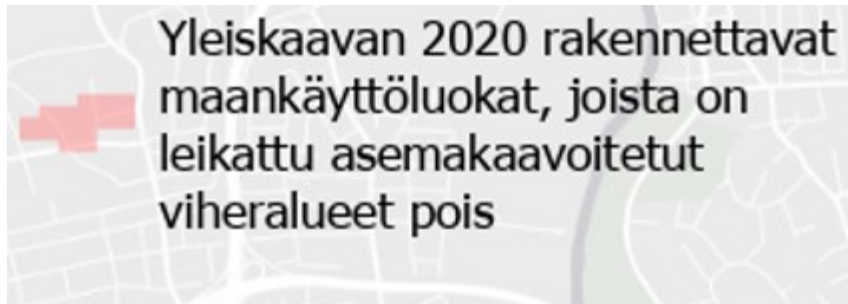
Yleiskuva kaavarunkoalueesta:

- Aviapolis – Tikkurila vyöhykkeellä on isoja alueita, joilla ekosysteemipalveluita syntyy vähän, koska on niukalti kasvillisuutta tai luonnon prosesseja.
- Idässä ekosysteemipalvelujen hyödynnetty tarjonta on hyvä.

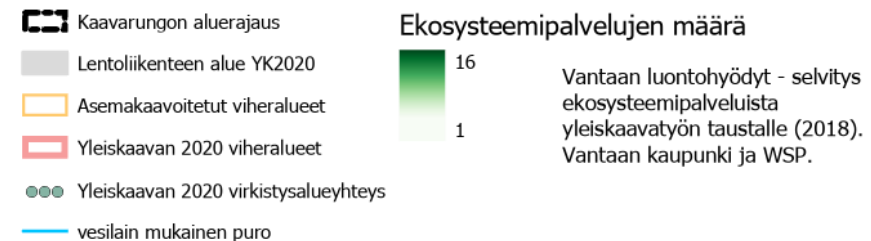
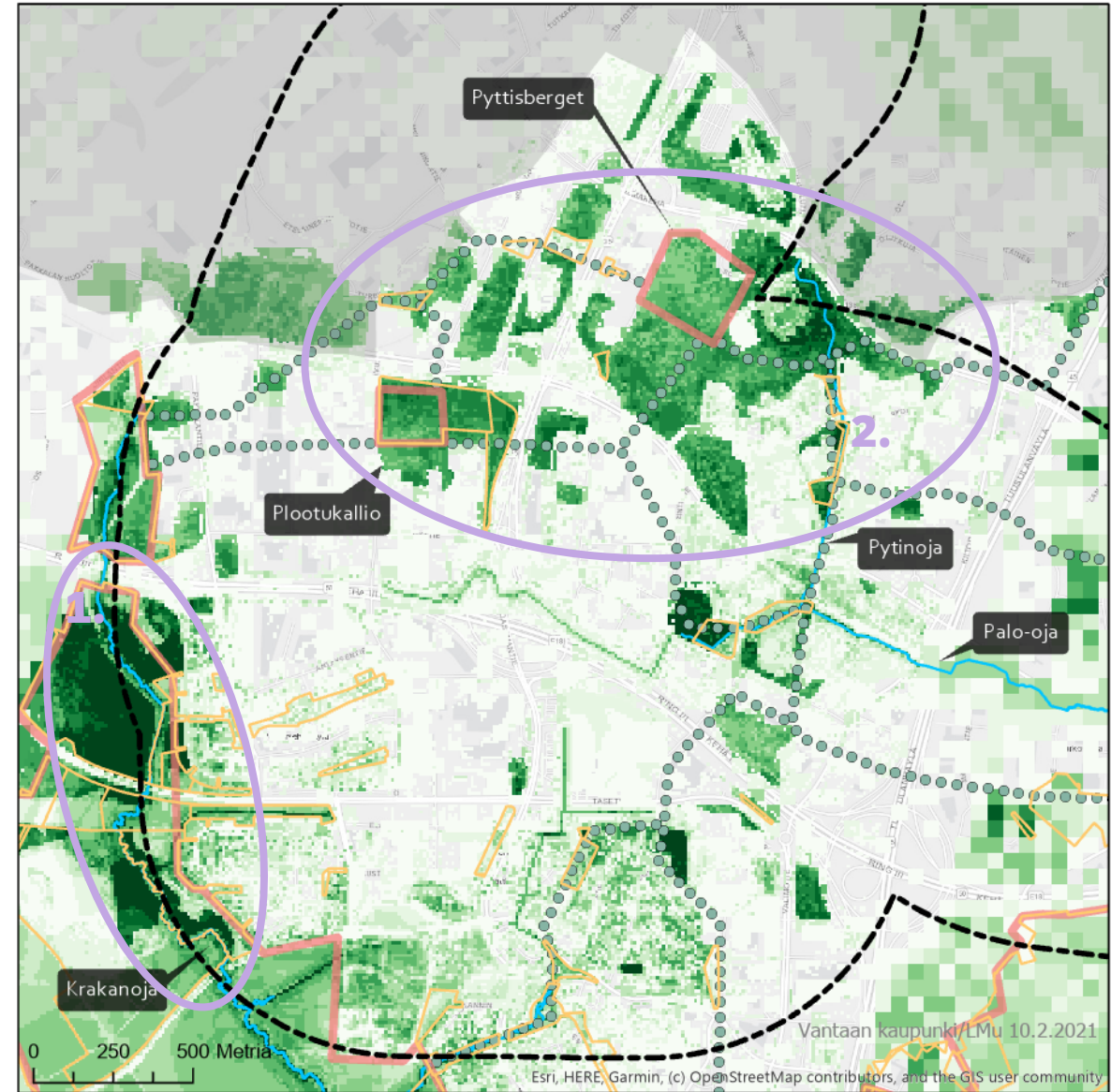
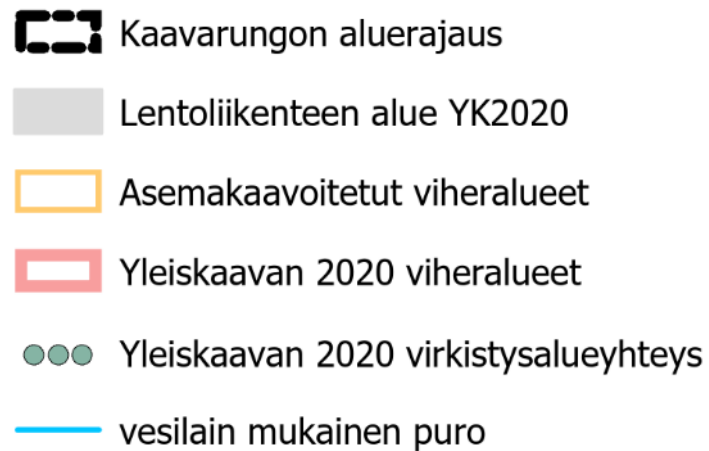
Rakennettavat alueet ja ekosysteempipalvelut

- Pääsääntöisesti ekosysteempipalvelukeskittymät ovat turvassa viheralueilla, mutta eivät täysin.

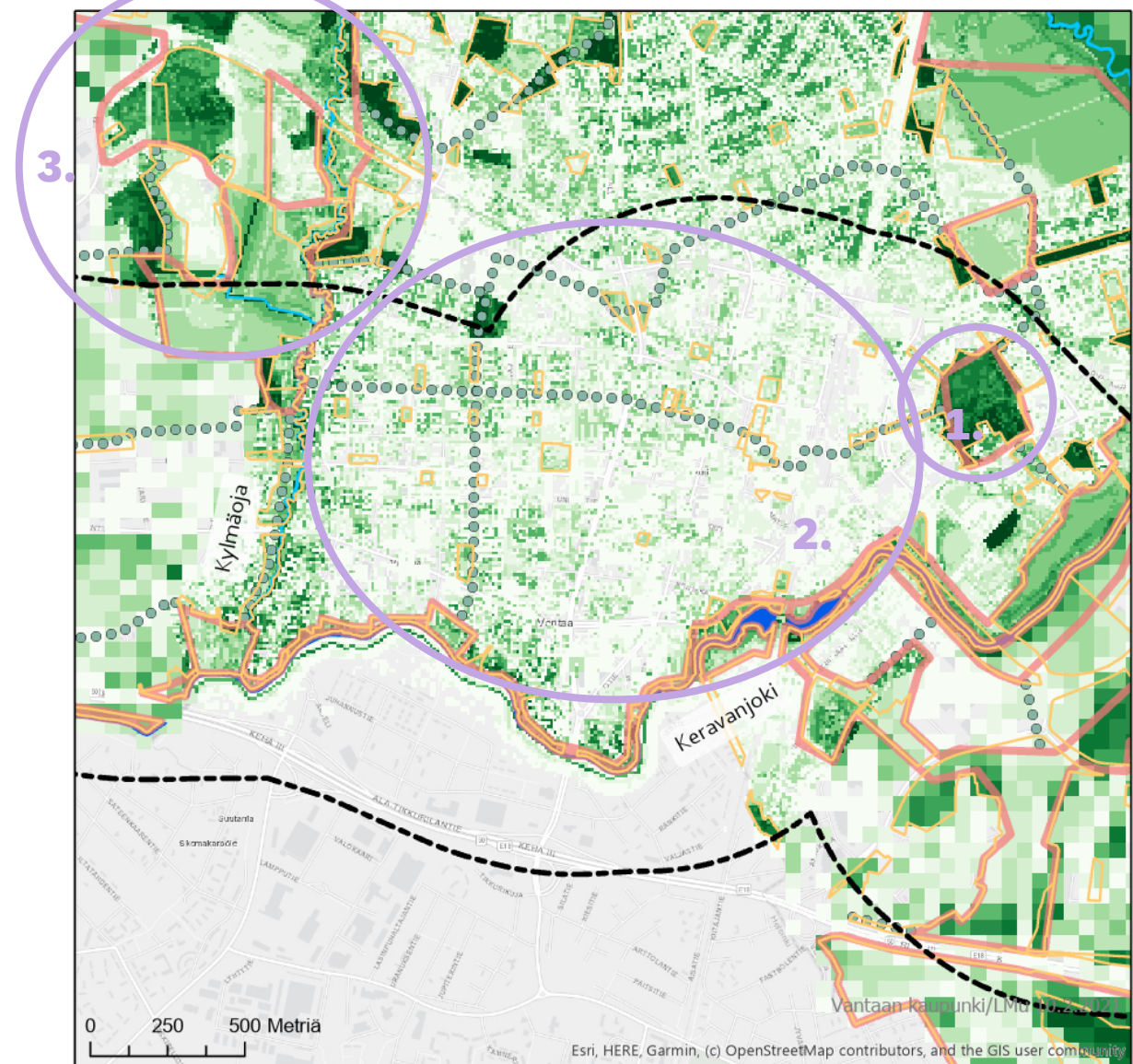
Aviapolis

1. Merkittävin ekosysteemipalvelujen tihentymä on yleiskaavoitetulla ja asemakaavoitetulla Karakanojan laakson viheralueella Tuulensuunpuistossa ja siitä etelään Krakanojan luonnonsuojelualueella.
2. Veromiehen kaupunginosan selännevyöhykkeellä on vielä rakentamattomia metsiä (osa näkyvistä on jo hakattu). Niistä yleiskaavassa on varattu viheralueiksi Pyttisberget ja Plootukallio. Virkistysalueyhteydet noudattelevat monin paikoin alueita, joilla on nykyisellään puroja, metsiä ja puistoja. Aviapolis-kaavarungossa nämä otettiin viheraluerakenteen lähtökohdaksi. Purokäytäviä asemakaavoitetaan viheralueiksi pala kerrallaan.

Tikkurila

1. Winterinmäki on Tikkurilassa merkittävä ekosysteemipalvelujen tarjoaja. Se on yleis- ja asemakaavan virkistysaluetta
2. Tikkurilan ja Viertolan pienet puistot eivät ole yhtä lukuisien ekosysteemipalvelujen tarjoajia kuin laajemmat viheraluekokonaisuudet. Kun laajemmat viheralueet ovat kaukana, on merkitys kuitenkin suuri. Erityisesti lapsille ja vanhuksille lähellä olevat leikki- ja levähdyspaikat ovat tärkeitä. Tikkurilan kaavarungossa on ideoitu näiden monipuolistamista =ekosysteemipalvelut lisääntyvät, kompensaatio.
3. Pohjoisempänä Kylmäojan laaksossa, kaavarunkoalueen ulkopuolella, on ESP moniarvokohteita sekä viheralueella että rakennettaviksi asemakaavoitetuilla alueilla.

 Kaavarungon aluerajaus

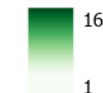
 Asemakaavoitetut viheralueet

 Yleiskaavan 2020 viheralueet

 Virkistysalueyhteys yk0048

 vesilain mukainen puro

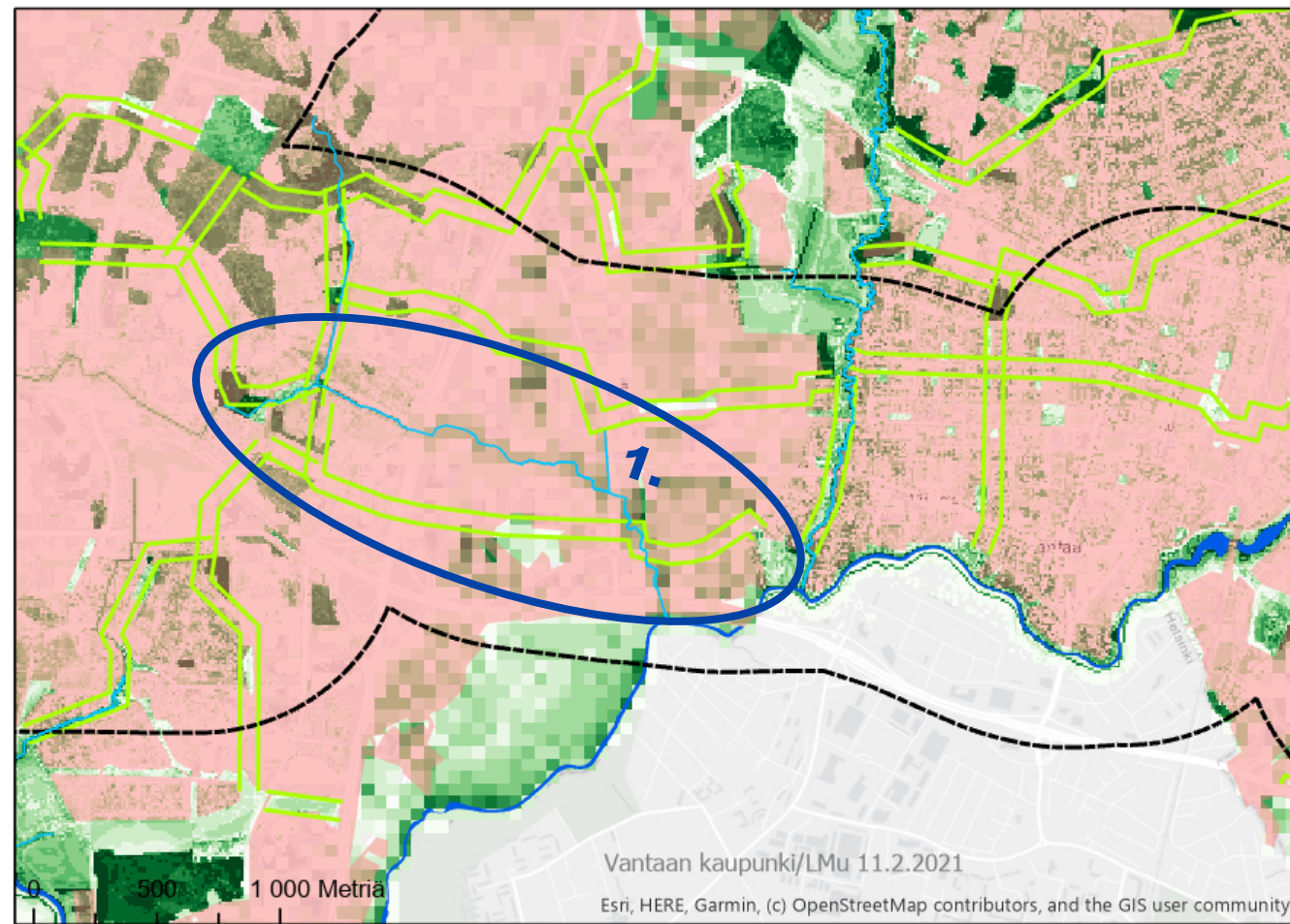
Ekosysteemipalvelujen määrä

Vantaan luontohyödyt - selvitys
ekosysteemipalveluista
yleiskaavatyön taustalle (2018).
Vantaan kaupunki ja WSP.

Koivuhaka

1. Palo-ojan ottaminen huomioon, yleiskaavan yleismääräys puroista
 - Koko alueella tarve suunnitella tarkemmin virkistysalueyhteyksiä ja ekologista verkostoa.

Kaavarungon aluerajaus

Yleiskaavan 2020 rakennettavat maankäyttöluokat, joista on leikattu asemakaavoitetut viheralueet pois

Yleiskaavan 2020 virkistysalueyhteys

vesilain mukainen puro

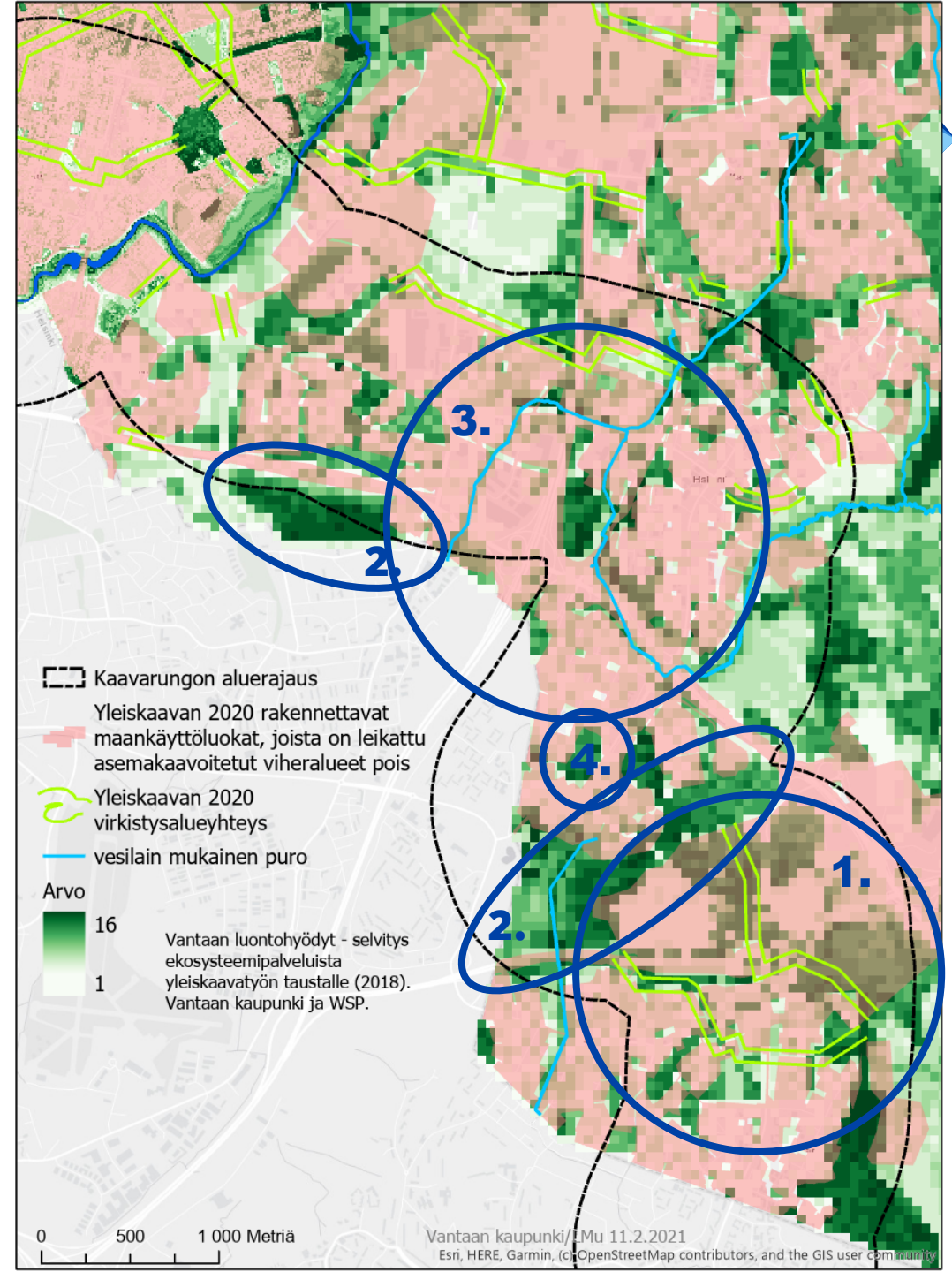
Ekosysteempipalvelujen määrä

Vantaan luontohyödyt - selvitys ekosysteempipalveluista yleiskaavatyön taustalle (2018). Vantaan kaupunki ja WSP.

Itä

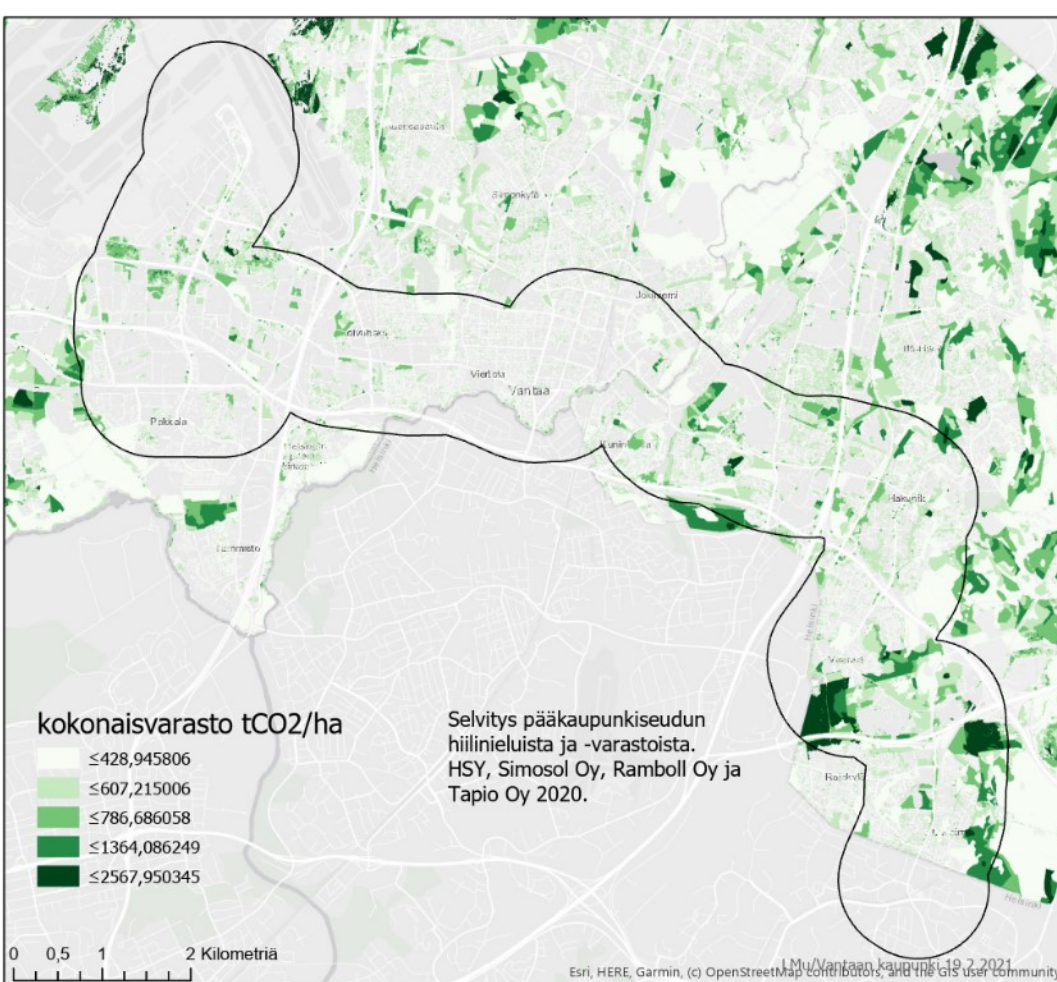
1. Yleiskaavan virkistysalueyhteydet tukevat ekosysteemipalveluja. Länsimäen kaavarungossa pääosa suosta on säilymässä. Ennallistamisen mahdollisuudet on syytä selvittää.
2. ESP moniarvokohteet ovat viheralueella.
3. Kormuniitynoja/Itä-Hakkilanoja, yleiskaavamääräyksen mukaan tilavaraus ja luonnonmukaistaminen – on jo suunnitteilla Hakunilan keskustan laajennuksessa. Tätä voi ajatella kompensaationa, kun ekosysteemipalvelujen tarjontaa lisätään.
4. Vaaralanmäki ei ole yleiskaavan viheralue. Otetaan huomioon jatkosuunnittelussa monipuolinen ESP tarjonta.

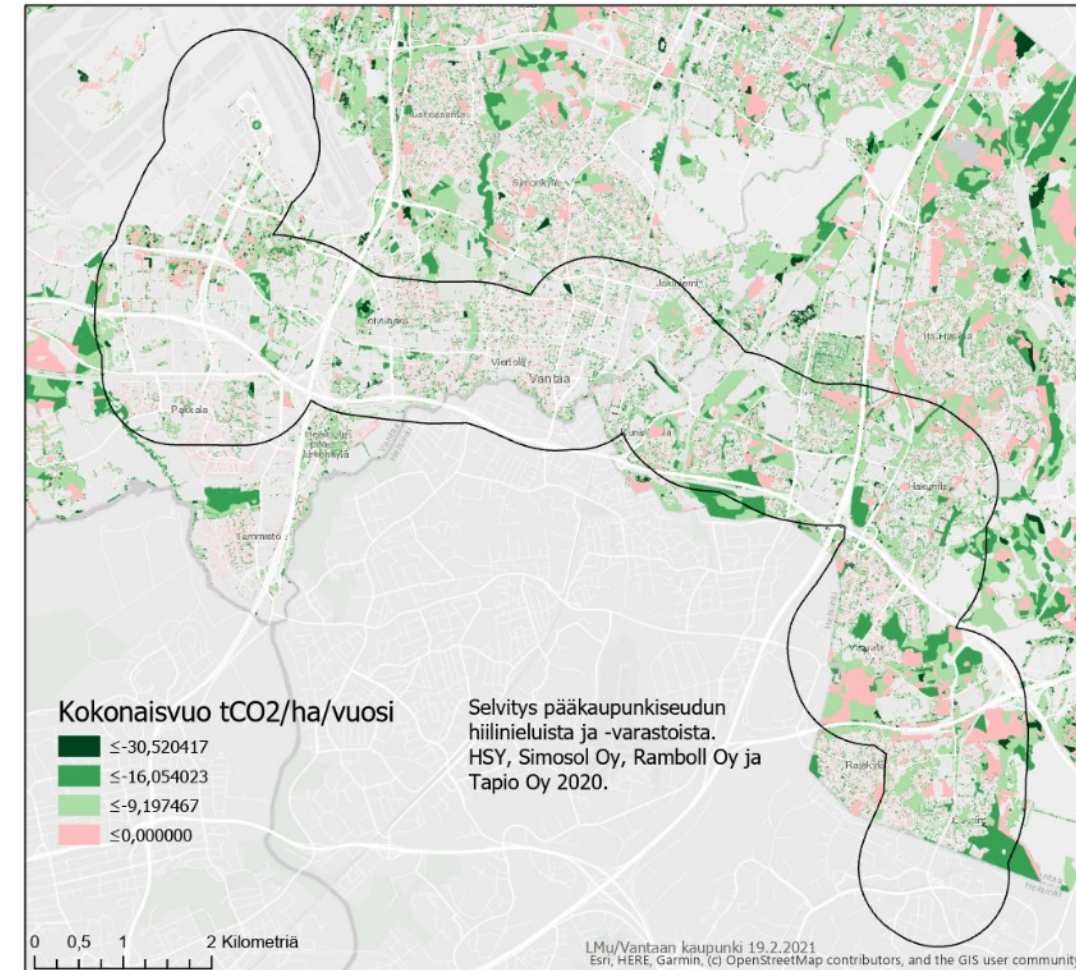
Hiilivuo ja -varasto

- HSY:n selvitys 2020 tarkentaa ja ajantasaistaa ekosysteemipalvelua ”S9 globaalin ilmaston säätely”
- On tehty tulkintoja. Tämä kuvaa suuntaa antavasti. Esim. puistojen maaperän hiilivarasto saattaa olla kuviteltua suurempi.

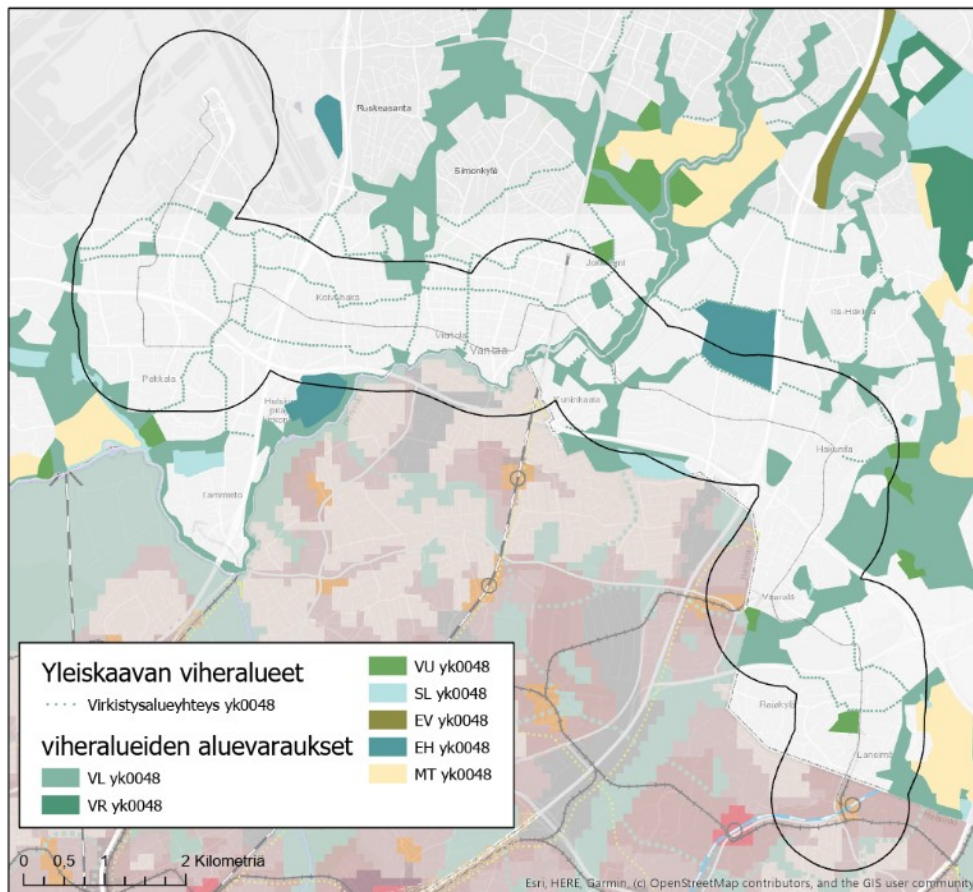
Maaperän ja kasvillisuuden hiilivarastot

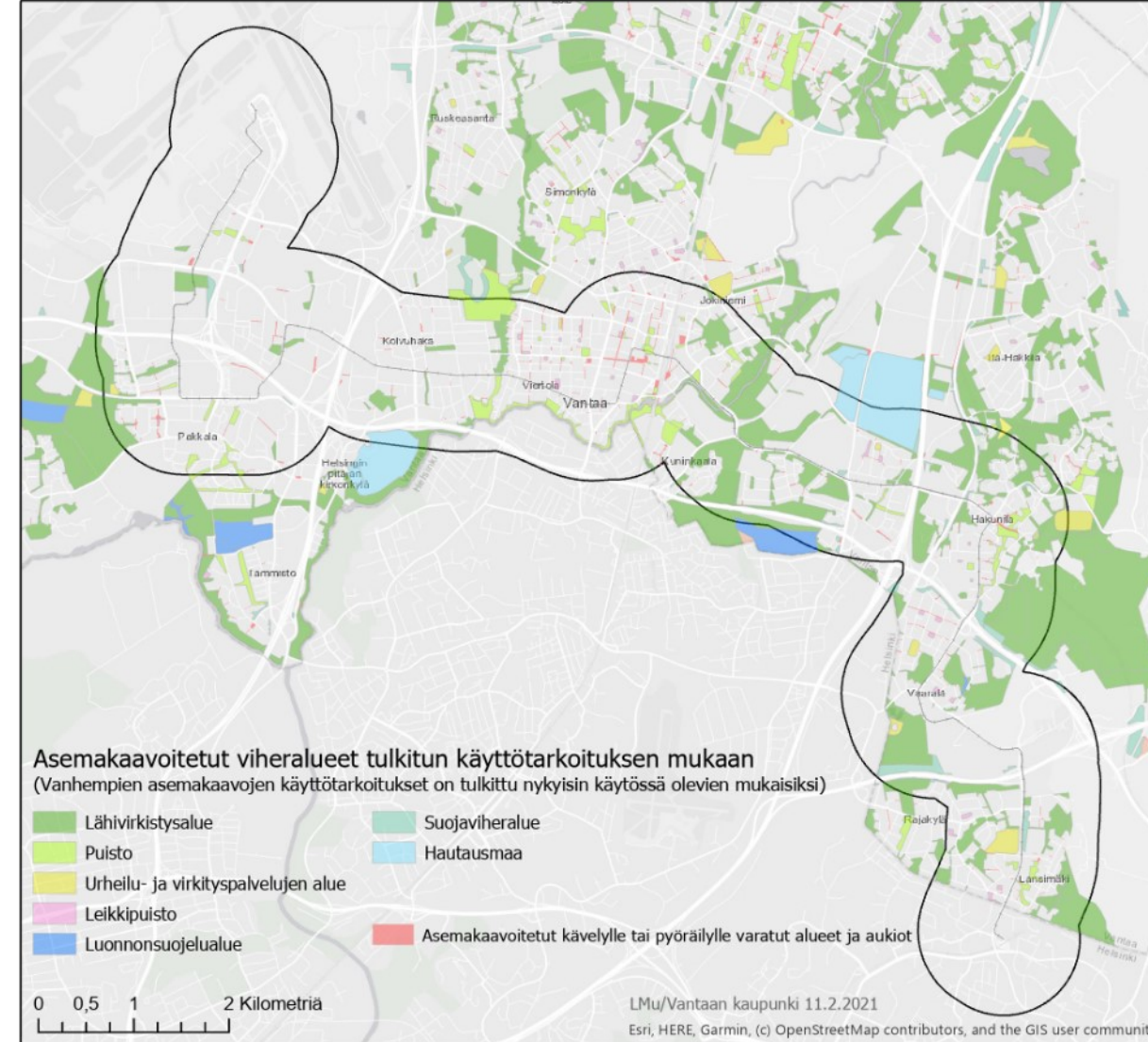
Hiilivuo eli hiilen sitoutuminen ja vapautuminen

Viheralueverkosto ja virkistys

Kaavoitettu viheralueverkosto

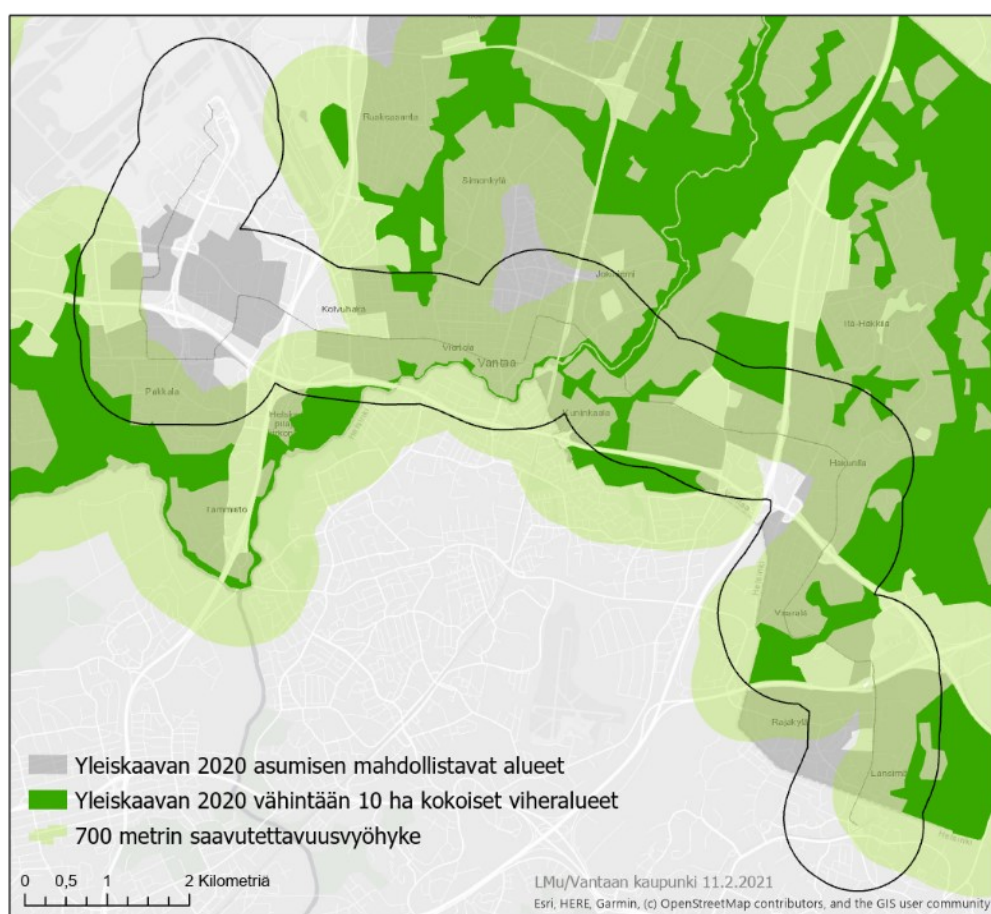

Yleiskaavan 2020 viheralueet ja virkistysalueyhteydet. Taustalla Helsingin yleiskaava 2016. Viheralueet jatkuvat kaupungin rajojen yli. Keravanjoen pohjoispuolella Vantaalla viheralue on paikoin varsin kapea. Joen eteläpuolella Helsingin puolen viheralue kuitenkin vahvistaa jokilaakson viheraluekokonaisuutta.

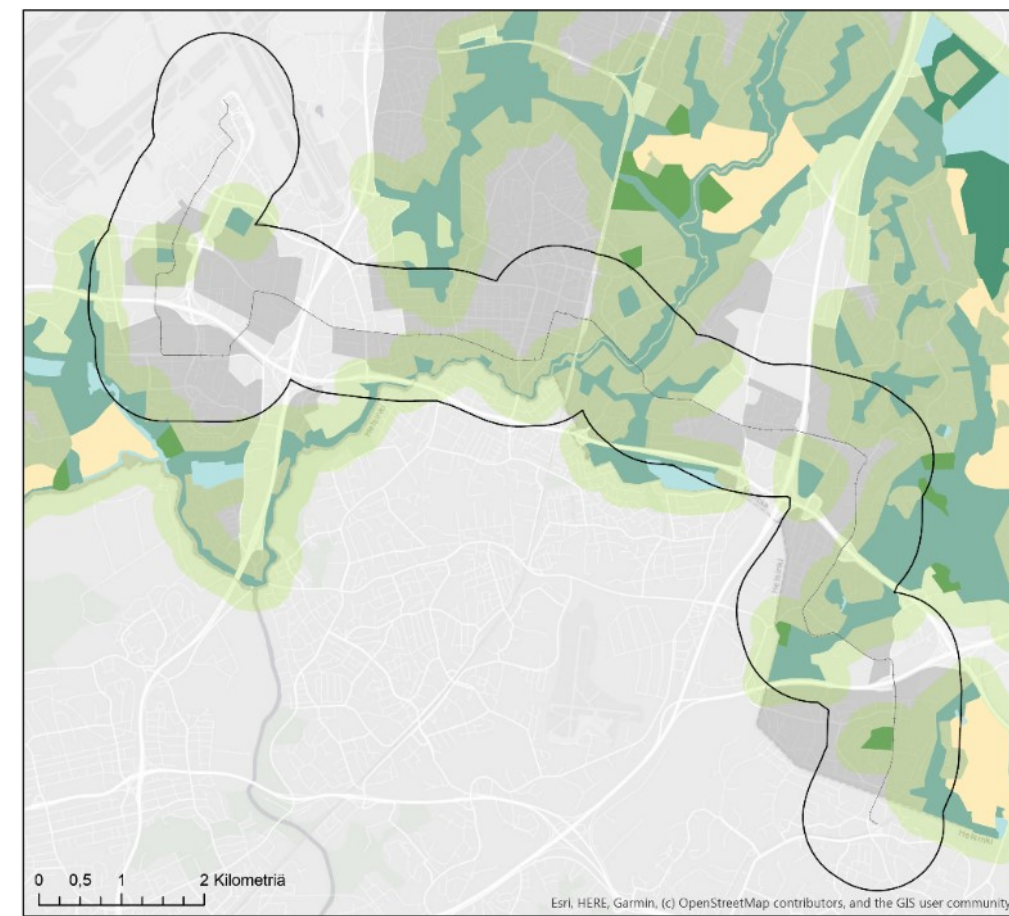

Tikkurilassa ja Viertolassa vehreät kävely- ja pyöräilytiet täydentävät muuten niukkaa viheralueverkostoa.

Laajojen viher- tai virkistysalueiden saavutettavuus

Yleiskaavan 2020 yli 10 ha laajuiset **viheralueet**, saavutettavuus 700 metriä.

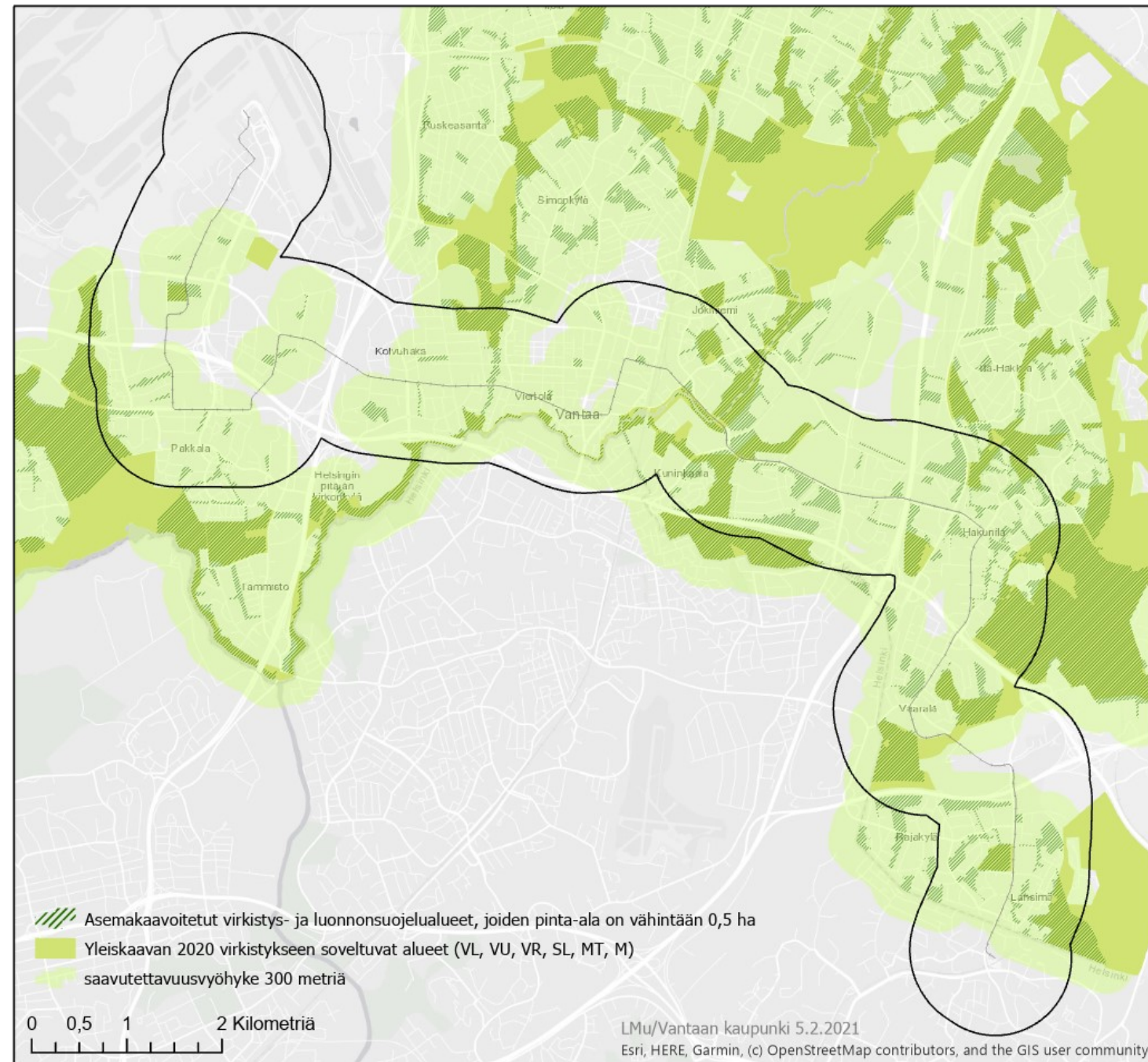

Yleiskaavan virkistykseen sopivien alueiden saavutettavuus ja asuminen:
Tummemmalla harmaalla erottuvat asuinalueet, joilta laajemmille virkistykseen sopiville alueille on pitkä matka.

- Yleiskaavan urheilu- ja virkistysalueilla sekä luonnonsuojelualueilla ja maatalousalueilla, joille voidaan perustaa ulkoilureittejä, voi harrastaa ulkoliikuntaa. Tästä kartasta on rajattu hautausmaat ja suojaviheralueet pois.
- YK2020 asumista mahdollistavat alueet merkitty tummemmalla harmaalla.

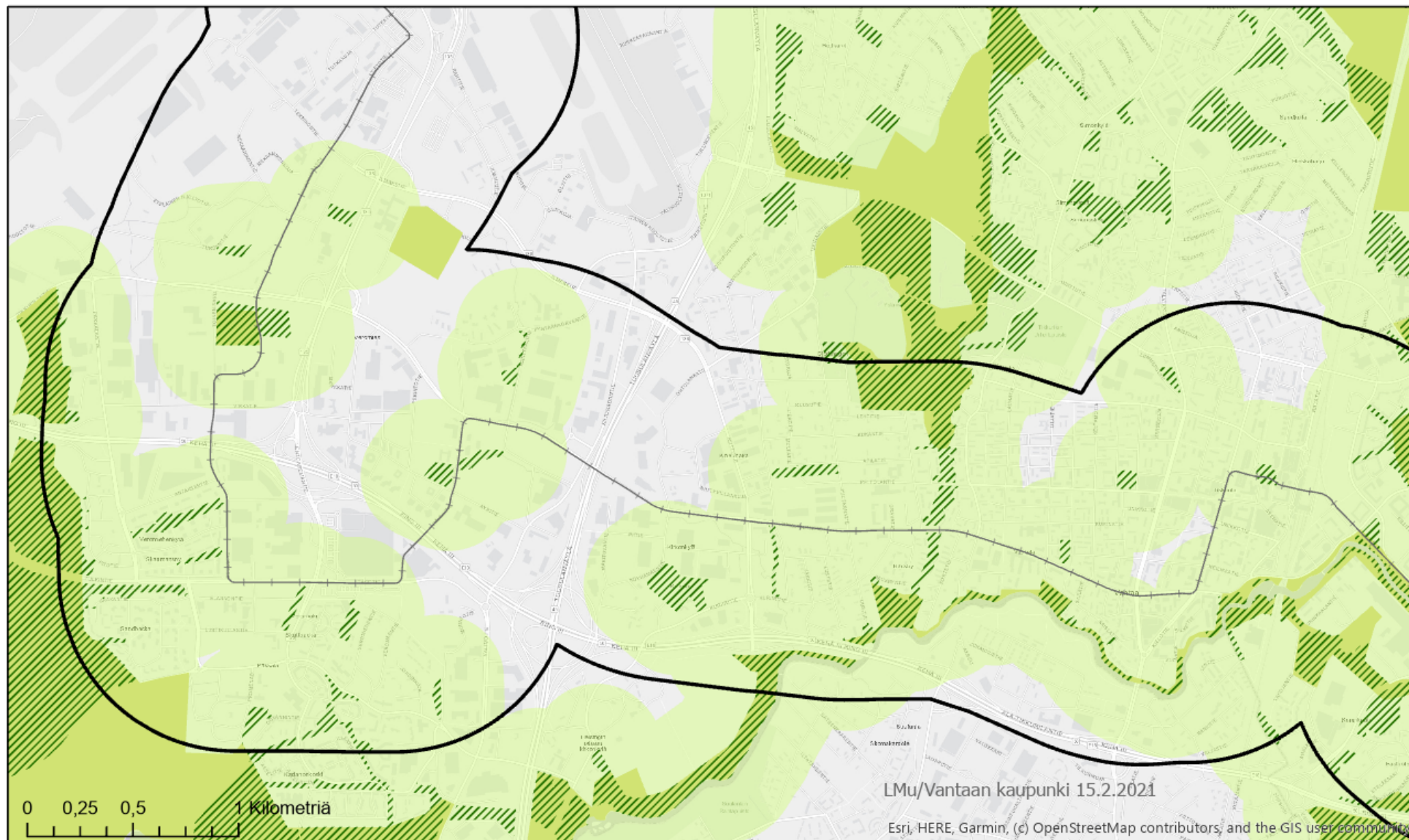
Kaavoitetun viheralueverkoston saavutettavuus

- Asemakaavoitetut viheralueet, joiden koko on vähintään puoli hehtaaria ja yleiskaavan virkistykseen soveltuvat alueet
- Saavutettavuus 300 metriä.
- Väylillä ym. esteillä ei ole leikattu vyöhykkeitä. Todellisuudessa viheralue moottoritien toisella puolella ei ole saavutettava.

Virkistykseen sopivien alueiden saavutettavuus Aviapolis - Tikkurila

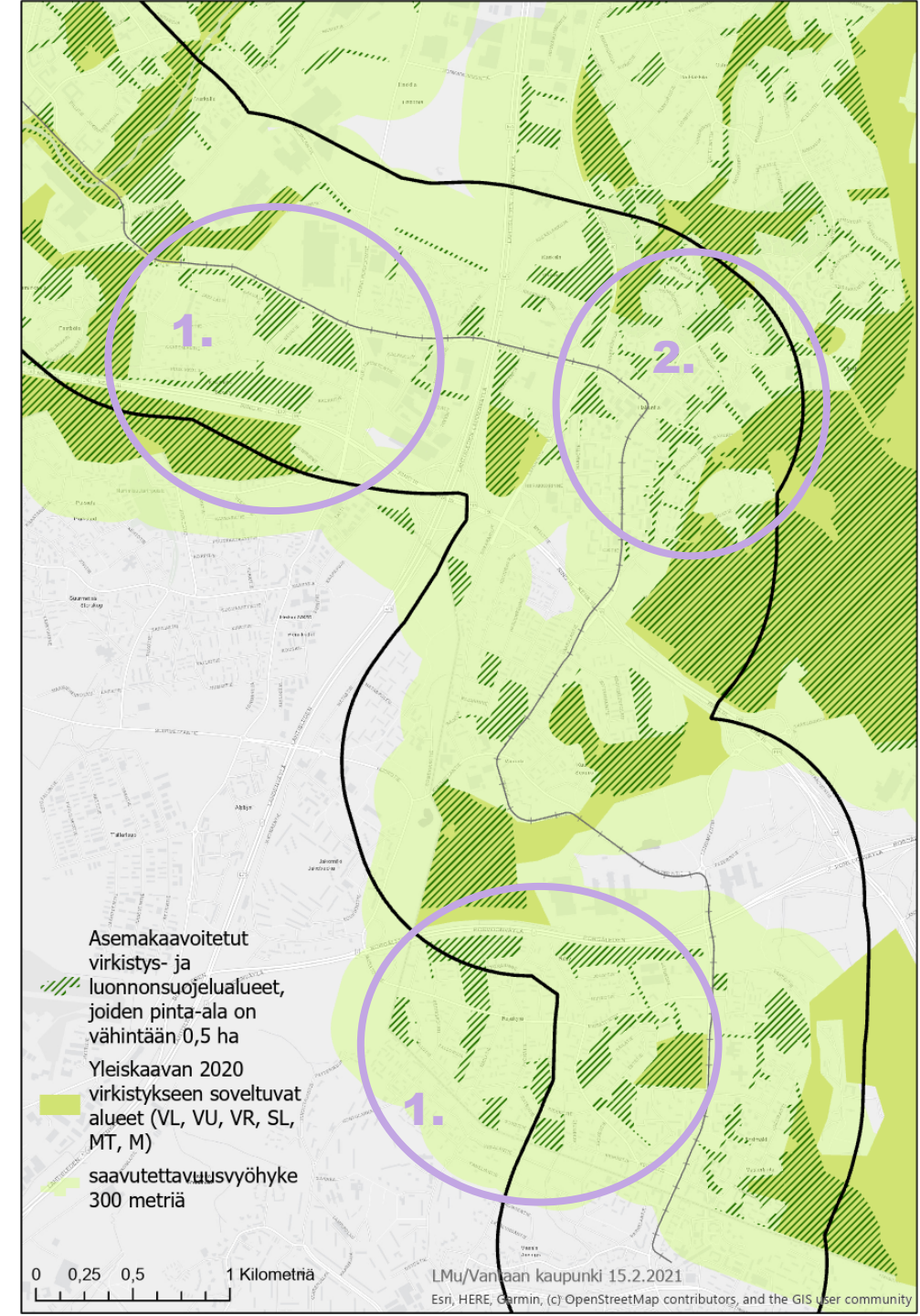
- Heikoin tilanne on Veromiehessä, Koivuhaassa, Tikkurilassa ja Viertolassa.

- /// Asemakaavoitetut virkistys- ja luonnonsuojelualueet, joiden pinta-ala on vähintään 0,5 ha
- Yleiskaavan 2020 virkistykseen soveltuvat alueet (VL, VU, VR, SL, MT, M)
- saavutettavuusvyöhyke 300 metriä

Virkistykseen sopivien alueiden saavutettavuus itä

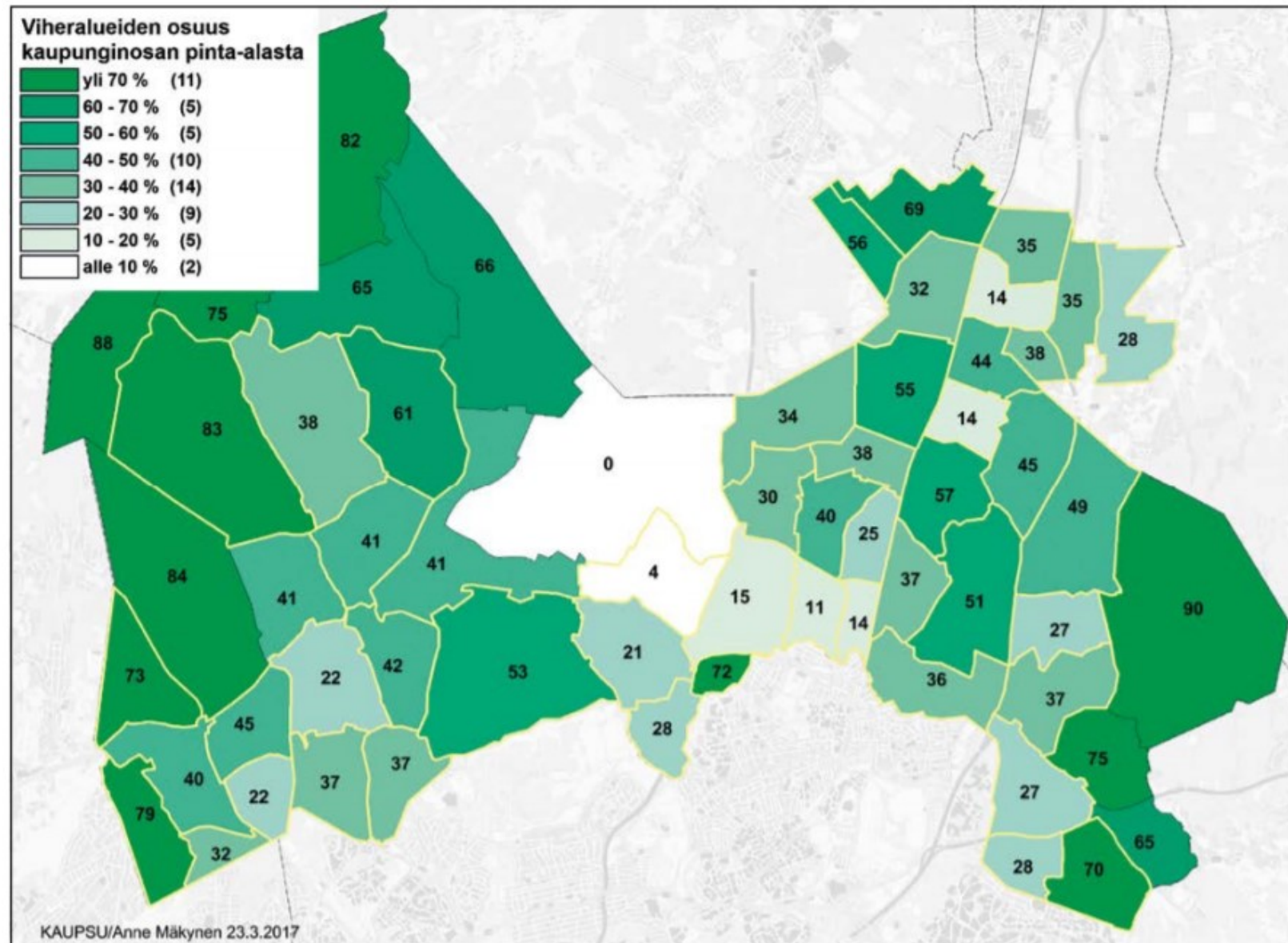
1. Rajakylässä ja Kuninkaalassa saavutettavuusvyöhykkeissä on päällekkäisyyttä. Saavutettavuuden näkökulmasta viheralueiden ottaminen rakentamiskäyttöön olisi mahdollista.
2. Hakunilassa tiheältä näyttävään viheralueverkostoon kuuluu jyrkkiä rinteitä, joiden virkistyskäyttö on rajoitettua – ei näy tässä analyysissä.

Viheraluetta per kaupunginosa

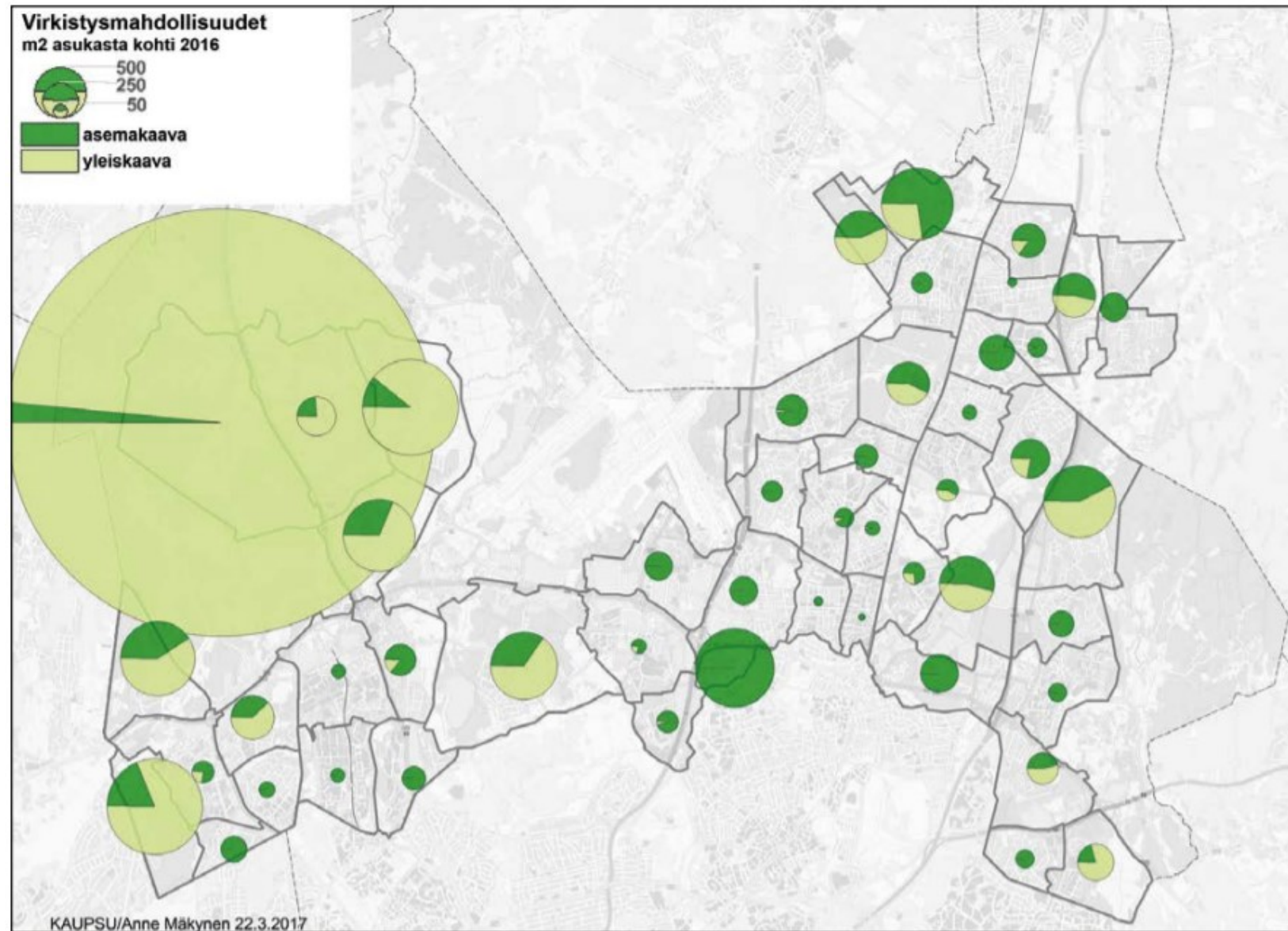
Nämä kartat pitäisi vielä päivittää. Asiasisältö ei varmaan juuri muutu, mutta ovat uskottavampia päivitettyinä uuden yleiskaavan mukaisiksi.

Lisäksi tavoitteena olisi saada tulevaisuuden näkökulmaa mukaan, väestönkasvun vaikutuksia.

Asema- ja yleiskaavassa viheralueiksi kaavoitetun pinta-alan osuus kaupunginosan pinta-alasta. Tarkemmin tutkittavat 49 kaupunginosaa on rajattu keltaisella. Vantaan kaupungin opaskartta.

Virkistysaluetta per asukas

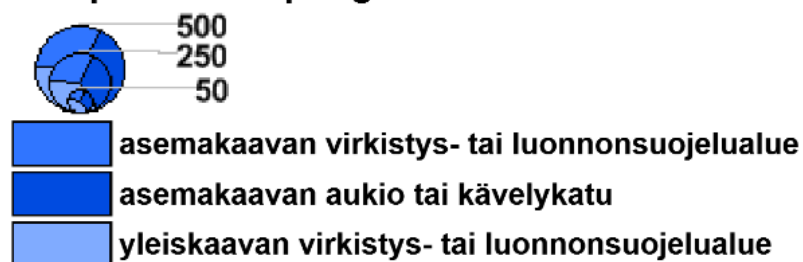
Asema- ja yleiskaavan virkistysalueiden, niihin liittyvien aukoiden ja kävelykatujen sekä luonnonsuojelualueiden tarjoamat virkistysmahdollisuudet vaihtelevat kaupunginosittain (m²/asukas). Vantaan kaupungin opaskartta.

Lähipuistoja per asukas 2016

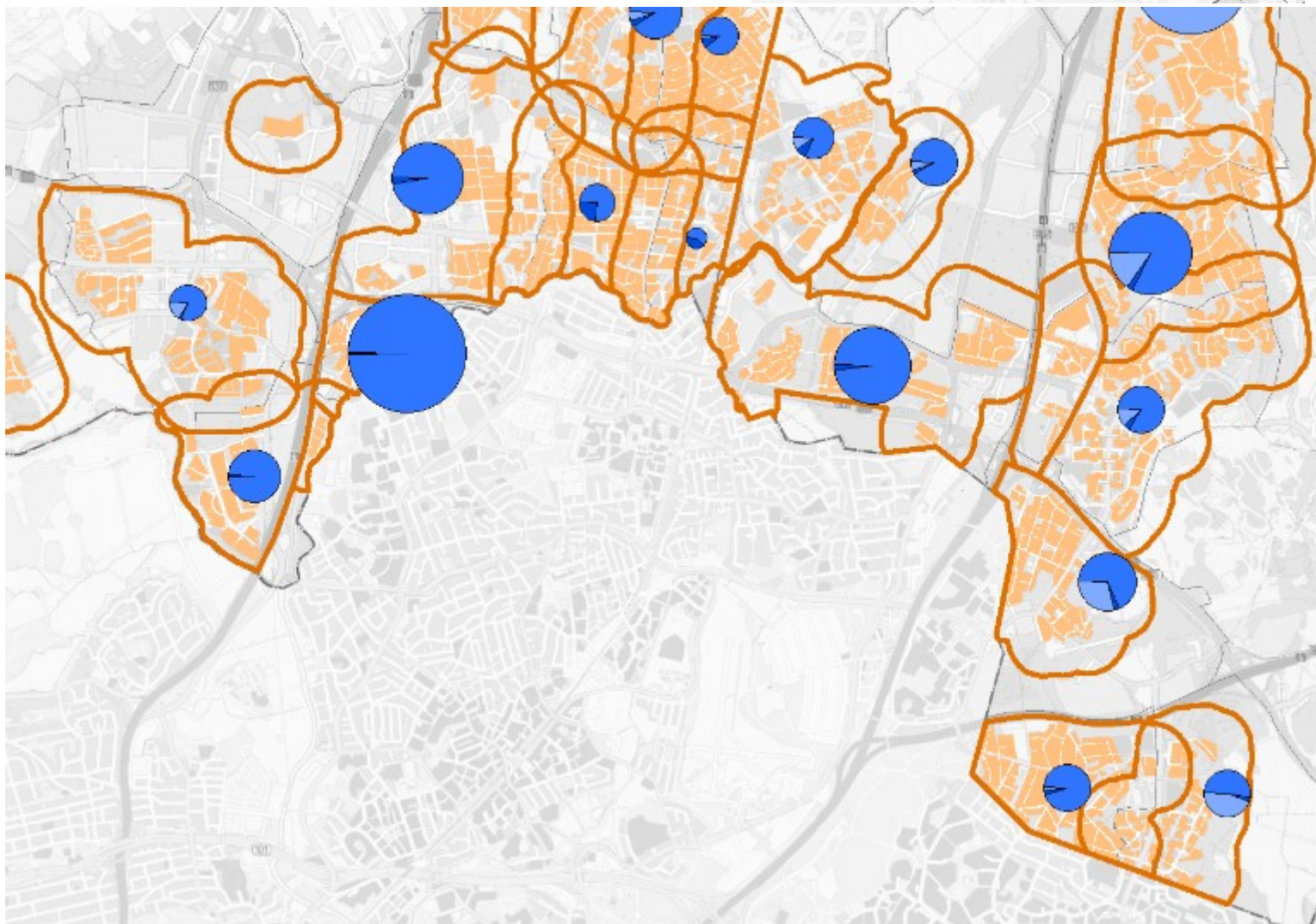
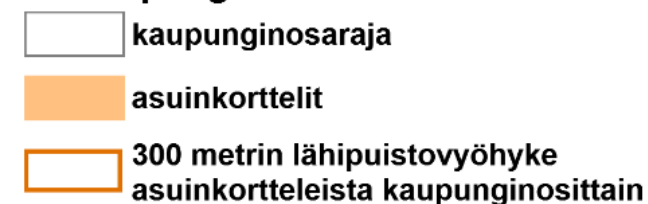

Vantaan viherrakenne 2017: Lähipuistot lasketaan tässä selvityksessä 300 metrin saavutettavuusvyöhykkeeltä asemakaavoitetuista asuinkortteleista. Lähipuistovyöhyke katkeaa suuriin teihin, ratoihin sekä jokiin, jolloin saadaan todellisempi kuva lähellä sijaitsevista virkistysmahdollisuuksista.

Lähipuistot kaupunginosittain m²/asukas

49 kaupunginosaa

Asukasmäärän kasvun arviointia yleiskaavan luontovaikutusten arvioinnista

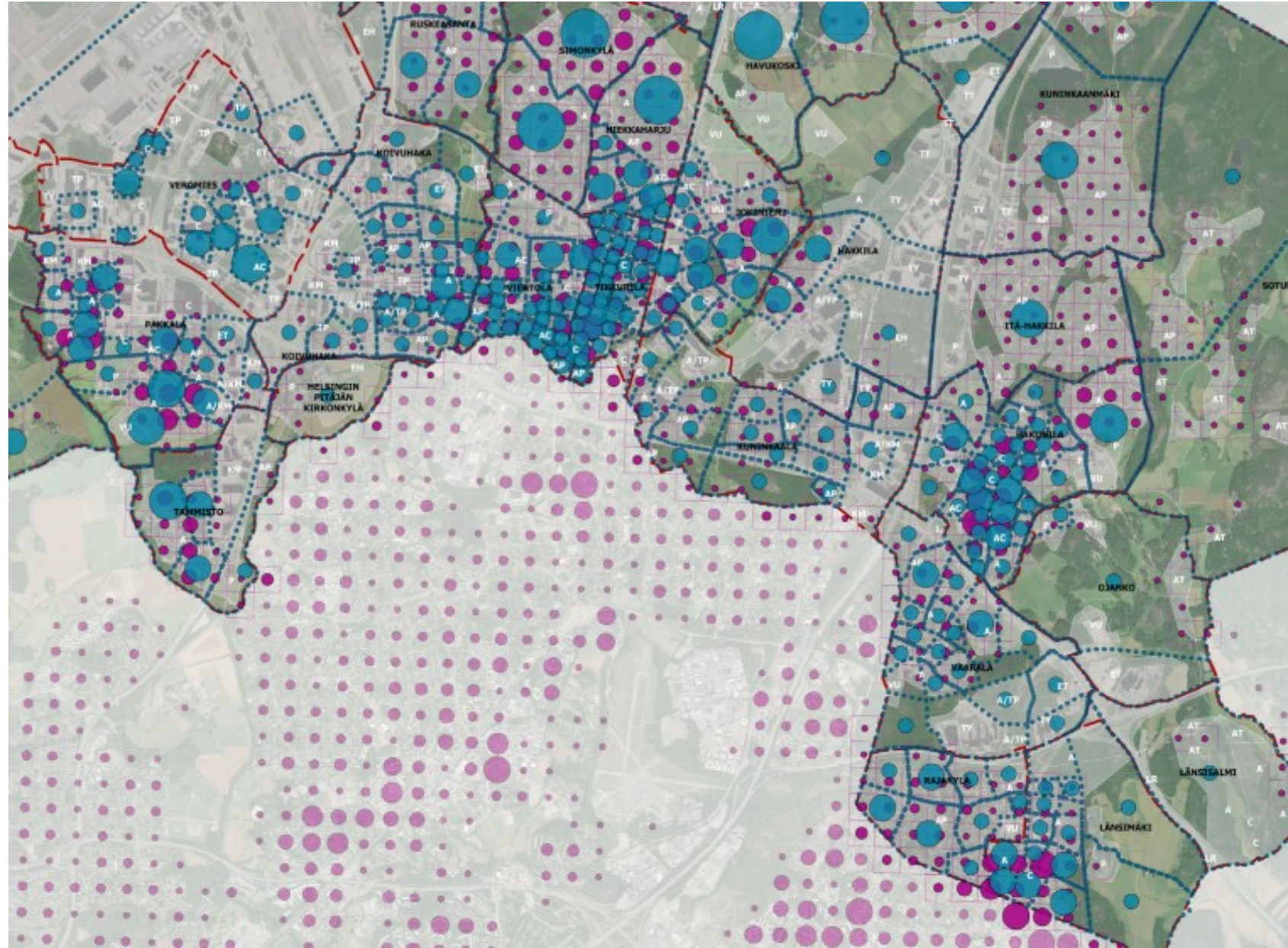
Kaupungin osa-alueet

YK2020 rakentamisen mahdollistavat käyttötarkoitusalueet

Asukasmäärän lisäys vuonna 2030 (lisäystä koskevan alueen raja-alue katkoviivalla)

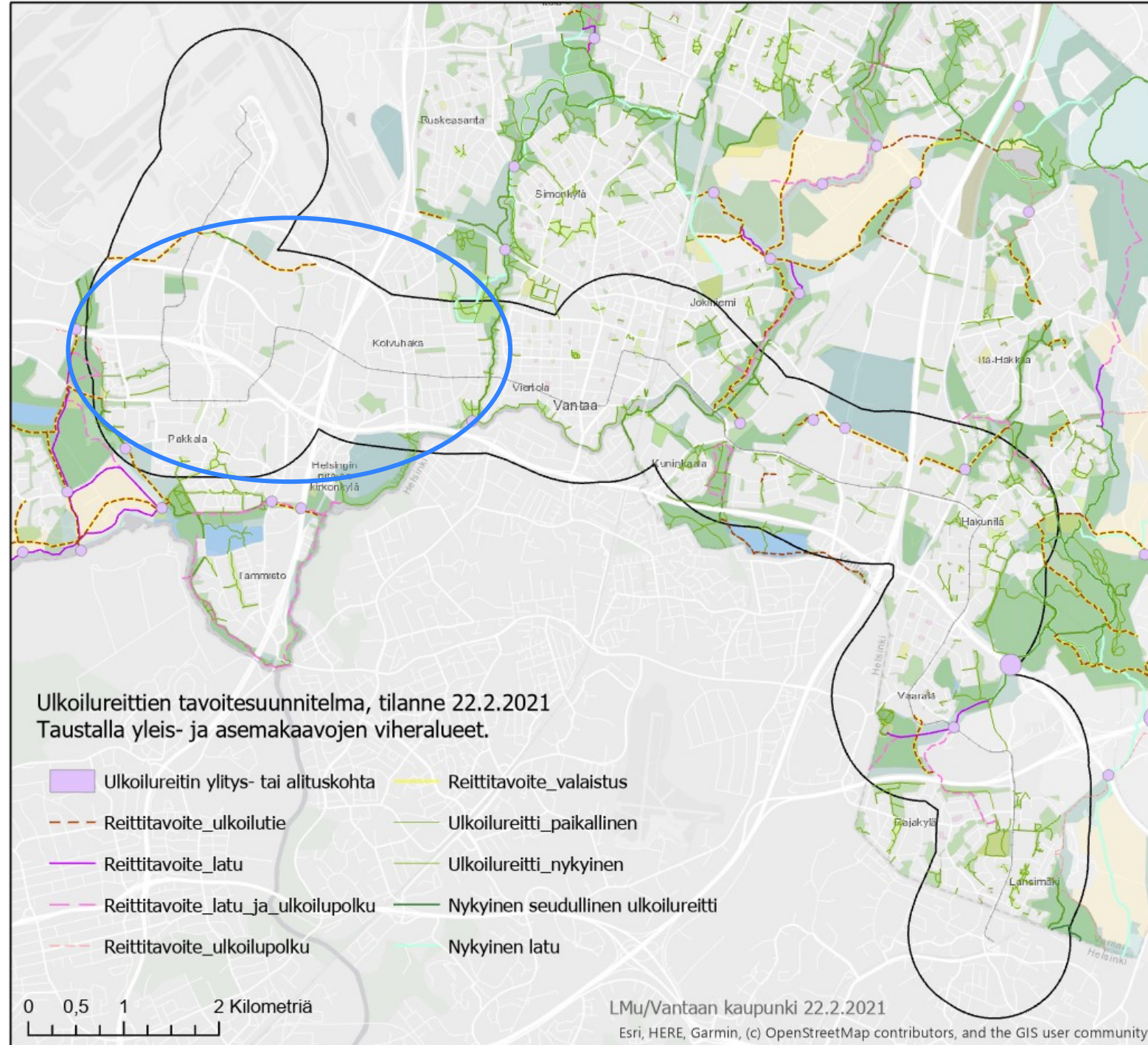

Asukkaita (vuonna 2018, 250x250 m ruutukoko)

Ulkoilureitit

- Tavoitesuunnitelmassa vielä tunnistamattomat tarpeet, tutkitaan, mitä mahdollisuuksia on täydentää ulkoilureittiverkostoa alueen kehittyessä asuinalueeksi.

Luonto

VANTAAN SANOMAT | KESKIVIKKONA 24. HELMIKUUTA 2021

Vantaan ratikka tulee, miten käy eläinten?

ARKISTO/KATJA RIIHOLA

Krjoittajan mielestä ratikan suunnittelussa tulee muistaa turvata myös luonnoneläimien kulkureitit.

Vantaan ratikkahankkeen piirissä tunnutaan pidettävän välttämättömänä pahana, että tuleva raitioreitti hipoo merkittäviä luonto-alueita ja ylittää ekologisia viher- ja runkoyhteyksiä. Yhteyksien säilyttämiseksi kaavaillaan muun muassa puuston lisäämistä, kulkeutuneiden poistamista sekä viheryhteyksien huomioimista ihmisille tarkoitettujen silttojen rakennus- ja uudistusvalheissa.

Pelkään eläinten radanyhteyksien kytkeäminen ihmisten kulkureitteihin olevan eläimille haittaa seläläisissä kohdissa, jossa rata esimerkiksi ylittää ekologisen viheryhteyden ratikakapsakkeiden välissä. Kun ihmisten käyttämälle sillalle ei ole tarvetta, ei eläinten kulkureitille myöskään ole paikkaa.

Vantaan ratikan tiedetään edellyttävän katulin-

jan levennystä Fazerilantien ja Länsimäentien risteyksessä, jossa raide ylittää ekologisen runkoyhteyden. Alueelle on ilmeisesti suunnitteilla myös uusi alkukulkusilta vaihtoyhteyksien keskittymiseen ja alkukulkusillan molempien reunoihin sijoittuvine bussiramppeineen.

Miten ekologisen runkoyhteyden katkeamattomuus alotaan turvata, jos sekä sillan ylä- että alapuoli pyhitään raskaalle liikenteelle?

Myös Helsingin raidejokerin reitti ylittää ekologisen runkoyhteyden Viikissä. Siellä eläimille alotaan kuitenkin rakentaa oma pieneläinputki, jonka

kautta ne pääsevät alittamaan radan turvallisesti. Vantaalla tällaisista eläimille suunnatuista järjestelyistä ei käsittääkseni ole ollut runkoyhteyden ylittämisen osalta mitään puhetta.

Luonnoneläimille tulee tarjota mahdollisuus kulkureittejään halkovien liikenneväylien turvalliseen ylitykseen. Eläinten kulkureitit, niiden mahdollistamiseksi rakennettavat pieneläinputket tai muut rakenteet eivät saa olla riippuvaisia ihmisille tarkoitetuista kulkureiteistä.

Vantaan on ryhdyttävä välittömästi toimiin viheryhteyksien katkeamattomuuden turvaamiseksi koko raitioreitin vaikutusalueella.

Sari Toivola
eläinten hyvinvointialueiden
erikoistunut Art Director
ja viestinnän asiantuntija

Ekologinen verkosto ja luontoarvot

Luontoaineisto

- Natura-alue
- Luonnonsuojelualue
- Luonnonmuistomerkki

Liito-oravapuut

- Kolopuu
- Papanapuu
- Pesäpuu
- Yhteyspuu

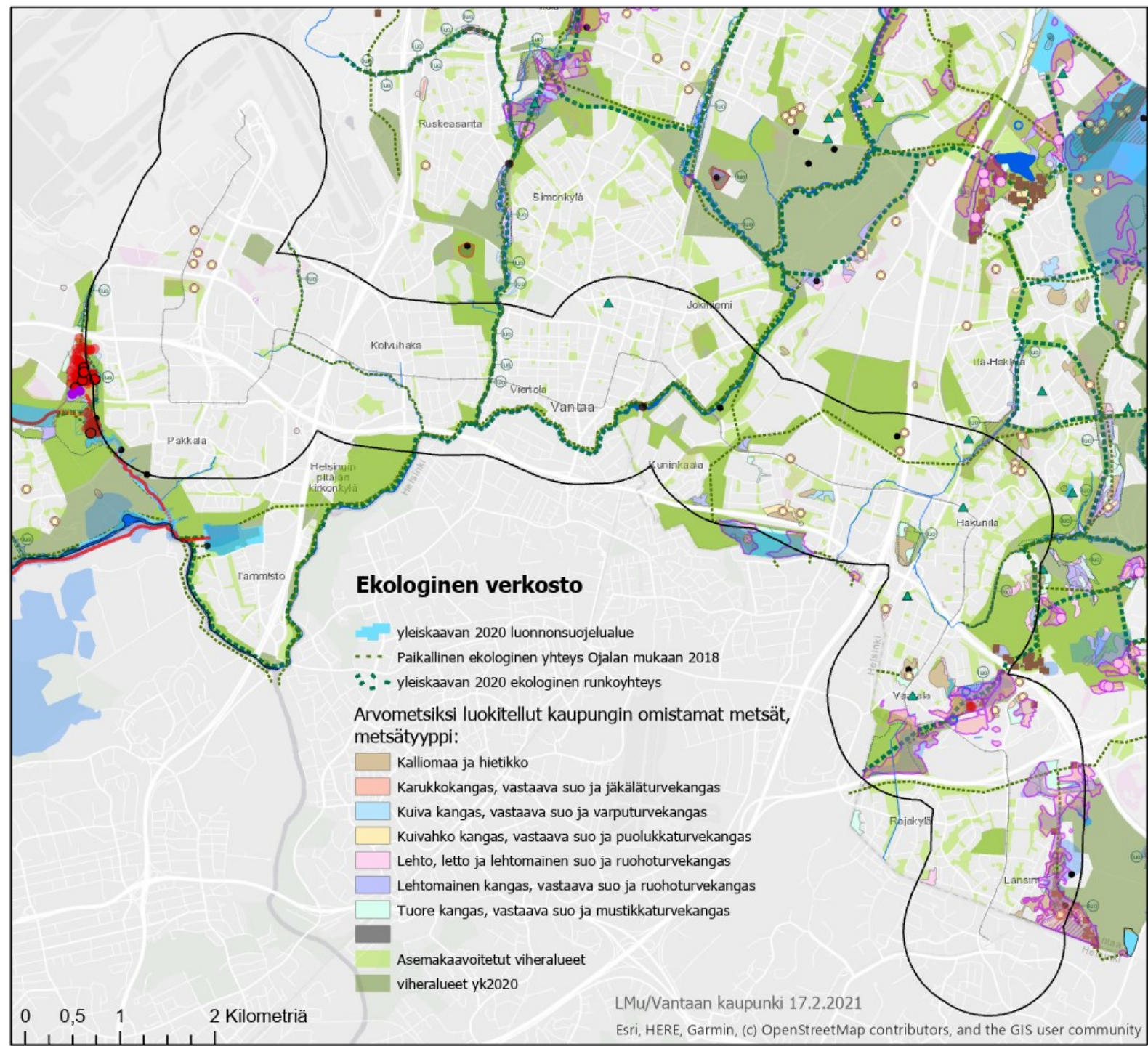
Liito-oravan yhteydet

- Kehitettävä yhteys
- Rakennettava ylitysalue pääväylällä
- Toimiva ylitysalue pääväylällä
- Tärkeä yhteys

Liito-oravan elinalueet

- Elinympäristö
- Soveltuva elinympäristö
- Ydinalue
- Erityisesti suojeltava laji

- Erityisesti suojeltava laji
- Lähde tai lähteikkö
- Noro
- Lammikko
- Virtavesien arvokas elinympäristö
- Arvokas kääpäkohde
- Arvokas kääpäalue
- Kallioperän arvokas kohde
- Kallioperän arvokas kohde
- Huomionarvoisen kasvin esiintymä
- Lahokaviosammalen potentiaalinen alue
- Uhanalainen tai silmälläpidettävä laji
- Uhanalainen tai silmälläpidettävä laji
- Petolintu
- Arvokas linnustoalue
- Arvokas hyönteiskohde
- Muu arvokas eläinkohde
- Muu arvokas eläinkohde

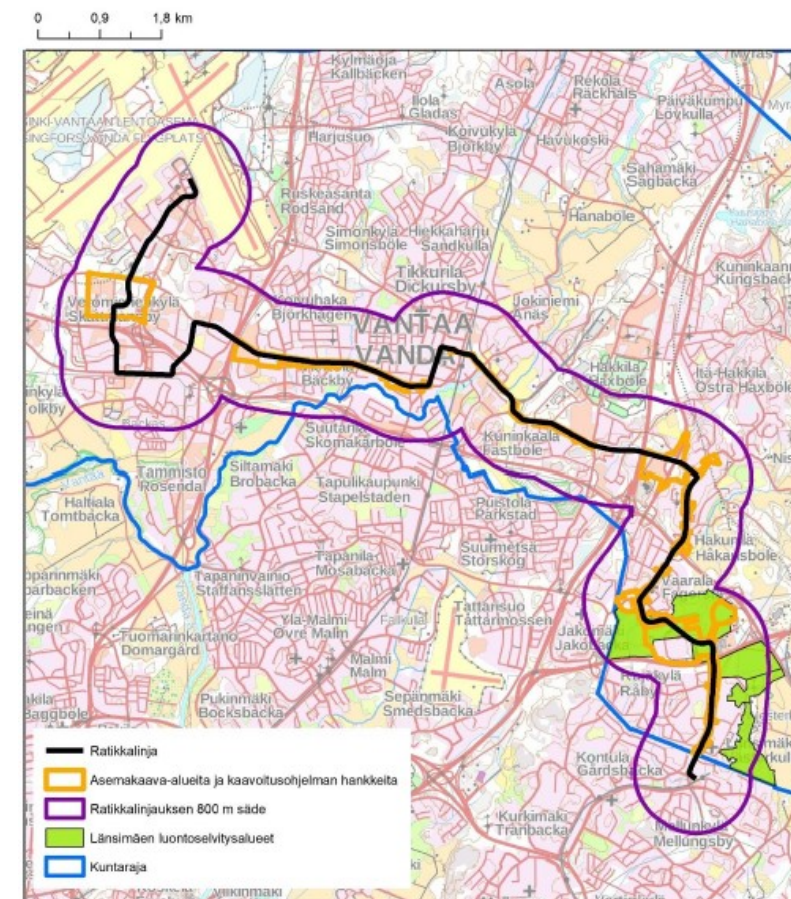
Luontoselvitykset – mitä on tehty

2020 kartoitettiin arvokkaat luontotyyppikohteet 50 m säteellä raitiotien linjauksesta ja ratikkalinjaan liittyvät asemakaava-alueet (yht. n. 213 ha) sekä lepakoiden todennäköiset ruokailualueet koko Vantaaseen kuuluvalla kaavarunkoalueella (eli 800 m säteen vyöhykkeellä).

Lisäksi tarkastettiin aiemmissa selvityksissä paikannettujen alueella sijaitsevien geologisten kohteiden tila sekä arvioitiin kaavan mukaisten ekologisten yhteyksien säilyvyys.

- Tehty konsulttityönä, Faunatica Oy konsultti. Tämän vaiheen raportti valmis, paikkatiedot saatu.

Kuussillan ja Länsimäen kaavarunkoalueiden luontoselvityksessä 2020 kartoitettiin luontotyytit, lahokaviosammal ja linnusto. (työ synkronoitiin kaavarunkoselvitystyön kanssa). Tehty konsulttityönä, Faunatica Oy konsultti. Anna Hellen vastannut työstä. Tämän vaiheen raportti valmis, paikkatiedot saatu.

Kuva 1. Ratikkalinja ja ratikan kaavarunkoalue 800 m säteellä linjauksesta. Kuussillan-Länsimäen luontoselvitysalueet eivät sisällyneet tähän selvitykseen (paitsi alueella sijaitsevat geologiset kohteet). Lepakoiden ruokailualueet selvitettiin vuonna 2020 koko kaavarunkoalueen Vantaalle kuuluvalla osalla.

Luontoselvitykset – tulossa + pohdittavaa

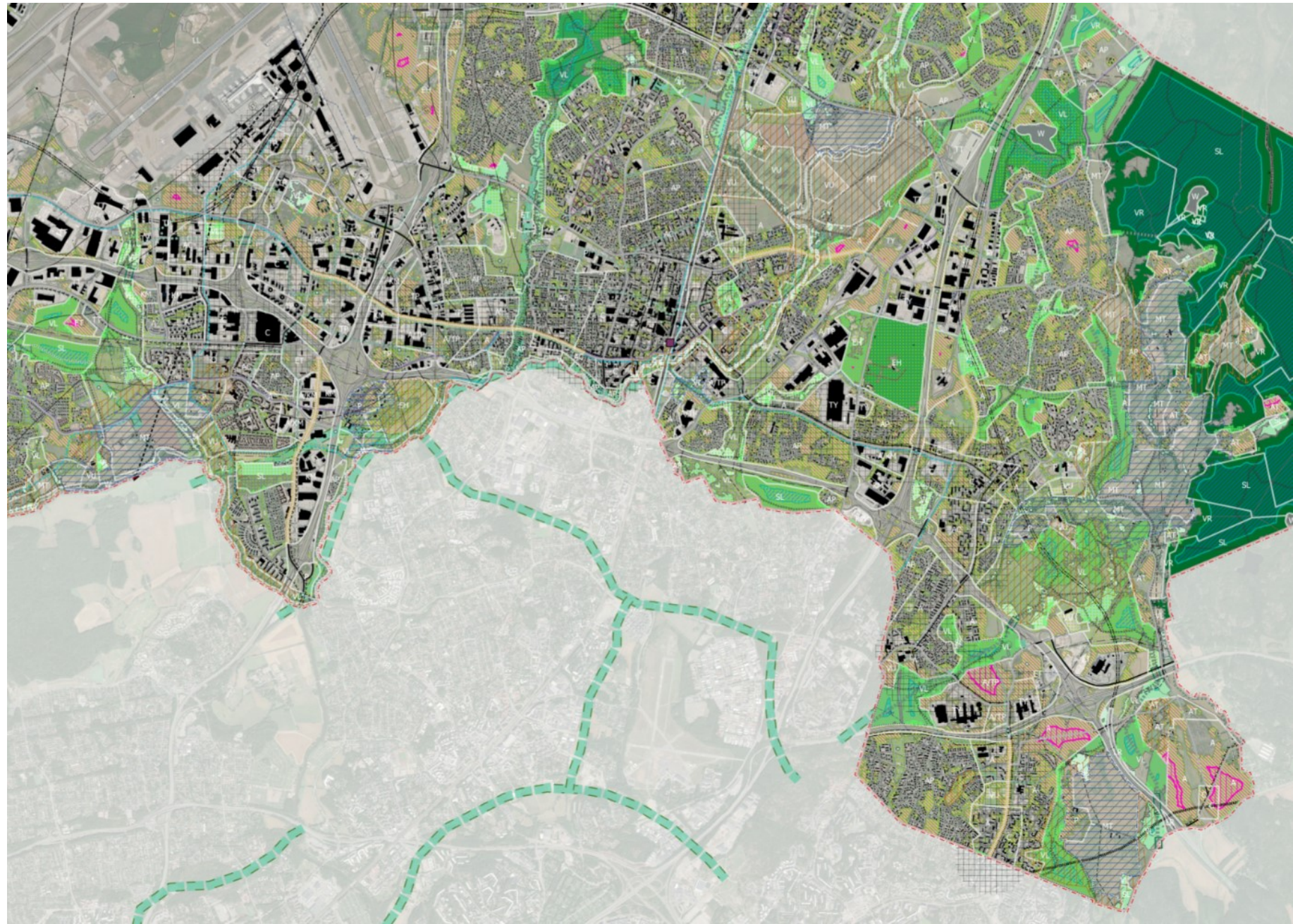
2021 selvitetään luontotyypit, lahokaviosammal, linnusto ja viitasammakko. Alustavat tiedot ovat tilaajan käytettävissä 30.6.2021 mennessä (mahdollisesti pl. linnustoselvityksen viimeiset tiedot) ja raportti valmis 31.8.2021 mennessä.

Kuussillasta liito-oravahavainto, joten liito-oravan esiintymistä alueella pitää selvittää lisää: selvitetään keväällä koko Vantaan liito-oravaselvityksessä, jonka hankinta on työn alla.

Pohdittavaksi tämä Suomen luonnonsuojeluliiton mielipide 15.1.2021 lisäselvitystarpeista:

- **kääpä- ja lahottajasammalselvitykset** (muut kuin lahokaviosammal) tarvitaan
 - **pitää selvittää vaikutukset paikalliset ja maakunnallisesti tärkeisiin ekologisiin yhteyksiin.**
- Osana tätä työtä syytä päivittää Ojalan (2018) sinänsä ansiokas selvitys paikallisen tason yhteyksien tarkemman määrittelyn osalta. Selvityksen osana on myös syytä määritellä yhteyskohtaisesti ne ratkaisut, joilla yhteyksille koituvia haittoja voidaan välttää, lieventää ja kompensoida.

YK2020 Luontovaikutusten arviointi teema metsät

Teema avoimet ja puustoiset ympäristöt

Kuvaus

- Muu avoin matala kasvillisuus
- Pelto
- Metsäiset / puustoiset alueet
- nykyiset asemakaavoitetut viheralueet

Pellot ja niityt

- kohdekokonaisuudet, Länsi-Vantaan peltojen ja niittyjen hoidon kehittämissuunnitelma, 2017
- kohdekokonaisuudet, Itä- ja Keski-Vantaan peltojen ja niittyjen hoidon kehittämissuunnitelma, 2018

Liito-orava

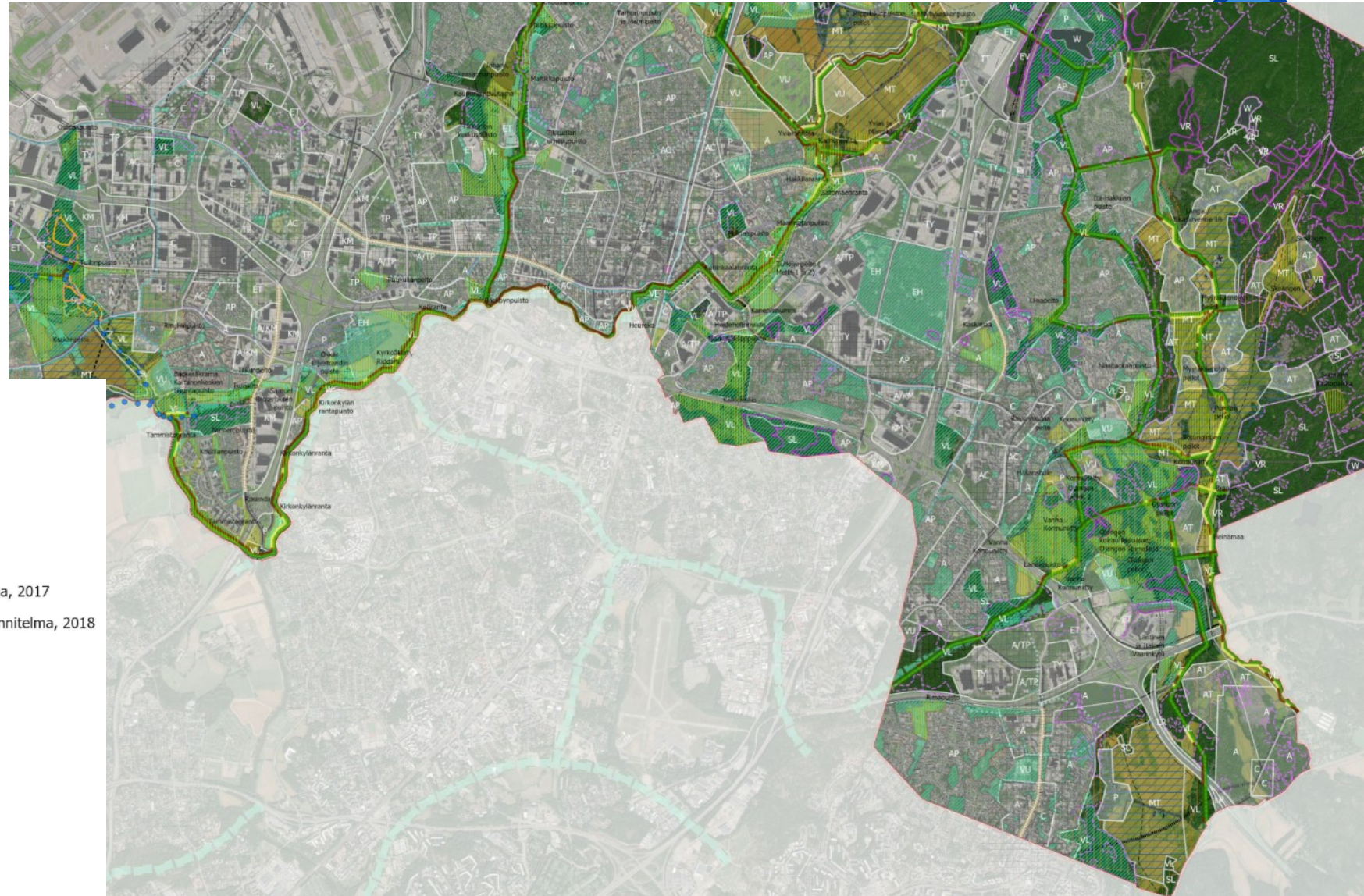
- liito-orava, ydinalue
- liito-orava, elinympäristörajaus
- liito-orava, yhteydet

Lahokaviosammal

- Potentiaalinen alue
- Ydinalue

Ekologiset yhteydet

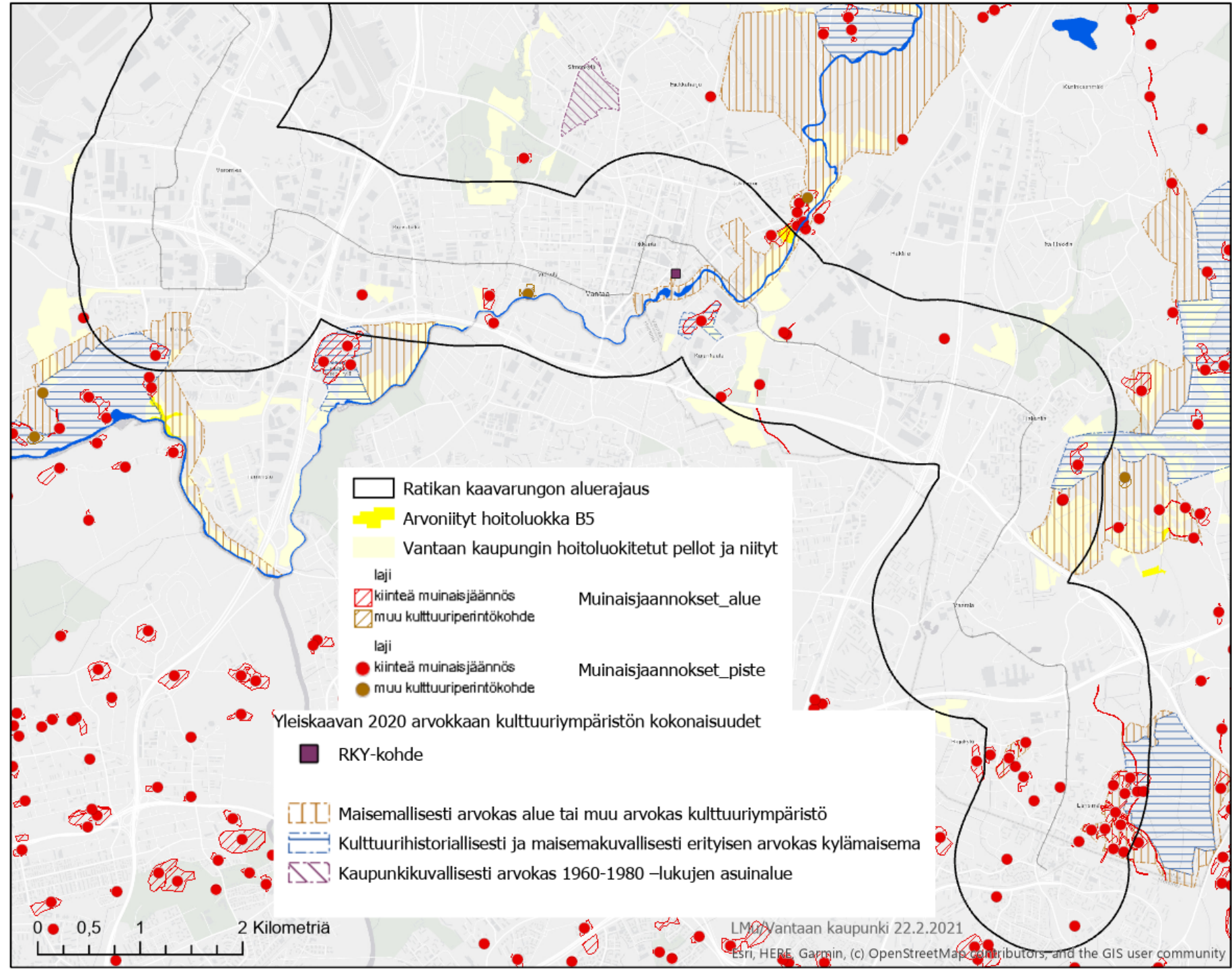
- Maakuntakaava, viheryhteystarve
- YK2020 ekologiset yhteydet
- YK2020 ekologisen yhteyden luokittelu: metsäinen
- YK2020 ekologisen yhteyden luokittelu: pelto
- YK2020 ekologisen yhteyden luokittelu: muu kuin metsä tai pelto

Arvokas kulttuuriympäristö

Arvokas kulttuuriympäristö ja muinaisjäänteet

- Yleiskaavamääräysten mukainen käsittely
- Museovirastolle lähetetty kysely, miksi WFS ei sisällä Vantaan tietoja.
- Merkittävä rakennusperintö puuttuu vielä arcgissistä. Tuodaan lähtökohdaksi.

Johtopäätökset

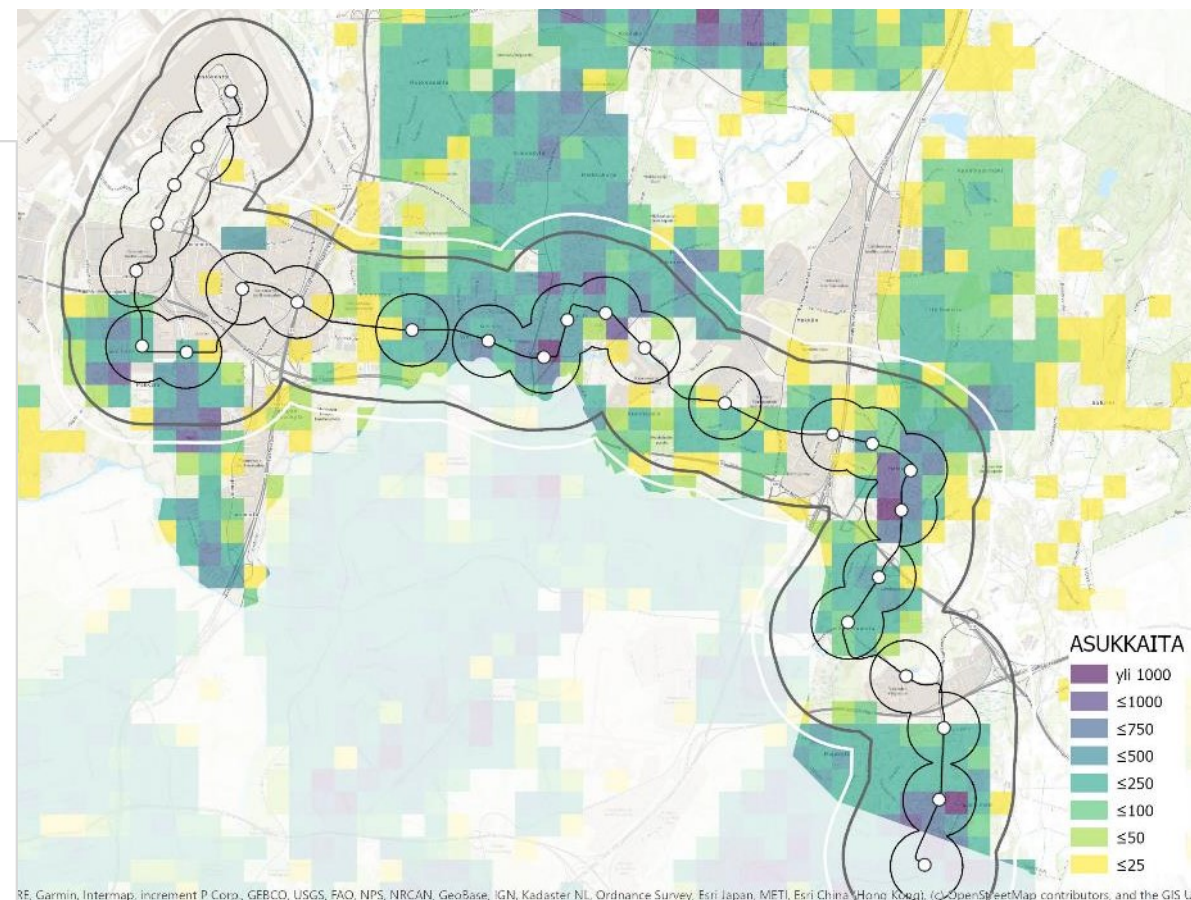
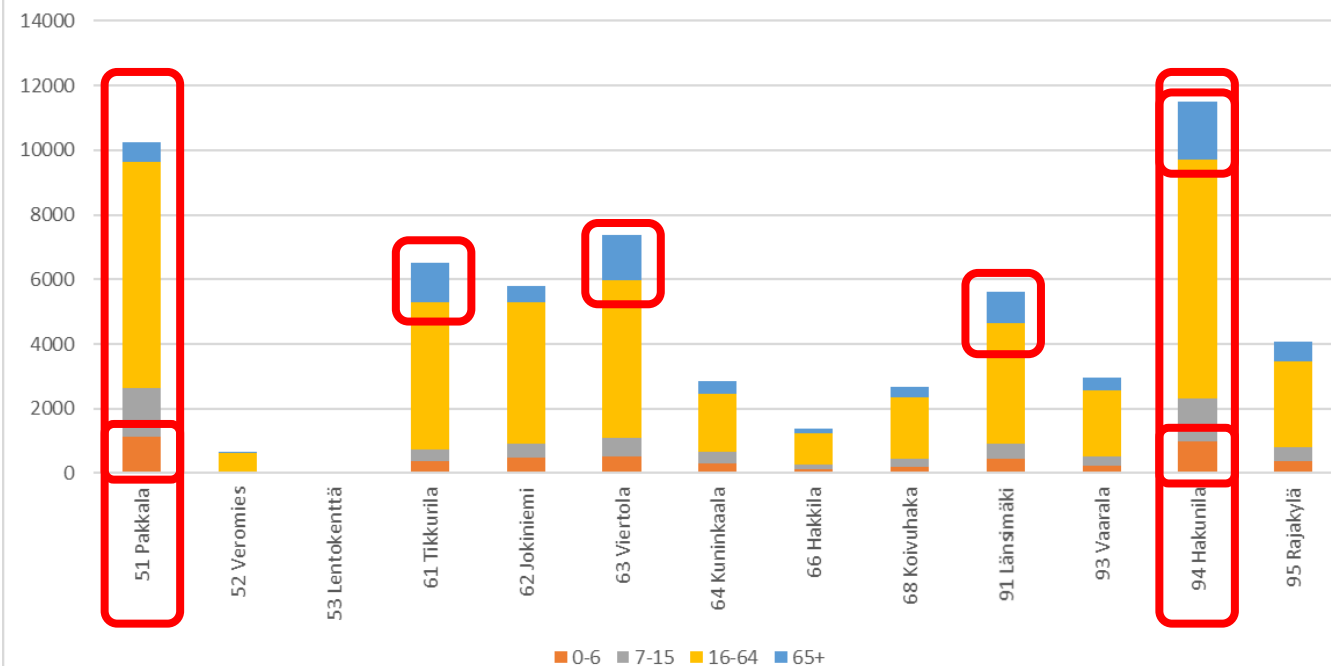
- Eri analyysimenetelmillä saadaan sama tulos: Tikkurila - Aviapolis -vyöhykkeellä on vähän virkistysaluetta ja ekosysteemipalveluja. Mahdollisuuksia muuttaa asemakaavoitettua viheraluetta rakennusmaaksi näillä alueilla ei juuri ole. Tälle vyöhykkeelle **on asemakaavoitettava lisää viheraluetta**, erityisesti Veromieheen ja muille asumiseen muuttuville alueille.
- Tämä esitys antaa **yleiskuvan** ratikan kaavarunkoalueesta. **Analyysiä on tarkennettava aluekohtaisesti** suunnittelun osana. Suunnittelun pohjaksi on otettava ajantasaiset lähtötiedot. Samalla tehdään vaikutusten arviointia osana suunnittelua, eli sellaisia suunnitteluratkaisuja, että haitallisia vaikutuksia vältetään ja hyödyllisiä lisätään.
- Eri analyysimenetelmiä on yhdisteltävä ja hyödynnettävä tuloksia kokonaisuutena suunnittelun taustaksi.
- Rajakylässä ja Kuninkaalassa on mahdollisuuksia ottaa viheraluetta rakentamiskäyttöön siten, että viheralueiden hyvä saavutettavuus säilyy.
- **Viheralueverkoston suunnittelutarvetta** on erityisesti Koivuhaassa, myös Kuninkaalassa jatkuen Jokiniemeen ja Hakkilaan. Muualla suunnitellaan meneillään olevissa kaavarunkotöissä ja Aviapoliksen teematyössä? Tämä on käytävä läpi aluetiimeissä.
- Saavutettavuusanalyysiä on kehitettävä siten, että saadaan realistisemmat saavutettavuusvyöhykkeet

SELVITYKSET JA TAUSTA-AINEISTOT

Asukkaat, asunnot ja palvelut

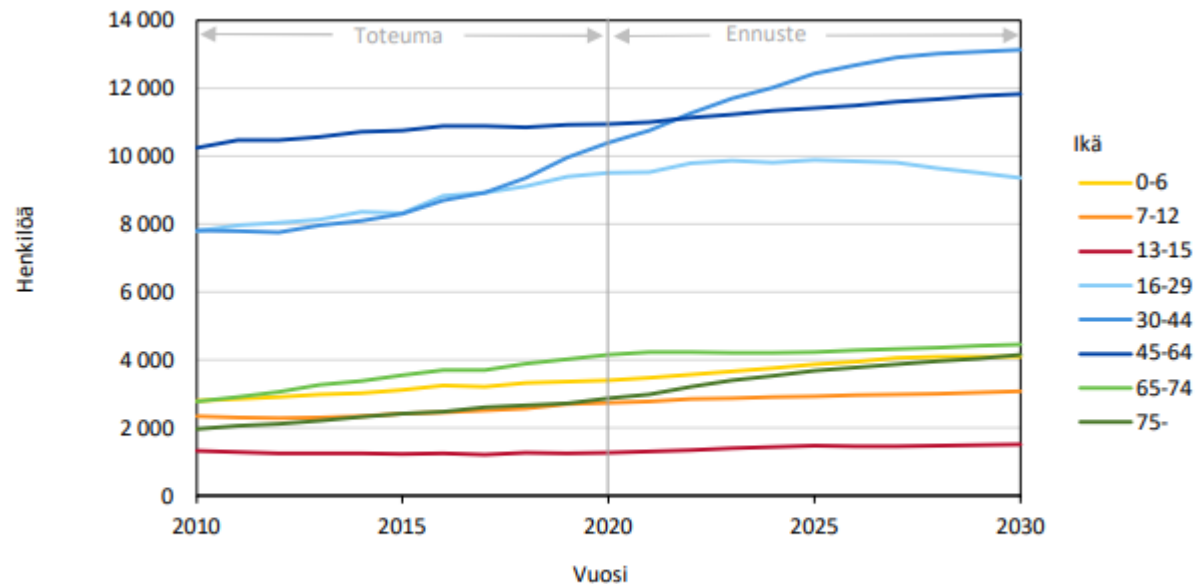
Väestö kaavarunkoalueella

Väestö ikäryhmittäin kaavarunkoalueen kaupunginosissa 2018/2019

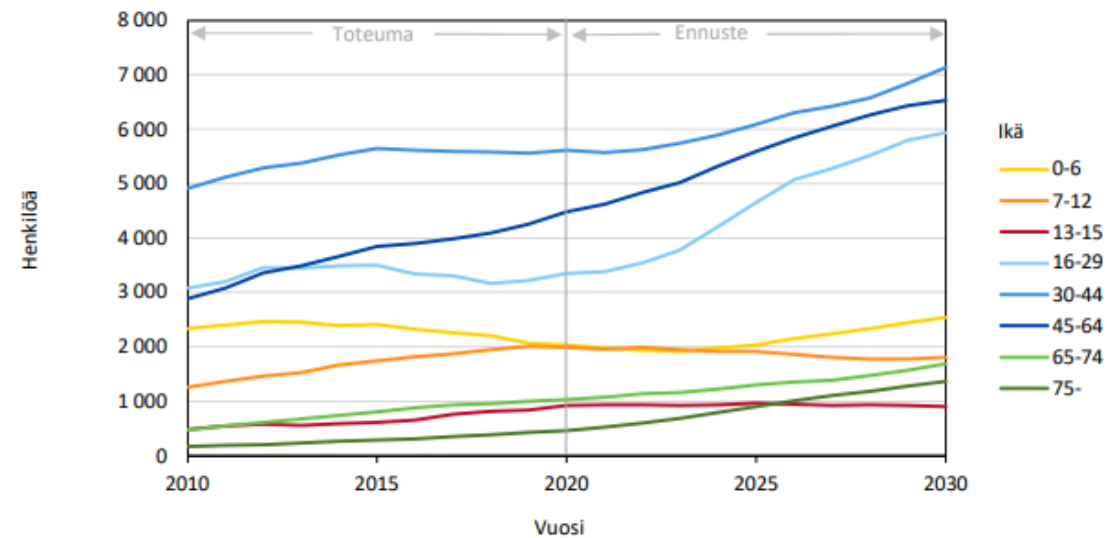

RE, Garmin, Intermap, increment P Corp., GEBCO, USGS, FAO, NPS, NRCAN, GeoBase, IGN, Kadaster NL, Ordnance Survey, Esri Japan, METI, Esri China (Hong Kong), Swisstopo, Mapbox Contributors, and the GIS User Community

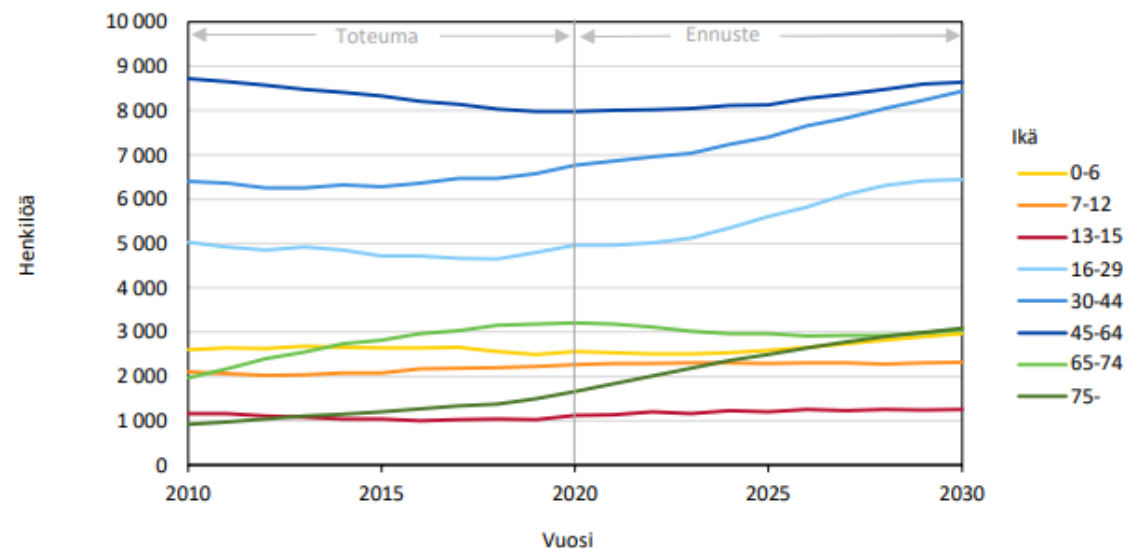
Väestönmuutokset, ennuste 2021-30

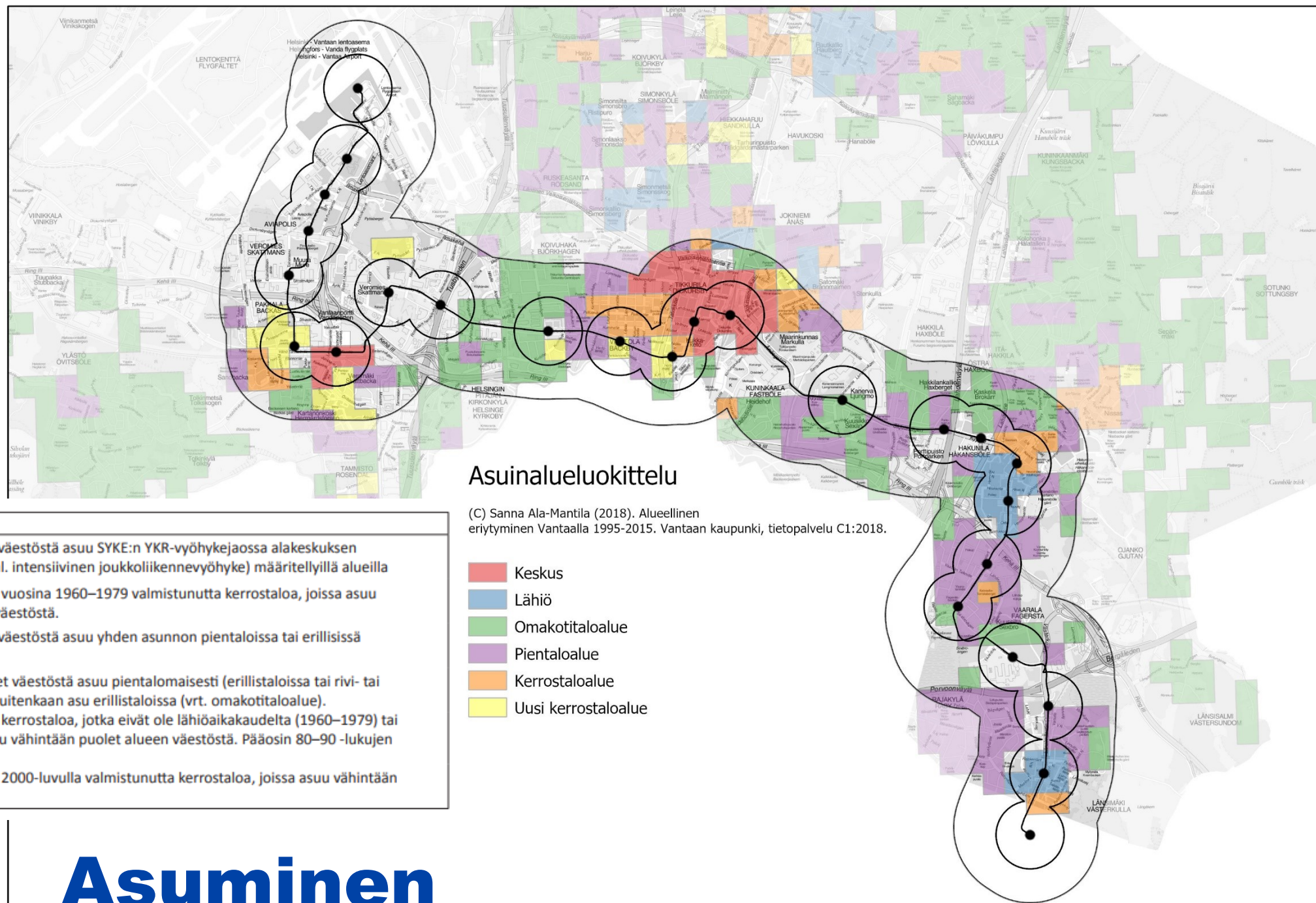
Kuvio 17. Tikkurilan suuralueen väestö ikäluokittain 2010–2020 ja ennuste 2021–2030 (1.1. tilanne).

Kuvio 16. Aviapoliksen suuralueen väestö ikäluokittain 2010–2020 ja ennuste 2021–2030 (1.1. tilanne).

Kuvio 20. Hakunilan suuralueen väestö ikäluokittain 2010–2020 ja ennuste 2021–2030 (1.1. tilanne).

Asuinalueluokittelu

(C) Sanna Ala-Mantila (2018). Alueellinen eriytyminen Vantaalla 1995–2015. Vantaan kaupunki, tietopalvelu C1:2018.

- Keskus
- Lähiö
- Omakotitaloalue
- Pientaloalue
- Kerrostaloalue
- Uusi kerrostaloalue

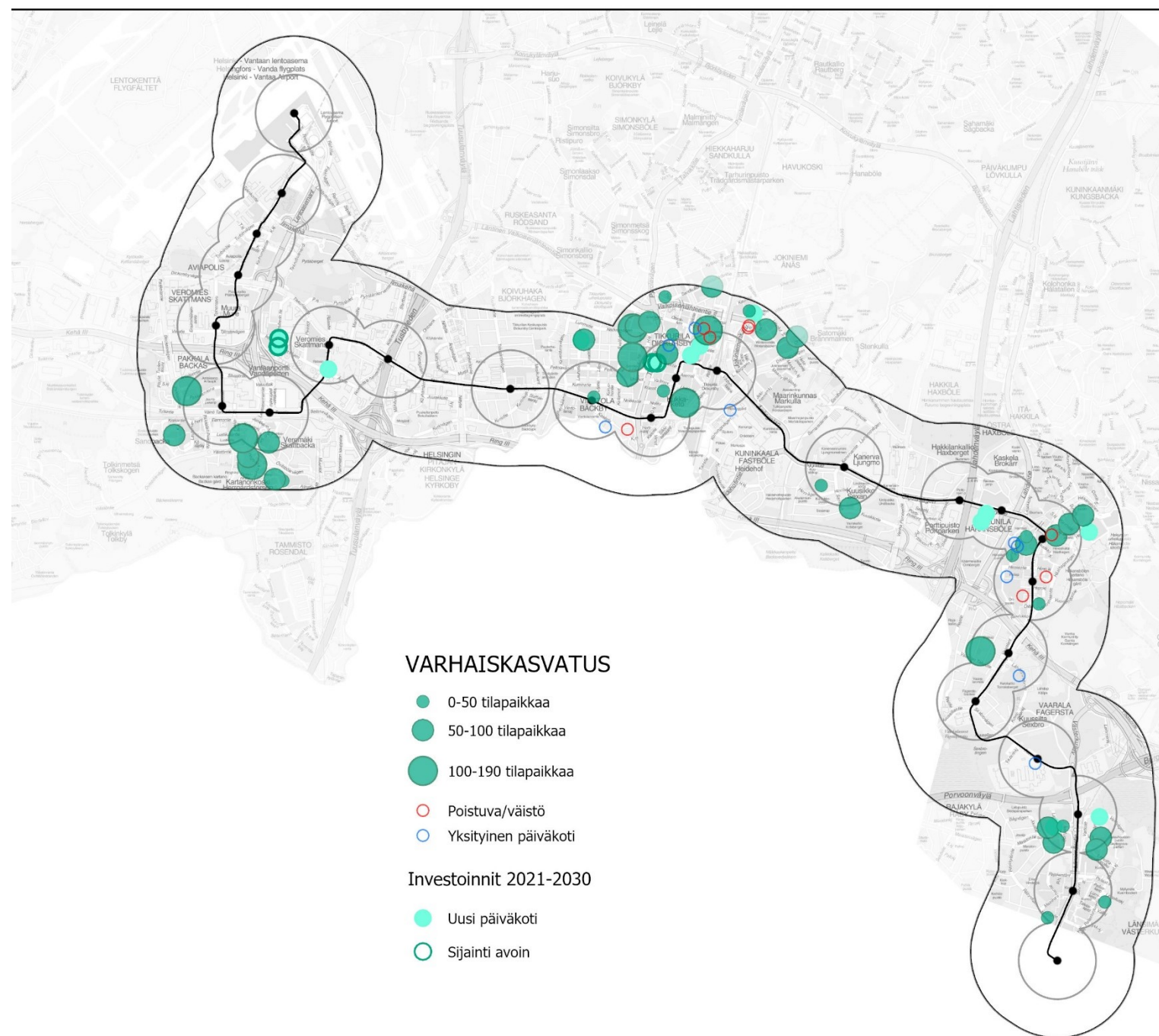
Alueen nimi	Kuvailu
Keskus	Ruudussa vähintään 80% väestöstä asuu SYKE:n YKR-vyöhykejaossa alakeskuksen jalankulkuvyöhykkeiksi (ml. intensiivinen joukkoliikennevyöhyke) määritellyillä alueilla
Lähiö	Ruudussa vähintään neljä vuosina 1960–1979 valmistunutta kerrostaloa, joissa asuu vähintään puolet alueen väestöstä.
Omakotitaloalue	Ruudussa vähintään 80% väestöstä asuu yhden asunnon pientaloissa tai erillisissä pientaloissa.
Pientaloalue	Ruudussa vähintään puolet väestöstä asuu pientalomaisesti (erillistaloissa tai rivi- tai luhtitaloissa). Yli 80 % ei kuitenkaan asu erillistaloissa (vrt. omakotitaloalue).
Kerrostaloalue	Ruudussa vähintään neljä kerrostaloa, jotka eivät ole lähiöaikakaudelta (1960–1979) tai 2000-luvulta, ja joissa asuu vähintään puolet alueen väestöstä. Pääosin 80–90 -lukujen rakennuksia.
Uusi kerrostaloalue	Ruudussa vähintään neljä 2000-luvulla valmistunutta kerrostaloa, joissa asuu vähintään puolet alueen väestöstä.

Asuminen

Palvelut

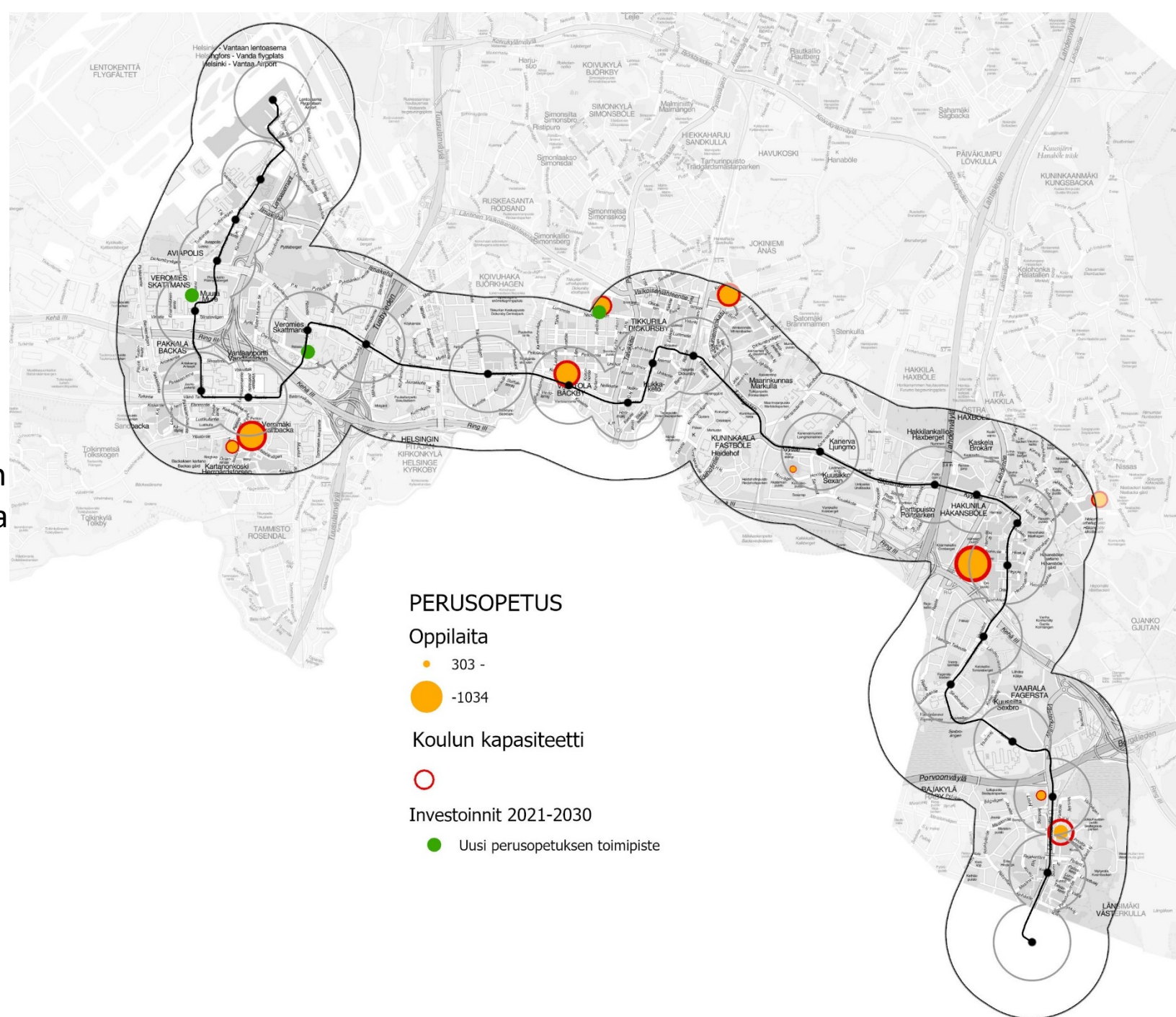
Varhaiskasvatus

- Ratikan kaavarungon alueella on tällä hetkellä 45 kaupungin ja 11 yksityistä päiväkotia.
- Päiväkodit ovat tällä hetkellä täynnä.
- Akuutteja ongelmia on sekä kapasiteetin riittävyydessä, tonttien riittävyydessä / lisärakennusmahdollisuuksien olemattomuudessa sekä tilojen kunnossa.
- Ratikan varren suhteen vanhojen alueiden täydennysrakentaminen haastaa vanhoja päiväkotitiloja. Eli niiden kunto ja kapasiteetti asettuu uudenlaiseen tarkasteluun, kun alueen kehitys tässä mielessä muuttuu.
- Ratikan kaavarunkovyöhykkeellä on vuosille 2021-2030 suunnitelmissa 12 uutta päiväkotia. Osalla näistä kohteista ei ole vielä täsmällistä sijaintia.

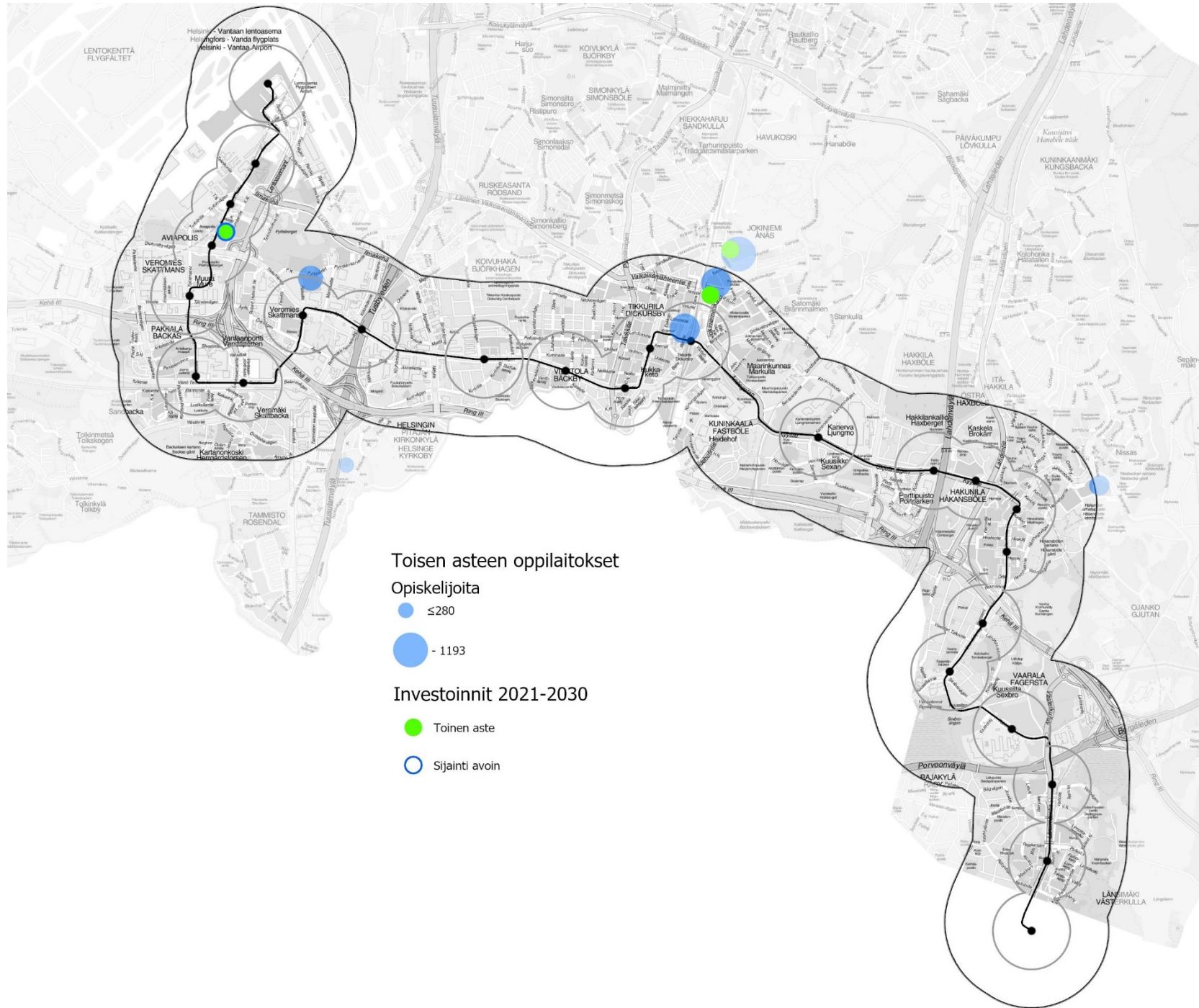
Perusopetus

- Ratikan kaavarungon alueella on tällä hetkellä 10 koulua.
- Koulujen oppilasmäärien on lähellä maksimioppilasmäärää ja joskus jopa ylikin.
- Palveluverkon tarpeet ja ongelmat liittyvät usein oppilasmäärien kasvuun ja väistötilojen tarpeeseen. Väistötilat pyritään järjestämään aina lähelle koulua, mutta aina tämä ei onnistu.
- ATOMI-hankkeen yhteyteen Aviapolikseen tulisi uusi koulu, mutta vielä on epäselvää rakennetaanko se heti yhtenäiskouluksi vai ei. Vielä on pieni mahdollisuus myös hankkeen viivästymiselle.

Toisen asteen oppilaitokset

- Ratikan kaavarungon alueella sijaitsee kaksi lukiota: Sotungin ja Tikkurilan lukiot. Lisäksi alueella tai sen välittömässä läheisyydessä on kaksi Varian ammattiopiston toimipistettä, toinen Aviapoliksessa ja toinen Hiekkaharjussa. Lisäksi Tikkurilan keskustassa sijaitsee Laurean toimipiste.
- Jatkossa Varia tulee toimimaan Vantaalla kahdessa toimipisteessä, joista toinen sijaitsee länsi-Vantaalla Vehkalassa (n. 2100 opiskelijaa). Jokiniemen Oppimiskampus kehittyy jatkossa siten, että Varia toimii kahdessa rakennuksessa, nykyisessä Hiekkaharjussa ja Oppimiskampukselle sijoittuvassa uudisrakennuksessa (yhteensä n. 2400 opiskelijaa).
- Tikkurilan kampuslukion (laajennus) valmistuminen siirtyy vuodelle 2026, toivottavasti ei pidemmälle. Aviapolikseen merkitty uusi lukio voi mahdollisesti toteutua Kivistön keskusta.

Sosiaali- ja terveystoimi

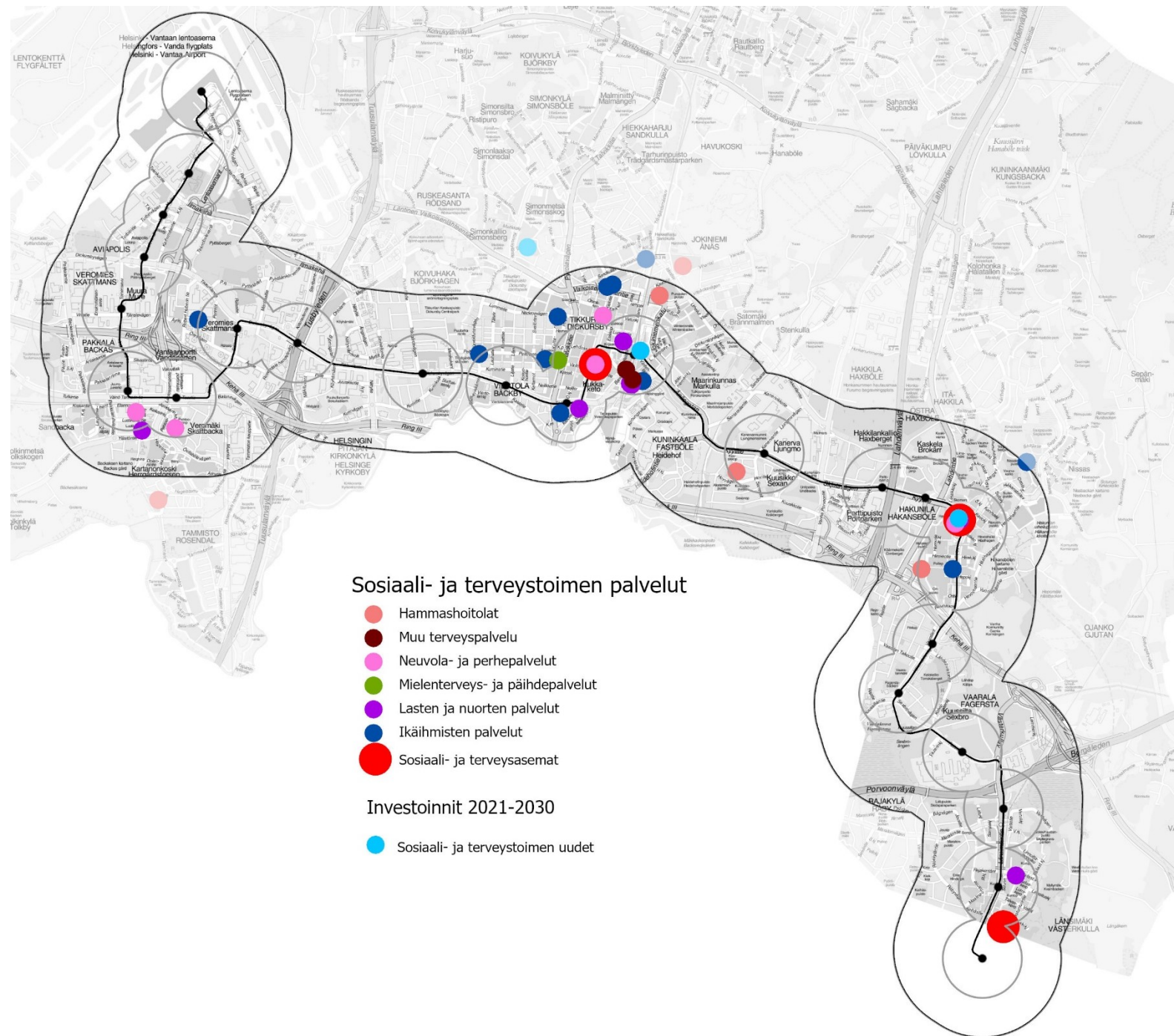
Ratikan kaavarungon alueella sijaitsee tällä hetkellä kolme terveysasemaa: Tikkurilassa, Hakunilassa sekä Länsimäessä.

Ratikan pysäkkien kannalta olennaisia ovat sellaiset palvelut joissa käydään usein kuten neuvolat, terveysaseman lääkäri ja hoitajapalvelut ja kuntoutuspalvelut, hammashuolto, vanhusten asumispalvelut, sosiaalipalvelut, maahanmuuttajapalvelut ja kouluterveydenhuolto, päihdehuolto, vammaisten asumisyksiköt jne.

Koulukuraattoripalvelut sekä koulu- ja opiskelijaterveydenhuoltopalvelut pääasiassa peruskoulujen tai toisen asteen oppilaitosten yhteydessä.

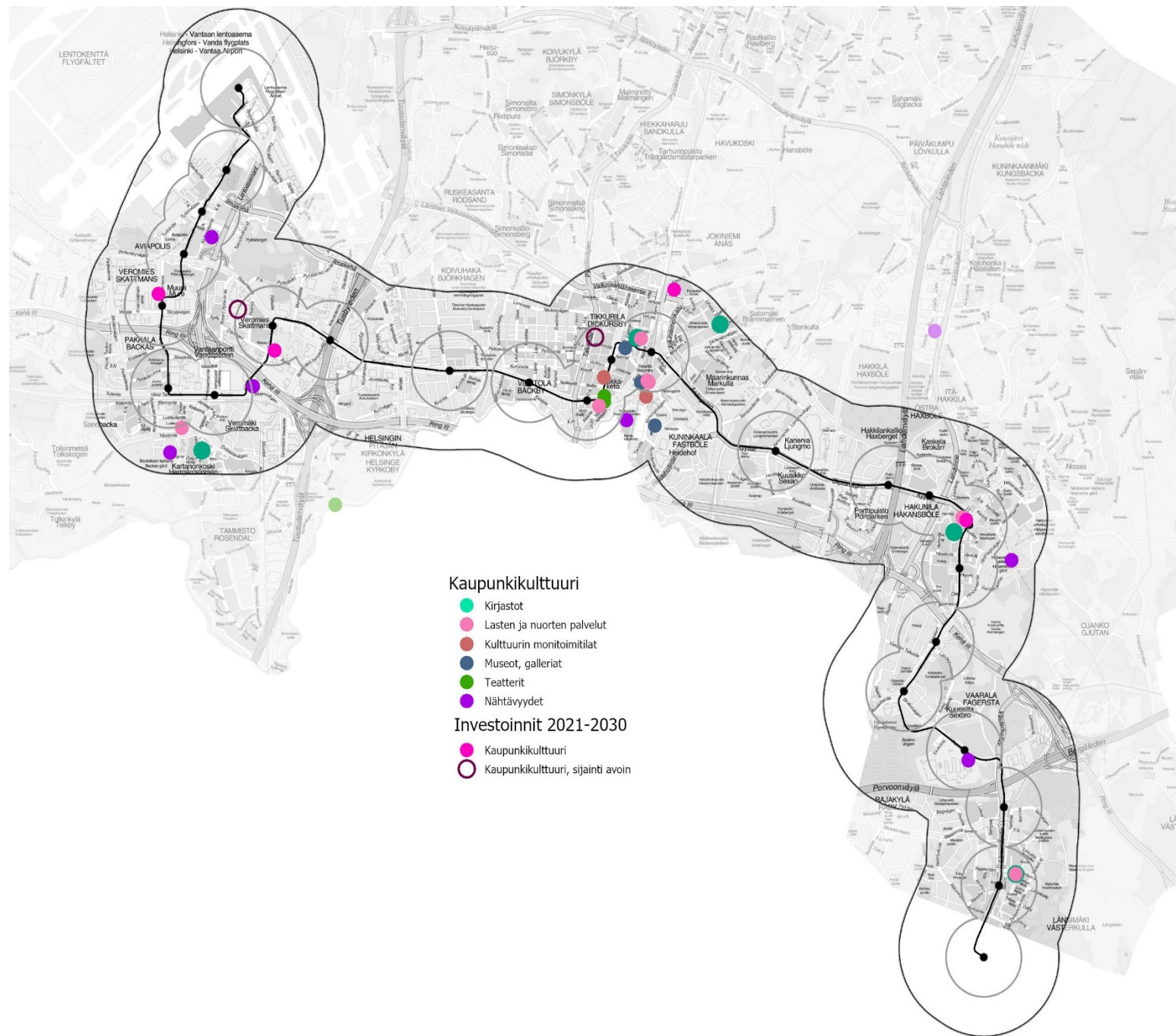
Uusina investointeina alueella ovat Tikkurilan hyvinvointikeskus, Tikkurilan (Simonkylä) vanhustenkeskus sekä Hakunilan vanhustenkeskus.

Tikkurilan hyvinvointikeskuksen sijainti on edelleen epäselvä, tosin sijainti Jokiniemessä on melko todennäköinen.

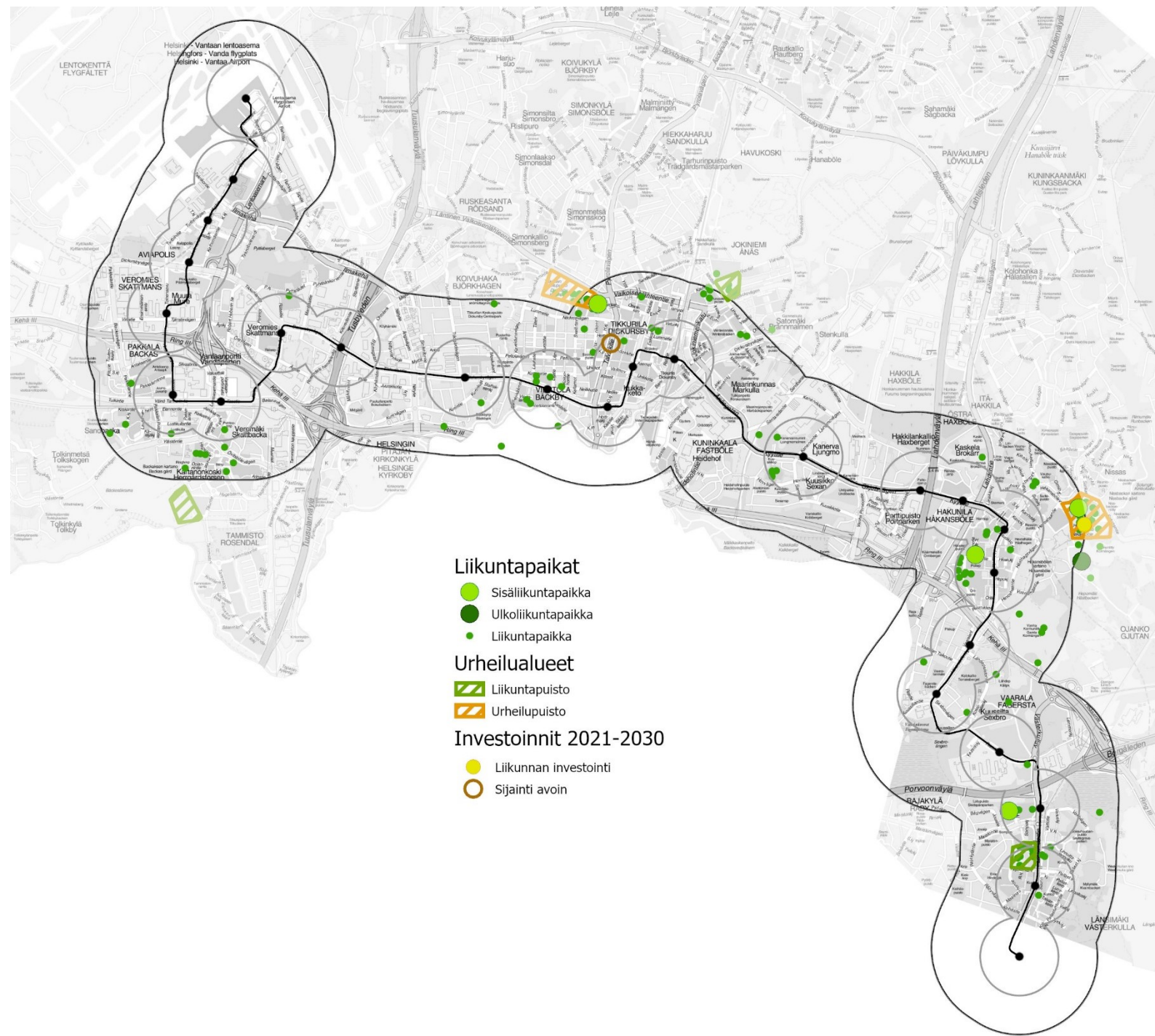
Kulttuuripalvelut

- Kirjasto on lähipalvelu, ja lähikirjaston etäisyyden kasvaessa yli 2 km kotoa kirjaston käyttö vähenee huomattavasti. Siksi on tärkeää huolehtia riittävän tiiviistä palveluverkosta. Vantaan palveluverkkosuunnitelmassa tavoitteena on lisätä kirjastoalaa Vantaalla - realistinen tavoite on n. 75 m²/1000 asukasta kohti.
- Kirjastojen osalta toistaiseksi tiedossa ei ole uusia/muuttuvia palvelupisteitä kaavarungon alueella. Tikkurilan kirjaston peruskorjaus on tulossa vuosille 2024-25. Vielä ei ole tiedossa tarvitaanko mahdollisesti väistötiloja remontin ajalle.
- Aviapoliksen nuorisotiloja ollaan kaavailtu koulurakentamisen yhteyteen. Muilta osin nuorisotilat ovat sijainniltaan hyvin radan varressa.
- Aviapoliksen asukastila on todennäköisin seuraava uusi tila.
- Lastenkulttuurikeskus Pessi on siirtymässä väistötiloihin radan toiselle puolen, mahdollisesti Värитеhtaankadulle. Lopulliset uudet tilat on suunnitteilla Jokiniemen campukselle, samoin uusi kulttuuritalo.

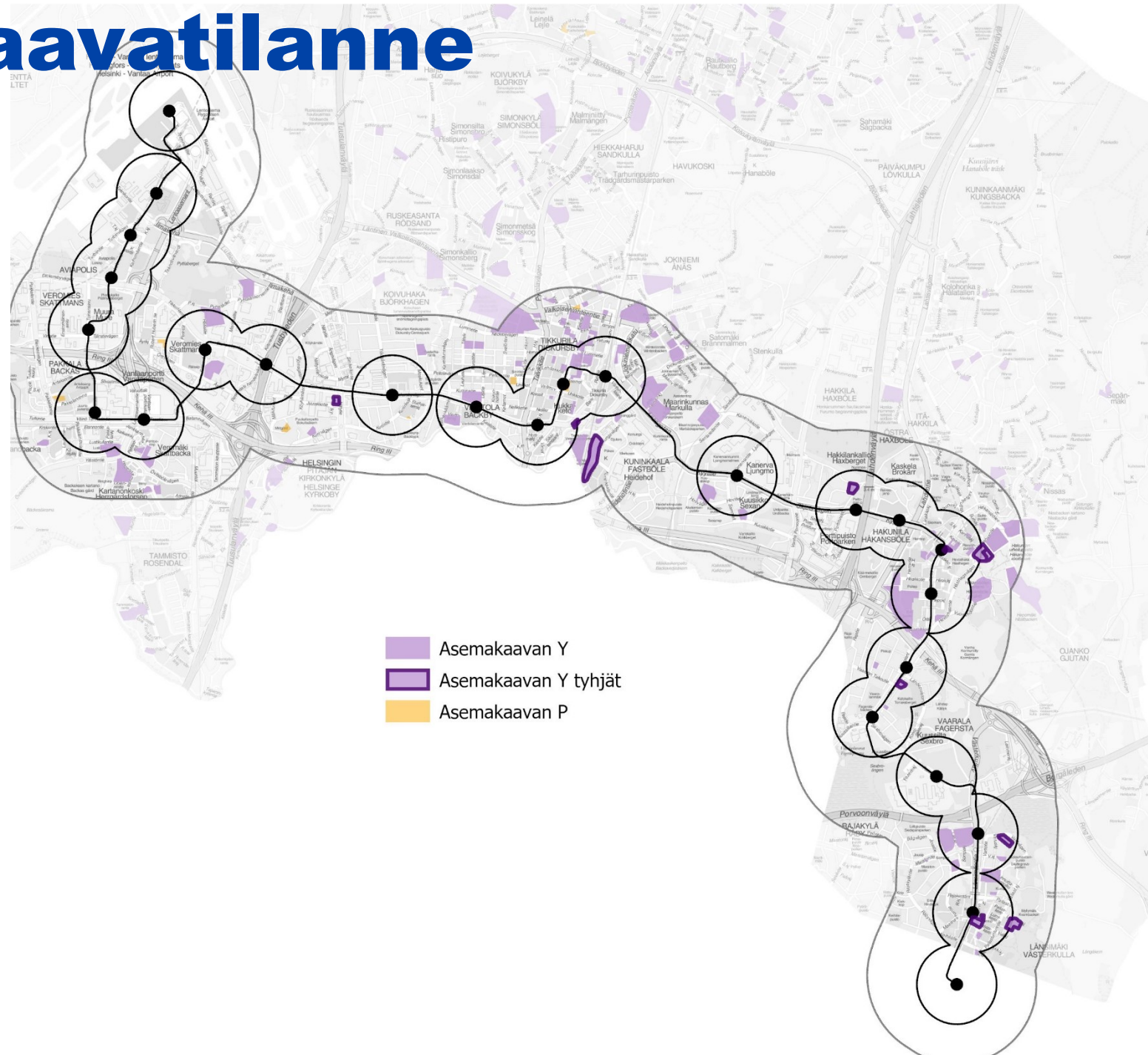

Kaupunkikulttuuri / liikunta

- Hakunilan urheilupuiston kävijämäärä noin 1 miljoona / vuosi. Monipuolinen ympärivuotinen käyttö sisä- ja ulkoliikuntapaikoilla, lisäksi monipuolinen tapahtumien järjestämisen paikka. Alueelle rakennetaan Vantaan ensimmäinen iso tekojää, käyttäjiä laajalta alueelta Itä-Vantaalta. Ratikan pysäkiltä turvattu sujuvat yhteydet puistoon. Ratikan jatke palvelisi merkittäväällä tavalla puiston käyttäjiä ja tapahtumatoimintaa.
- Tarpeita lähiliikunnan paikoille on mm. Kuussillassa, Viertolassa, Aviapoliksessa.
- Vaaralanlammille uintipaikan lisäksi suunnitteilla lähiliikuntapaikka. Varmistettava sujuva yhteys ratikan pysäkiltä.
- Hakunilan suuralueella tarve sisäliikuntahallille (2020 keväällä valmistunut liikuntahalliselvitys). Halli on sijoitettu tässä vaiheessa Kaskelan koulun läheisyyteen palvelemaan koulu-, opetus- ja vapaa-ajan käyttöä
- Aviapoliksen alueelta puuttuvat asukasmäärän edellyttämät liikuntapalvelut: mm. liikuntahallit, lähiliikuntapaikat, reittiyhteydet. Varmistettava hyvä saavutettavuus, asuinalueiden, koulujen ja oppilaitosten läheisyys

Asemakaavatilanne

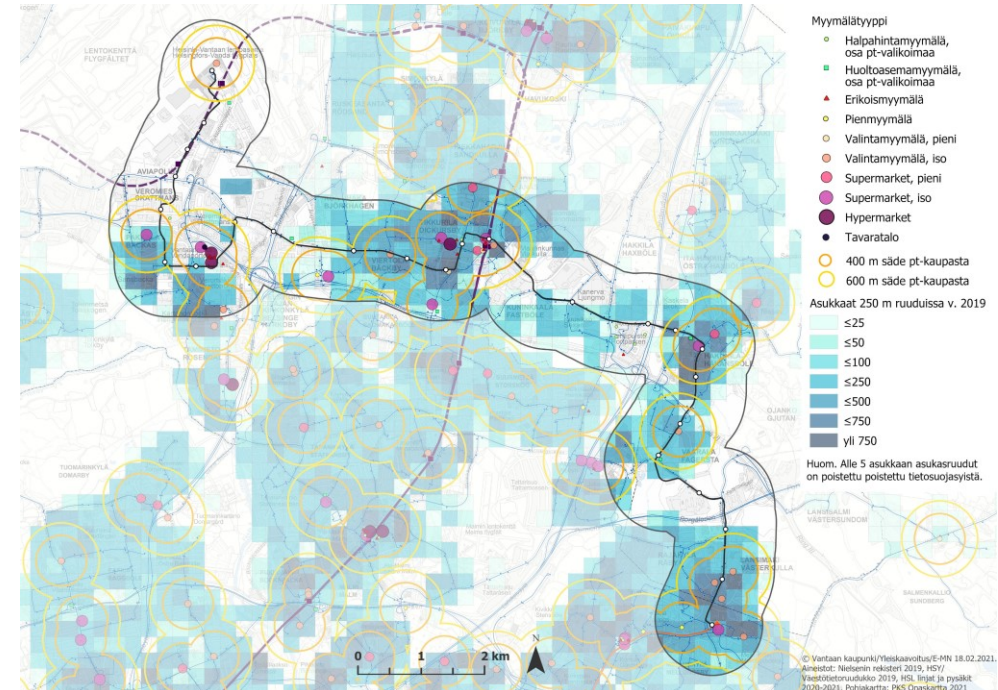
SELVITYKSET JA TAUSTA-AINEISTOT

Elinkeinot ja työpaikat

Kauppa ja päivittäistavarakaupan verkosto

- Aviapoliksen kaupalliset palvelut ovat keskittyneet Jumbon ympäristöön. Nykyinen keskusta-alue muodostuu suurelta osin Jumbon kauppakeskuksesta ja Flamingon viihdekeskuksesta, jotka ovat myös keskuksen kaupallisia ytimiä. Alueen päivittäistavarakaupan kehitys tulee suuntautumaan pieniin ja keskisuuriin yksiköihin, sillä alueella sijaitsee jo huomattavia seudullisia päivittäistavarakaupan suuryksiköitä. Voimakas väestön kasvu mahdollistaa kuitenkin usean päivittäistavarakaupan toteuttamisen alueelle pitkällä aikavälillä.
- Aviapoliksen alueella sijaitsevat Tammiston ja Vantaanportin kaupan alueet. Pohjoisosa Tammiston nykyisestä kaupan alueesta on Yleiskaavassa 2020 osoitettu asumisen ja kaupallisten palveluiden alueeksi, jonka myötä alueen on mahdollista kehittyä osittain asumiseen.
- Tikkurilan alueen kaupalliset palvelut ovat keskittyneet Tikkurilan keskusta-alueelle, jota kehitetään erikoiskaupan, päivittäistavarakaupan ja kaupallisen palvelujen keskuksena. Alueella on suuri potentiaali varsinkin kaupallisten palveluiden sijoittumispaikkana sen kaupunkirakenteen ja kasvavan väestön johdosta.
- Kuninkaalan kaupunginosassa on tällä hetkellä selkeä päivittäistavarakaupan palveluaukko. Kaupunginosan liki 3 000 asukkaalla ei ole omaa päivittäistavarakauppaa.
- Tikkurilan suuralueelle sijoittuvat Koivuhaan sekä Porttipuiston kaupan alueet. Koivuhaan kaupan alue keskittyy Tikkurilantien varteen ja on profiloitunut autokaupan alueeksi. Porttipuiston kaupan alue on puolestaan yksi Vantaan vetovoimaisimmista kaupan alueista. Pohjoisosa alueesta on osoitettu Yleiskaavassa 2020 asumisen ja kaupallisten palveluiden alueeksi, jonka on mahdollista kehittyä osittain asumiseen.
- Hakunilan keskusta-alueella ostoskeskukseen on sijoittunut hyvin suuri osa alueen kaupoista ja yksityisistä palveluista. Tulevaisuudessa Hakunilan keskeisin laajenemissuunta on Kyytitietä länteen linja-autovarikolle. Hakunilan suuralue menettää nykytilanteessa merkittävästi päivittäistavarakaupan ostovoimaa siirtymänä erityisesti Helsingin suuntaan.
- Kaupan palveluverkkoselvityksestä on käynnistymässä päivitystyö, joka antaa valmistuessaan eväitä kaavarunkotyöhön.

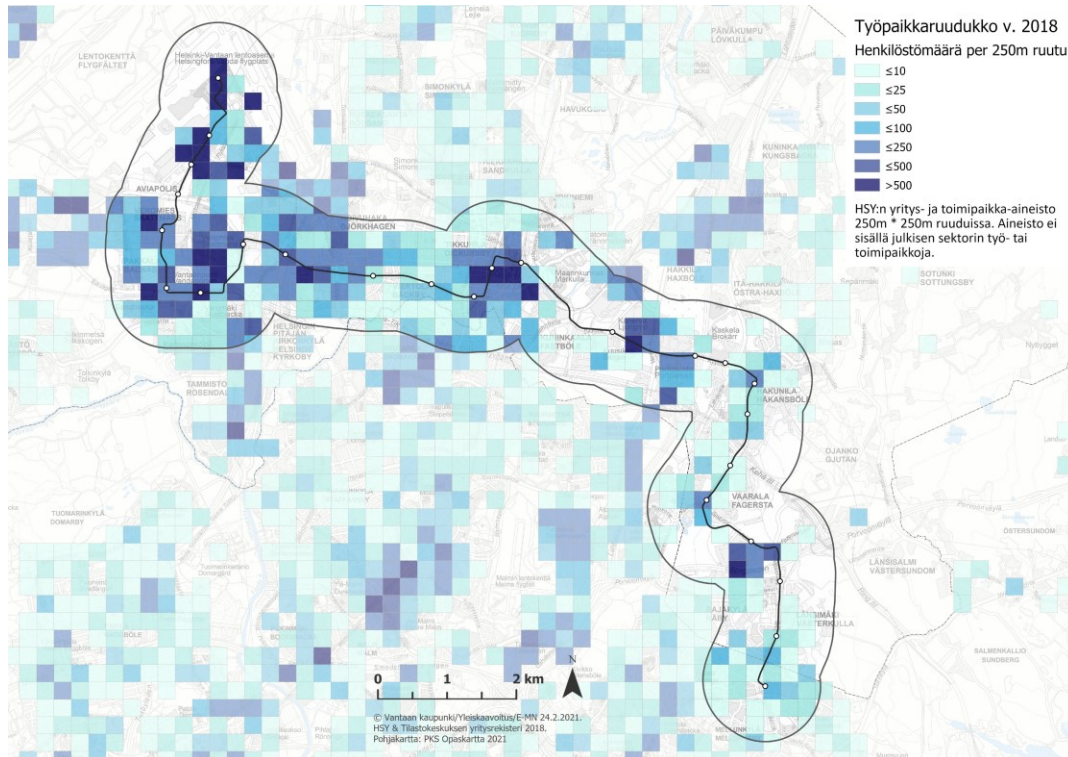

Päivittäistavarakaupan verkosto sekä asukasmäärä v. 2019. Lähde: AC Nielsen 2019, HSY väestöruudukko 2019

Työpaikkatarkastelut ratikan vaikutusalueella

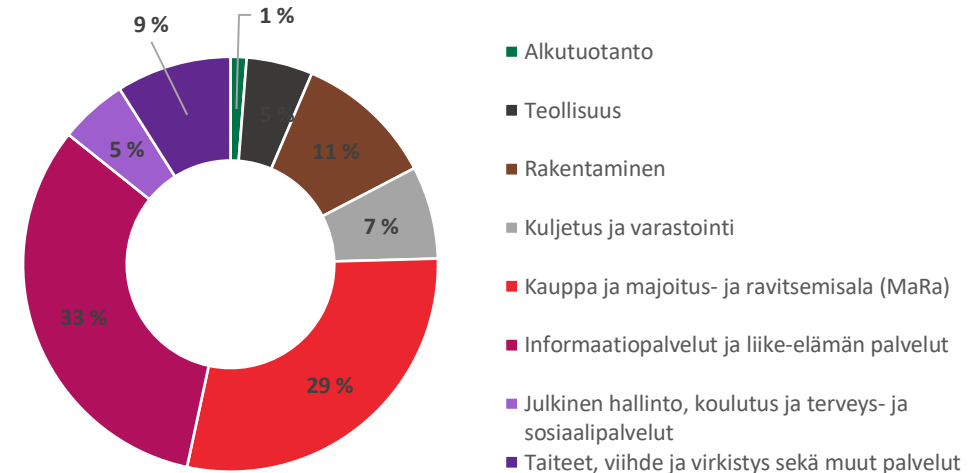
Ratikan vaikutusalue on jo nykyisin merkittävä kehityskäytävä (tilanne v. 2018)

- Yhteensä n. 51 600 työpaikkaa joka on lähes 50 % koko Vantaan työpaikoista
- Yritystyöpaikkoja n. 41 600
- Julkisia työpaikkoja yhteensä n. 8 800

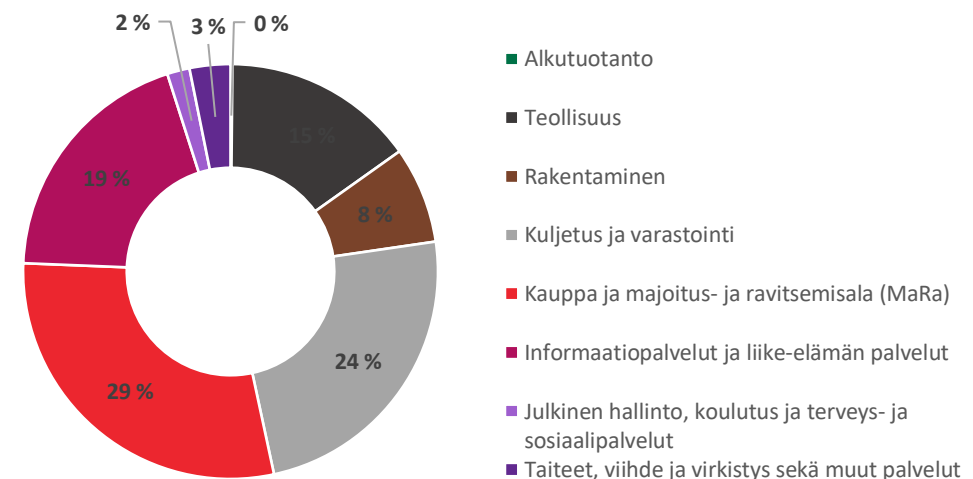
Yritystyöpaikkojen sijoittuminen kaavarunkoalueella v. 2018. Lähde: HSY yritys- ja toimipaikkaruudukko 2018

Yritysten toimipisteiden jakautuminen toimialoittain v. 2018

Lähde: HSY/Seutudata 2020 & Tilastokeskus

Yritysten henkilöstömäärien jakautuminen toimialoittain v. 2018

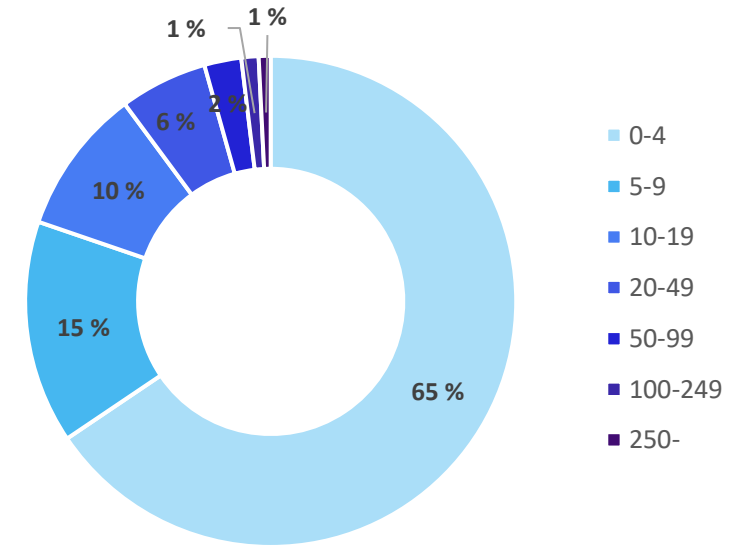
Lähde: HSY/Seutudata 2020 & Tilastokeskus

Työpaikkatarkastelut ratikan vaikutusalueella

Yritysten koko (henkilöstöön perustuen)

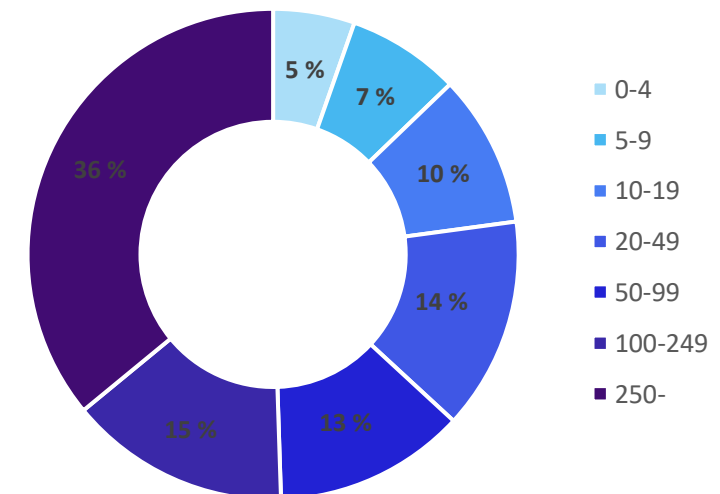
- Mikroyrityksiä (alle 10 henkeä) n. 80 %
 - Pieniä yrityksiä (10-49 henkeä) n. 16%
 - Keskisuuria yrityksiä (50-249 henkeä) n. 3 %
 - Suuryrityksiä (250- henkilöä) n. 1 %
-
- **n. 80 % toimipisteistä alle 10 hengen yrityksiä (n. 12 % henkilöstömäärästä)**
 - **n. 36 % henkilöstöstä yli 250 hengen yrityksissä**
-
- Suurimpia työllistäjiä mm.
 - Finnair
 - Kesko
 - Fazer
 - Swissport Finland
 - HKScan
 - Airpro
 - Tikkurila Oyj
 - Barona
 - Jne.
 - Erityisesti Aviapoliksessa suuria yksittäisiä toimijoita

Yritysten koko toimipisteiden jakautumisen mukaan
v. 2018

Lähde: HSY/Seutudata 2020 & Tilastokeskus

Yritysten koko henkilöstön jakautumisen mukaan v. 2018

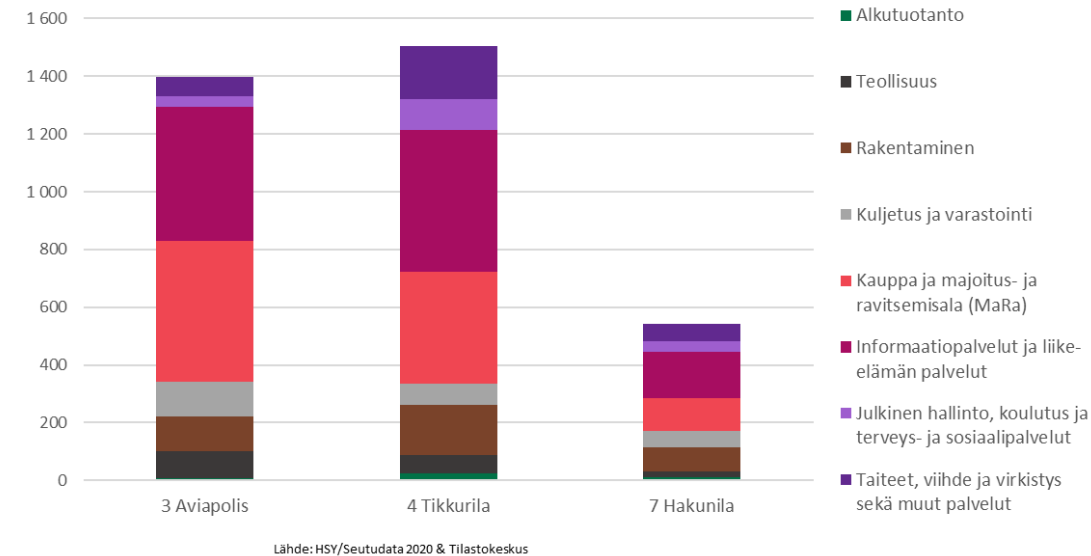
Lähde: HSY/Seutudata 2020 & Tilastokeskus

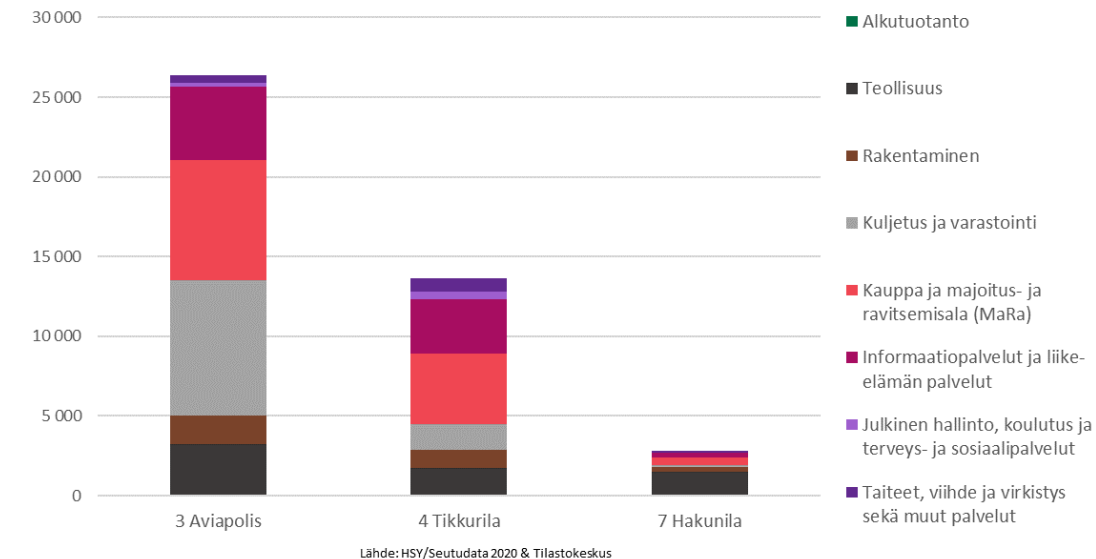
Työpaikkatarkastelut ratikan vaikutusalueella

- **Tikkurilan ja Aviapoliksen keskustoja kehitetään monipuolisina ja seudullisesti vetovoimaisina toimistojen, kaupan ja palvelujen keskittyminä.** Elinkeinotoimintaa ja työpaikkoja tulisi pyrkiä keskittämään keskusta-alueilla. Keskustojen kehittäminen ei voi kuitenkaan perustua pelkästään kaupan varaan.
- **Tavoite vaatii työpaikkarakentamisen osoittamista keskustojen keskeisille korttelialueille** ja riittävän liiketilamäärän rakentamista tärkeimpien kulkuyhteyksien varsille. Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa tulisi keskusta-alueilla varmistaa asuntorakentamisen ohella myös toimitilarakentaminen ja sitä kautta positiivinen työpaikkakehitys.
- Tavoitteena on varmistaa lentokentän kasvun edellytykset sekä lentämisen ympäristöhäiriöiden hallinta ja lentokentän lähialueiden kasvu.
- **Kärkiklusterit:**
1) logistiikka ja ilmailu, 2) korkean osaamisen tuotanto, 3) ruoka ja juoma sekä 4) kiinteistönhallinta
+ kiertotalous

Yritysten toimipisteiden jakautuminen toimialoittain v. 2018 ratikan vaikutusalueella (800 m)

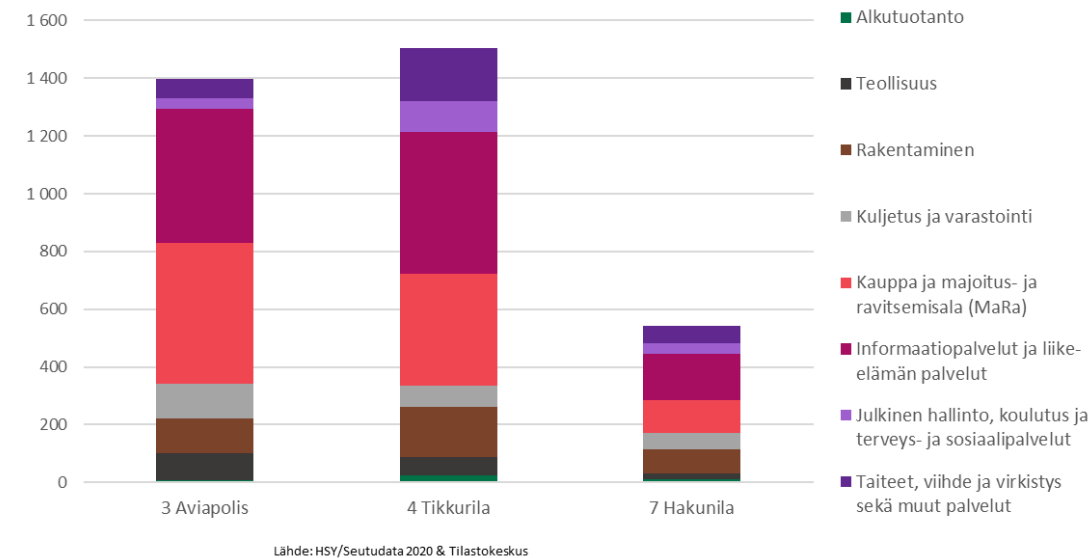
Yritysten henkilöstömäärän jakautuminen toimialoittain v. 2018 ratikan vaikutusalueella (800 m)

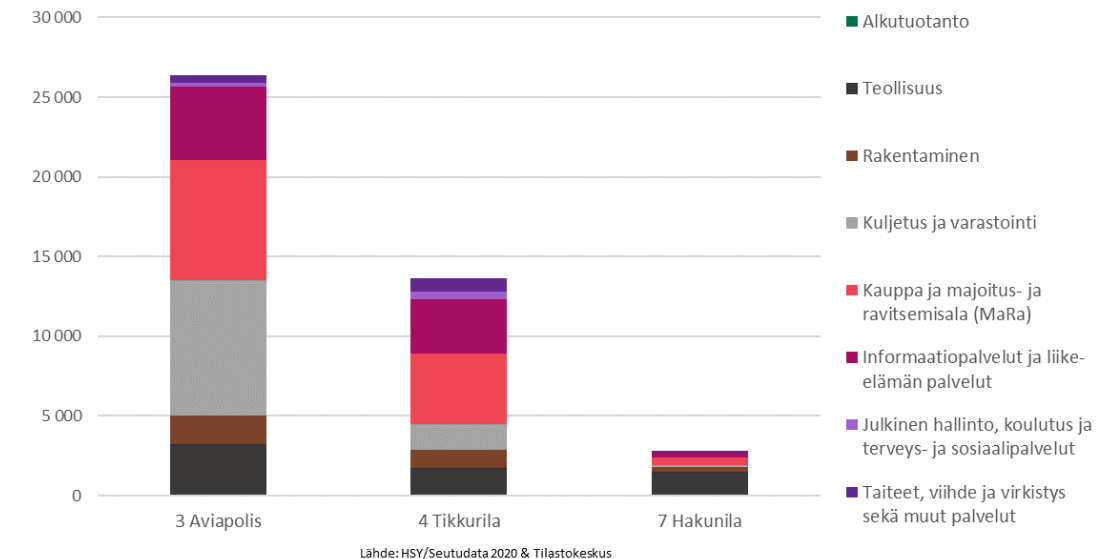
Työpaikkatarkastelut ratikan vaikutusalueella

- **Parhaat mahdollisuudet yritysklustereiden muodostumiselle** on tiiviillä ja rakenteeltaan monipuolisilla alueilla, joita ovat yleiskaavassa osoitetut **monipuoliset työpaikka-alueet (TP)** ja **kaupunkikeskusten alueet (C)**.
- Erityisesti tietointensiivisten toimialojen sekä majoitus- ja ravitsemistoiminnan työpaikkojen määrän arvioidaan kasvavan.
- Tehokkuuden kasvu tulee jatkumaan kaikilla toimialoilla. Koronapandemian kaltaiset muutokset ja etätyön lisääntyminen voivat osaltaan lisätä tehokkuuden kasvutavoitteita erityisesti toimistotyyppisillä ja tietointensiivisillä toimialoilla.
- Myös logistiikassa on nähtävissä tehokkaan ja älykkään logistiikan lisääntyminen, mikä vähentää tilantarvetta nykyiseen verrattuna.

Yritysten toimipisteiden jakautuminen toimialoittain v. 2018 ratikan vaikutusalueella (800 m)

Yritysten henkilöstömäärän jakautuminen toimialoittain v. 2018 ratikan vaikutusalueella (800 m)

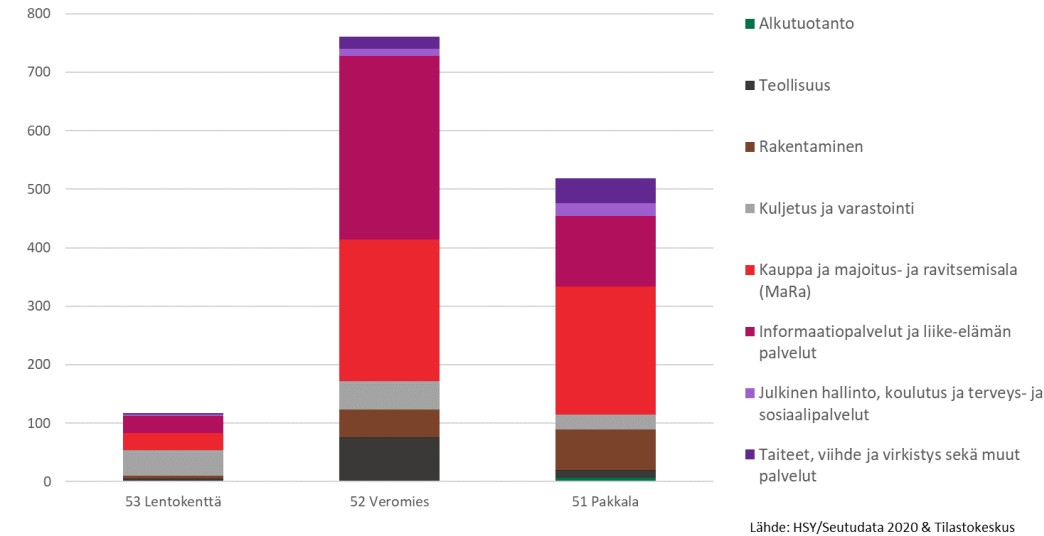

Aviapoliksen suuralue ratikan vaikutusalueella

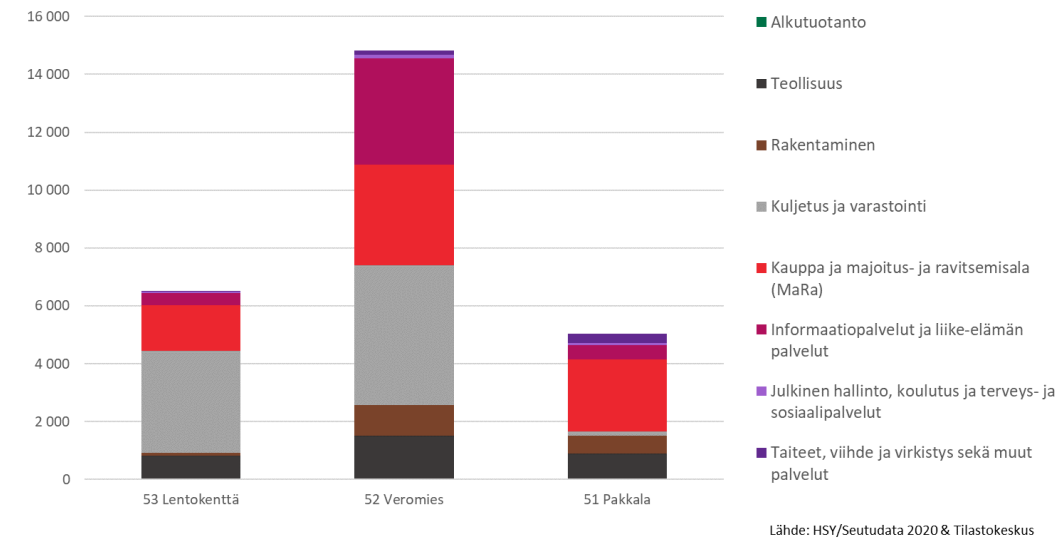
- Päätoimialat: Kauppa ja majoitus- ja ravitsemisala (MaRa), kuljetus- ja varastointi sekä informaatiopalvelut ja liike-elämän palvelut
- **Houkuttelee jatkossakin tietointensiivisten toimialojen työpaikkoja**
- Toimistotyöpaikkojen sijoittuminen alueelle edellyttää täydennysrakentamista ja olemassa olevien toimistotilojen uudistamista
- Kehä III pohjoispuoli (Lentokenttä ja Veromies) on houkutteleva lento- ja juna-asemien sekä uusien toimitilojen ja logistisen sijainnin ansiosta. Logistiikan lisäksi **houkuttelee uutta toimistorakentamista**.
- Kaupallinen palvelutarjonta on seudullisesti merkittävää: Jumbo, Vantaanportti ja Tammisto

*YK0048 Vantaan yleiskaava 2020:
Elinkeinopoliittisten vaikutusten arviointi*

Yritysten toimipisteiden jakautuminen toimialoittain v. 2018
ratikan vaikutusalueella (800 m)

Yritysten henkilöstömäärien jakautuminen toimialoittain v. 2018
ratikan vaikutusalueella (800 m)

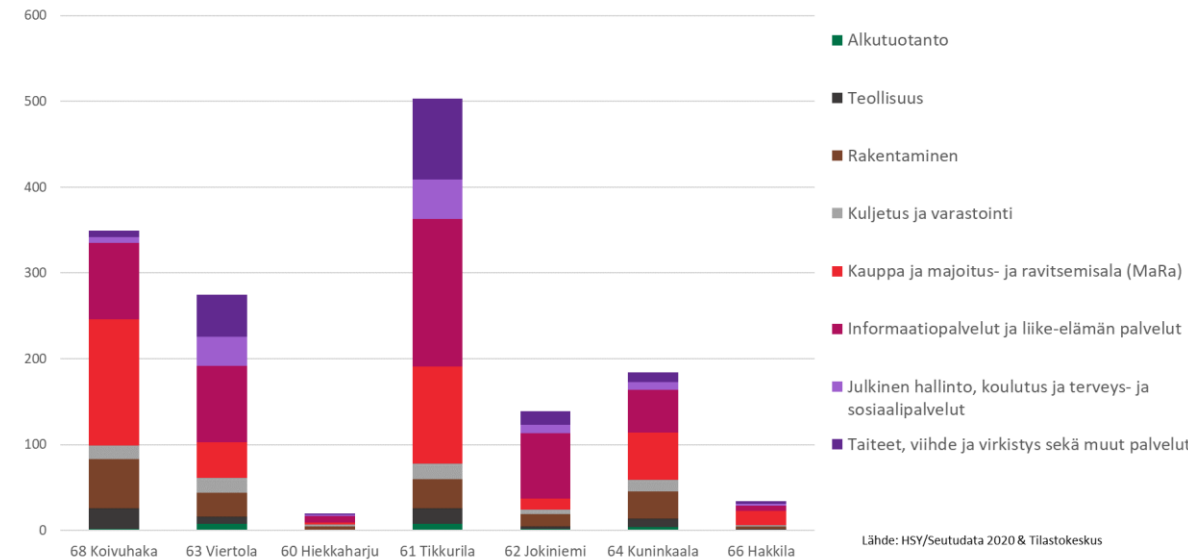
Tikkurilan suuralue ratikan vaikutusalueella

- Päätoimialat: Kauppa ja majoitus- ja ravitsemisala (MaRa) ja informaatiopalvelut ja liike-elämän palvelut
- Tikkurilan keskusta on kaupungin vahvin keskus ja Tikkurilan suuralueen suurin työpaikkakeskittymä.
- Tikkurilassa on Aviapoliksen ohella eniten potentiaalia toimistotyöpaikkojen klusterille. Tikkurilan aseman lähialue on houkutteleva alue toimistotiloille ja kaupalle.
- Toimistotyöpaikkojen sijoittuminen alueelle edellyttää täydennysrakentamista ja olemassa olevien toimistotilojen uudistamista
- Kaupunkirakenteen uudistumispaine näkyy toimitila-alueiden muutoksessa. Huomattava osa vanhoja toimitila-alueita keskustan itäpuolella ja Tikkurilantien varressa on osoitettu asumisen ja työpaikkojen alueiksi.
- Muuntuvat alueet ovat kuitenkin pääosin asumisen ja työpaikkojen alueita, jotka mahdollistavat monipuolisen maankäytön. **Suunniteltu työpaikkalisäys edellyttää toimitila-alueiden tiivistämistä ja työpaikkatehokkuuden kasvua.**

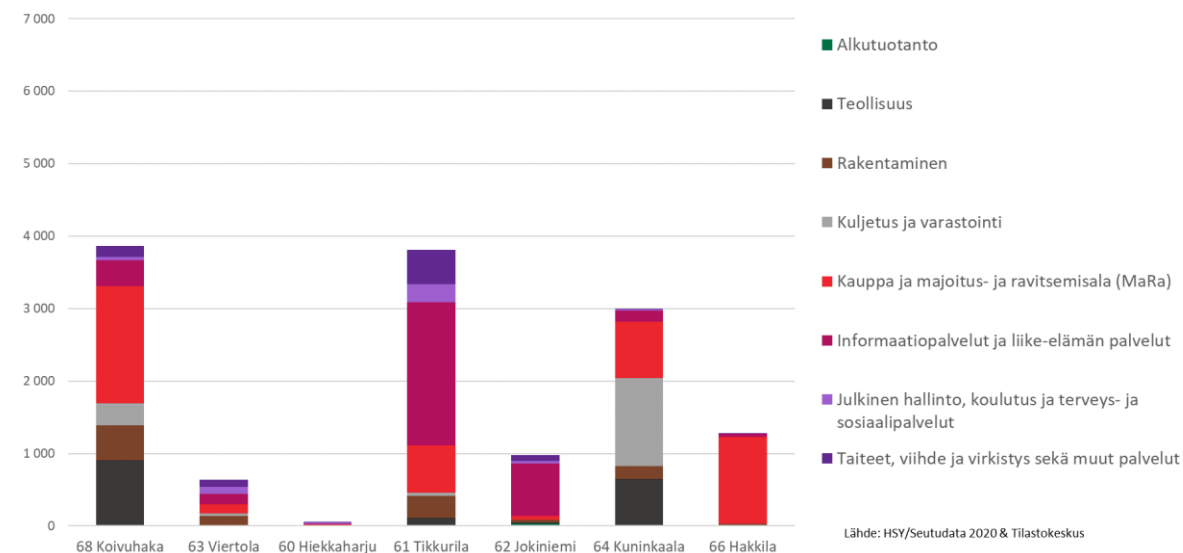
YK0048 Vantaan yleiskaava 2020:

Elinkeinopoliittisten vaikutusten arviointi

Yritysten toimipisteiden jakautuminen toimialoittain v. 2018 ratikan vaikutusalueella (800 m)

Yritysten henkilöstömäärien jakautuminen toimialoittain v. 2018 ratikan vaikutusalueella (800 m)

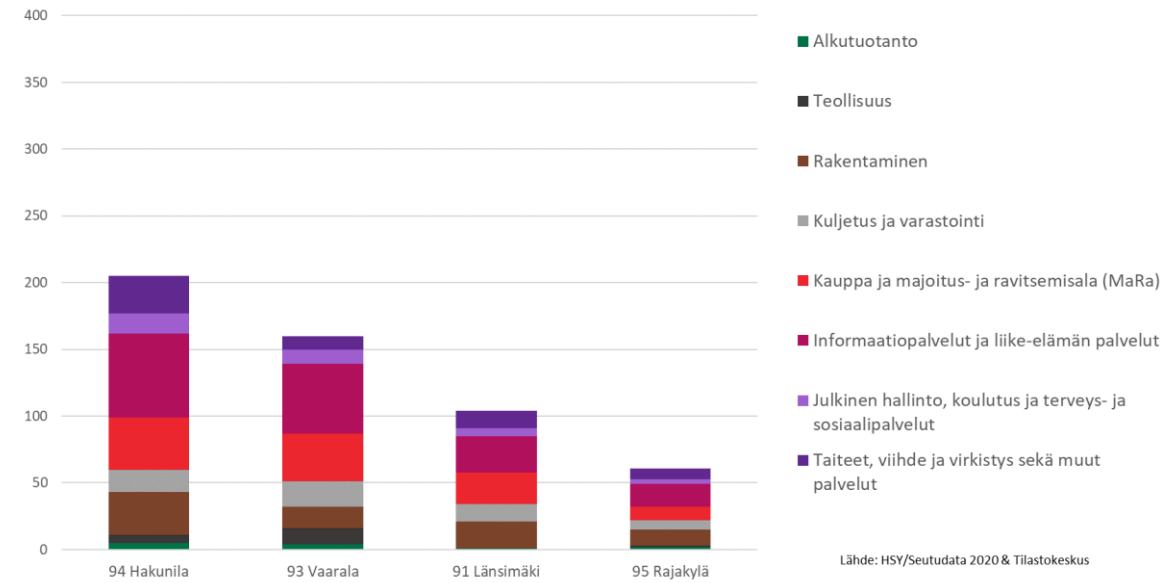

Hakunilan suuralue ratikan vaikutusalueella

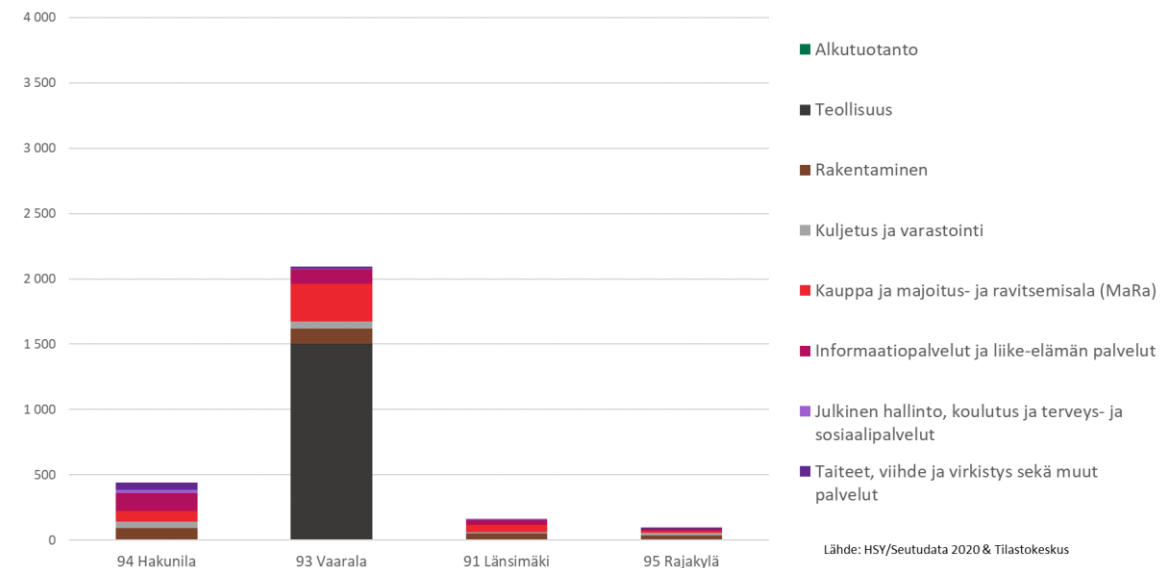
- Teollisuus on alueen merkittävin työllistäjä.
- Hakunilan alue soveltuu logistiikan ja tuotantotoiminnan tarpeisiin, esim. elintarvikkeiden jalostus ja varastointi.
- Itä-Helsingissä ja Itä-Vantaalla asuu paljon alojen työvoimaa, ja Vuosaaren satama sijaitsee lähellä.
- Tukkukauppa ja Porttipuiston alue lisäävät alueen mielenkiintoa kaupan kannalta.
- Itä-Vantaalla Hakkilan alue ja Lahdenväylän varsi ovat kiinnostavia tilaa vievän teollisuuden ja logistiikan näkökulmasta.

*YK0048 Vantaan yleiskaava 2020:
Elinkeinopoliittisten vaikutusten arviointi*

Yritysten toimipisteiden jakautuminen toimialoittain v. 2018 ratikan vaikutusalueella (800 m)

Yritysten henkilöstömäärien jakautuminen toimialoittain v. 2018 ratikan vaikutusalueella (800 m)

SELVITYKSET JA TAUSTA-AINEISTOT

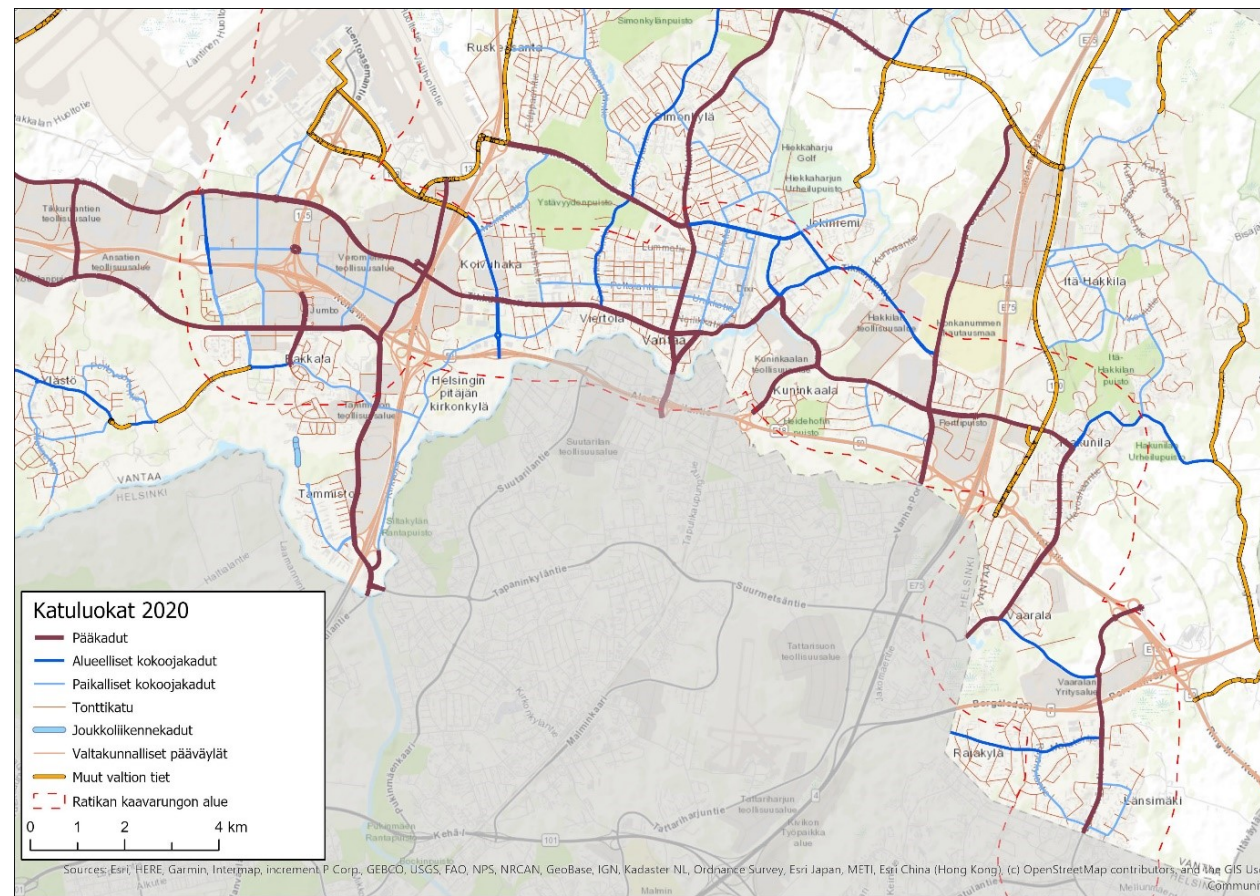
Liikenne

Suunnittelualueen nykyinen tie- ja katuverkko

Valtakunnalliset pääväylät sekä päärata halkovat monin paikoin ratikan kaavarungon sisälle sijoittuvia alueita. Väylät palvelevat valtakunnallista ja myös paikallista liikennettä, mutta toisaalta ne aiheuttavat myös merkittäviä estevaikutuksia maankäytön rakenteeseen. Alueiden välistä liikennettä palvelevat lisäksi pääkadut sekä muu tieverkko ja kokonaisuutta täydentää eritasoiset kokooja- sekä tonttikadut.

Liikennemääriltään merkittävimpiä yhteyksiä suunnittelualueella ovat pääväylät: Kehä III, Tuusulanväylä, Lahdenväylä ja Porvoonväylä. Estevaikutusten lisäksi väylien suurista liikennemääristä aiheutuvat melu ja päästöt muodostavat omat haasteensa niiden lähialueiden suunnitteluun.

Kuvassa on esitetty katuluokat vuoden 2020 tilanteessa ratikan kaavarungon alueella.

Joukkoliikenne

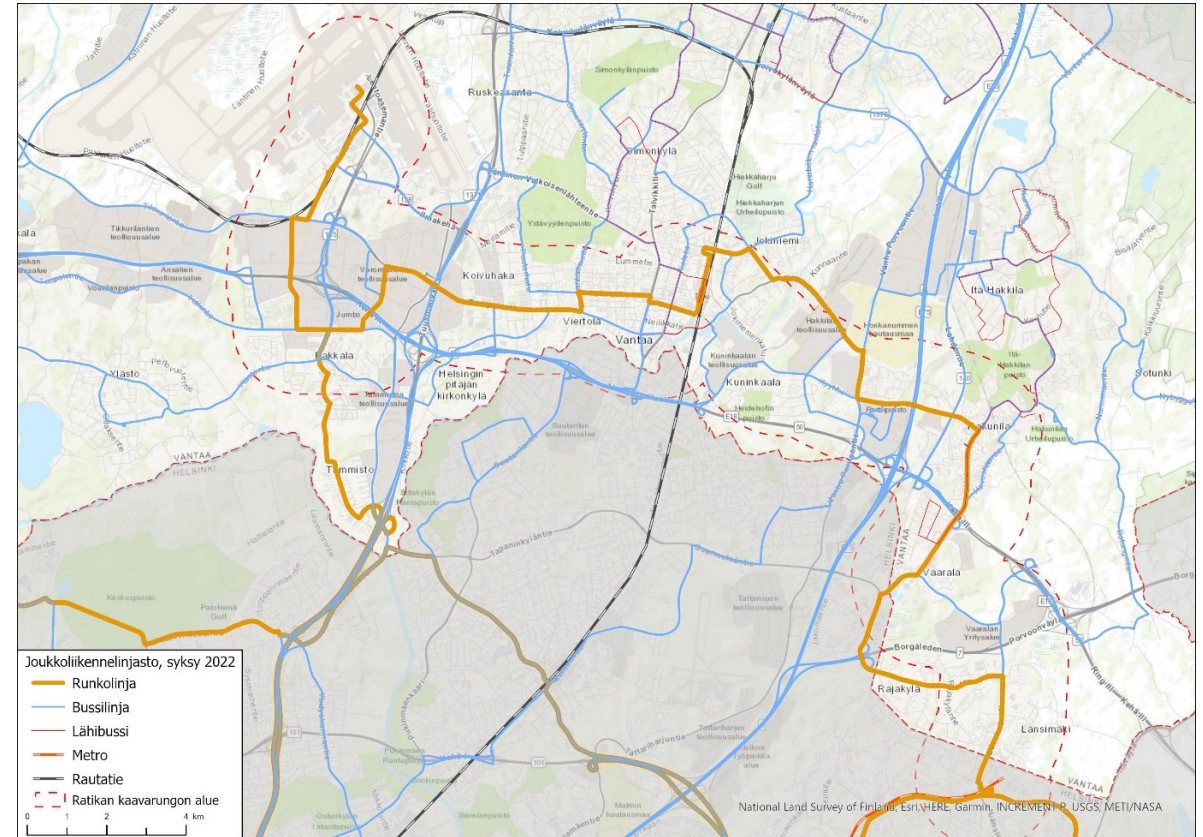

Tikkurilan ja Aviapoliksen alueita palvelee jo nykyisen raideliikenne. Pääradalla kulkee sekä kauko- että lähiliikenteen junia, ja Aviapoliksen sekä Lentoaseman juna-asemilla pysähtyy Kehäradan junat. Raideliikenne toimiikin näiden alueiden joukkoliikenteen runkoyhteytenä asemien ollessa keskeisiä vaihtopaikkoja linjasta ja kulkumuodosta toiseen.

Hakunilan joukkoliikenne perustuu puolestaan bussiliikenteeseen. Alueelta liikennöi useita linjoja Helsingin keskustaan sekä myös eri puolille Vantaata. Koko suunnittelualueen joukkoliikennelinjasto uusiutui isolta osalta elokuussa 2021, kun HSL-alueella aloitti Lahdenväylän linjastosuunnitelman mukaisen linjaston liikennöinti. Samalla Vantaalla aloitti uusi runkolinja 570 ja oleellinen osa linjastomuutosta oli myös Hakunilan varikkotoimintojen siirtyminen Ojankoon. Syksyllä 2022 linjasto muuttuu vielä lisää, kun Tuusulanväylän linjastosuunnitelman mukainen linjasto otetaan käyttöön. Osana sitä liikennöinnin aloittaa runkolinja 600 välillä Lentoasema – Kartanonkoski – Rautatientori.

Ennen runkolinjaa 570 välillä Mellunmäki - Hakunila – Tikkurila – Aviapolis liikennöi bussilinja 562, joka oli käyttäjämääriltään Vantaan suosituin bussilinja. Linjan muuttuessa runkolinjaksi sen päätepysäkki siirtyi Aviapoliksen asemalta Lentoasemalle ja linjan reitti muuttui hieman myös Muuran alueella. Runkolinja liikennöi pitkälti samalla käytävällä kuin Vantaan ratikka korvautuen aikanaan mahdollisella raitiotiellä.

Runkolinja 570 toimii Vantaan ratikan tavoin keskeisenä linkkinä suunnittelualueella olevien keskustojen, metron ja juna-asemien välillä. Vuoden 2022 syksyllä runkolinjaa aloitetaan liikennöidä sähkönivelbusseilla.

Kuvassa on esitetty Vantaan joukkoliikennelinjasto syksyn 2022 tilanteessa.

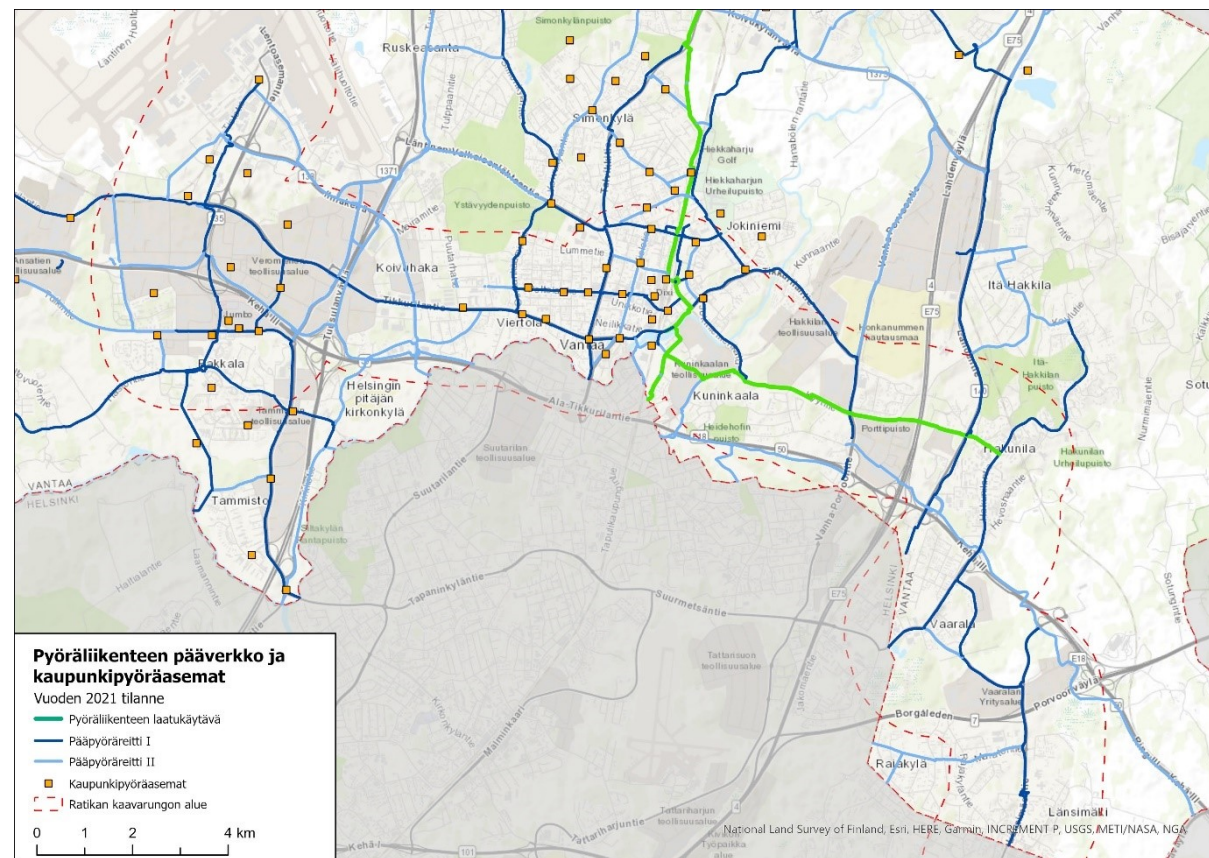
Jalankulku ja pyöräliikenne

Jalankulku palvelee erityisesti paikallista liikennettä ja pyöräliikenne puolestaan sekä paikallista että pitkämatkaista liikennettä. Varsinkin pitkämatkaisen pyöräliikenteen tukemiseksi Vantaalla on toteutettu viime vuosina pyöräliikenteen laatukäytäviä, jotka toimivat myös pyöräliikenteen baanojen esiasteena. Suunnittelualueella laatukäytäviä sijaitsee kaksi: Tikkurila – Hakunila välinen yhteys sekä pääradan suuntainen yhteys Helsingistä Keravalle.

Jalankulku ja pyöräliikenne ovat lisäksi keskeinen osa monia matkaketjuja, erityisesti joukkoliikennematkoja, ja tällöin korostuu laadukkaat, houkuttelevat ja turvalliset yhteydet pysäkeille ja asemille sekä toisaalta myös yhteydet pysäkeiltä ja asemilta eri palveluihin. Jalankulun ja pyöräliikenteen verkko muodostuu nykyisin pyöräliikenteen laatukäytävistä ja pääpyöräreiteistä sekä niitä täydentävistä muista pyöräteistä ja jalkakäytävistä.

Vantaalla otettiin kaupunkipyöräjärjestelmä käyttöön vuoden 2019 aikana ja vuonna 2021 Vantaalle tuli lisäksi vuokrattavia sähköpotkulautoja yksityisten operaattorien toimesta Tikkurilan ja Aviapoliksen alueille. Palveluina järjestelmät täydentävät joukkoliikenteen matkaketjuja ja tarjoavat myös vaihtoehtoisen kulkutavan, jos esimerkiksi omaa pyörää ei ole tai se ei ole käytettävissä. Suunnittelualueella kaupunkipyöräasemia sijaitsee Tikkurilan ja Aviapoliksen alueilla.

Pyöräliikenteen pääverkko sekä kaupunkipyöräasemien sijainnit kaavarunkoalueella (vuoden 2021 tilanne).

Logistiikka ja erikoiskuljetukset

Ratikan kaavarunkoalueelle sijoittuu useita logistiikka- ja teollisuusalueita. Monesti näiden toiminta aiheuttaa merkittävän määrän raskasta liikennettä ja sitä kautta myös ympäristöhäiriöitä. Maankäytön kehittyminen tuo muutoksia monille näistä alueista ja tämä vaikuttaa myös niiden liikenteeseen, mikä on huomioitava suunnitelmissa. Toisaalta tiiviillä ja sekoittuneilla keskusta-alueilla on tärkeää huomioida citylogistiikan ja muun huoltoliikenteen toimivuus.

Muun tavaraliikenteen lisäksi Vantaalla on useita erikokoisia erikoiskuljetusreittejä. Monet näistä reiteistä risteävät Vantaan ratikan kanssa tai kulkevat raitiotien rinnalla. Erikoiskuljetusten ja raitiotien yhteensovittaminen aiheuttaa omat haasteensa erityisesti ratikan suunnitteluun, ja erikoiskuljetukset vaikuttavatkin monin paikoin katutilan mitoitukseen ja poikkileikkaukseen. Reittien huomiointi suunnitteluvaiheessa on erittäin tärkeää, jotta kuljetukset aiheuttavat mahdollisimman vähän häiriöitä valmiissa ympäristössä.

Joukkoliikennekaupunki Vantaa 2020

Joukkoliikennekaupunki Vantaa -työ on valmistunut vuonna 2016. Tämän jälkeen Vantaan bussilinjasto on HSL:n toimesta suunniteltu uusiksi. Aikaisempi, koko Vantaan kattava bussilinjasto otettiin käyttöön Kehäradan avauduttua liikenteelle kesällä 2015. Uusi linjasto on suunniteltu osina ja se koostuu viidestä linjastosuunnitelmasta: Tuusula ja Kerava, Lahdenväylä, Hämeenlinnanväylä ja Vihdintie, Kivistö, Tuusulanväylä. Merkittävä muutos nykyiseen linjastoon verrattuna on uudet runkolinjat, joita on suunniteltu varsinkin Länsi-Vantaalle.

Tuusulan ja Keravan linjastosuunnitelma on otettu käyttöön syksyllä 2019. Lahdenväylän linjasto tuli käyttöön elokuussa 2021 ja osana sitä aloitti Vantaalla myös runkolinja 570. Elokussa 2021 aloitti Länsi-Vantaalla myös runkolinja 30. Muut linjastosuunnitelmat on tarkoitus ottaa käyttöön vuosien 2022/2023 aikana ja niiden myötä Vantaalle tulee vielä lisäksi viisi uutta runkolinjaa: 300, 400, 520, 530 ja 600.

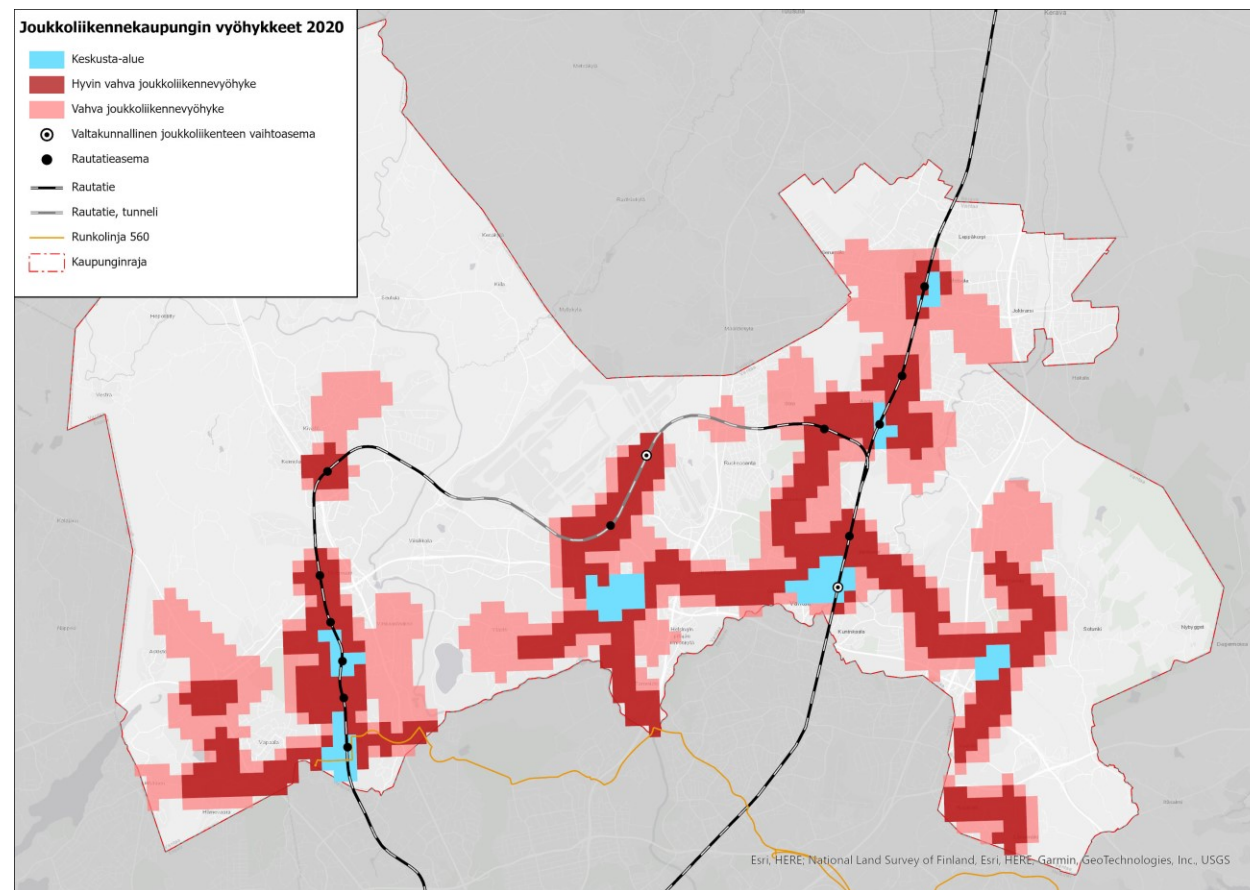
Toinen merkittävä ja suunnittelussa oleva muutos Vantaan joukkoliikenteeseen on Vantaan ratikka, jonka yleissuunnitelma hyväksyttiin jatkosuunnittelun pohjaksi joulukuussa 2019. Arvio jatkosuunnittelun valmistumisesta on vuonna 2022. Jos kaupunki hyväksyy ratikan rakentamisen aloittamisen, se voidaan aloittaa vuonna 2024. Rakentamisvaiheen kestoksi on arvioitu noin neljä vuotta. Tällöin Vantaan ratikka valmistuisi noin vuonna 2028 korvaten samalla bussirunkolinjan 570.

Uusien suunnitelmien myötä on siis noussut tarve päivittää vuonna 2016 valmistunut selvitys. Vantaan ratikka sekä uudet runkolinjat vaikuttavat erityisesti hyvin vahvaan joukkoliikennevyöhykkeeseen ja toisaalta niihin pohjautuva linjasto vaikuttaa vyöhykkeiden sijaintiin myös yleisemminkin. Joukkoliikennekaupungin vyöhykkeet on päivityksessä laadittu vuosille 2020 ja 2030+.

Joukkoliikennekaupunki 2020

Vuoden 2020 tilanteessa hyvin vahva joukkoliikennevyöhyke sijoittuu juna-asemien ympärille sekä runkolinjan 560 ja muiden tiheästi liikennöitävien bussilinjojen tai -reittien varrelle. Hyvin vahvoina vyöhykkeinä erottuvat erityisesti linjat 562 (runkolinjan 570 edeltäjä) ja 615 (runkolinjan 600 edeltäjä) sekä reittiosuudet Tikkurilan ja Leinelän välillä ja Myyrmäestä länteen.

Joukkoliikennekaupunki 2030+

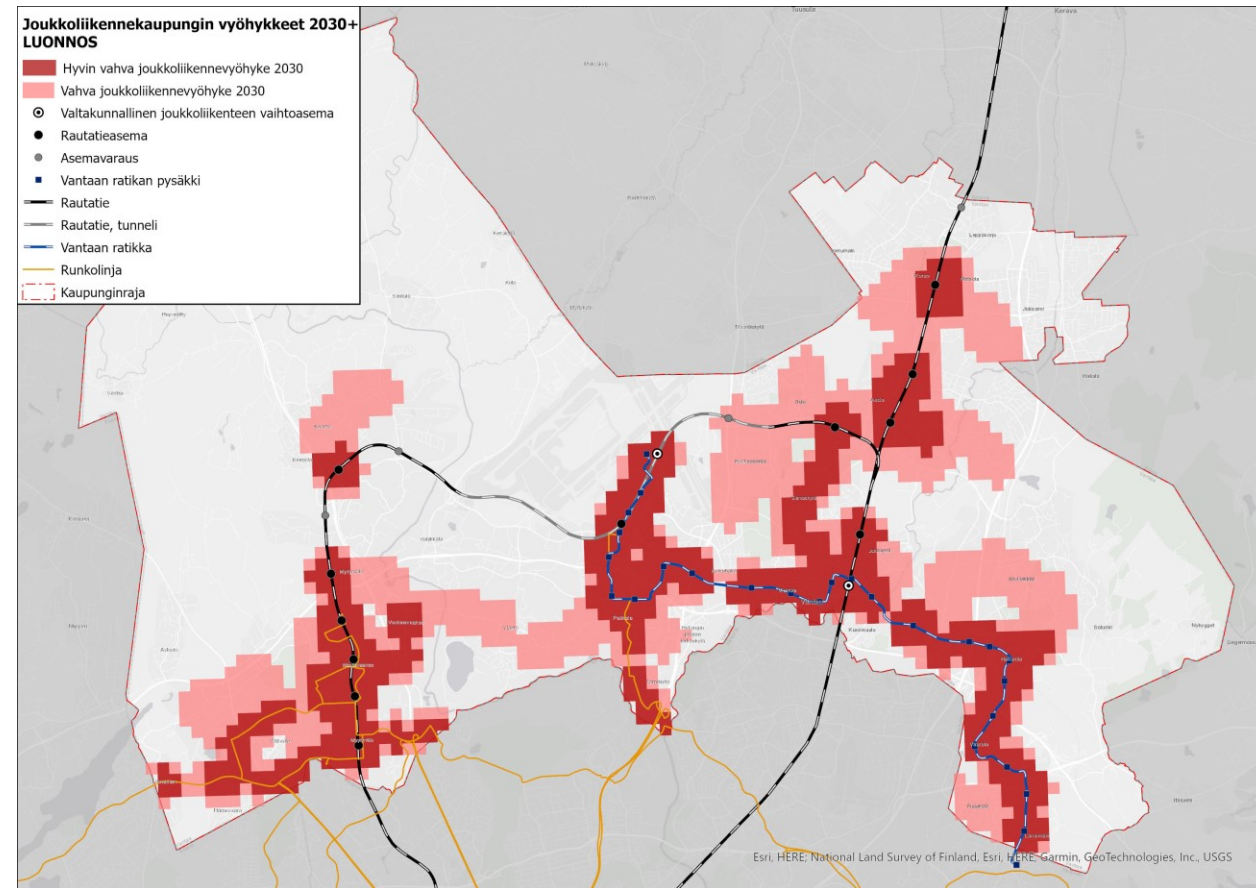

2030+ -tilanteessa hyvin vahvat joukkoliikennevyöhykkeet sijaitsevat pääosin juna-
asemien ja Vantaan ratikan pysäkkien ympärillä sekä bussirunkolinjojen varrella.
Uusia runkolinjoja on vuoteen 2020 verrattuna useita: 30 (Kamppi – Myyrmäki), 300
(Elielinaukio – Myyrmäki, Vihdintietä), 400 (Elielinaukio – Vantaankoski,
Hämeenlinnanväylää), 520 (Martinlaakso – Leppävaara – Matinkylä), 530 (Myyrmäki
– Espoon keskus – Matinkylä) sekä 600 (Rautatientori – Kartanonkoski – Lentoasema,
Tuusulanväylää). Lisäksi Vantaan ratikka on korvannut bussirunkolinjan 570.

Vuoden 2030+ tilanteessa ei ole huomioitu mahdollisia uusia katuyhteyksiä, kuten
Valkoisenlähteentietä ja Kivistön alueen uusia katuja, koska niiden vaikutuksista
bussilinjastoon ei ole vielä täyttä varmuutta. Yhteydet vaikuttavat toteutuessaan
todennäköisesti lähinnä vahvaan joukkoliikennevyöhykkeeseen.

Vyöhykkeiden laadinnassa on kuitenkin huomioitu bussipysäkkien sijoittumisen
suhteen:

- Vantaan ratikka
- Korson ja Kivistön bussiterminaalit
- Runkolinjojen toteutussuunnitelmat

Tutkimuskatsaus (FT Miika Norppa)

- Katsaukseen on koostettu pikaraitioteiden kasvukäytävissä havaittuja vaikutuksia, erityisesti maankäytön ja kaupunkikehittämisen näkökulmasta.
 - Vaikutukset kiinteistöjen ja maan arvoon, maankäyttöön ja kaupunkikehittämiseen käytävän varrella
 - Millaisia talousvaikutuksia pikaraitioteihin liittyvällä kaupunkikehittämisellä on ollut
 - Vaikutukset asukkaisiin ja asuinympäristöön
 - Vaikutukset liikenteeseen ja päästöihin
 - Millaisia vaikutuksia Vantaan ratikalla voi olla kaupunkikehittämisen näkökulmasta?
- Aineistona n. 140 lähdettä, joista suurin osa tieteellisiä tutkimuksia ja tutkimuskatsauksia. Lisäksi mukana erilaisia selvityksiä ja raportteja.
- Antaa osviittaa **mahdollisista vaikutuksista**.
- Julkaistu Vantaan nettisivuilla

PIKARAITIOTIE KAUPUNKIKEHITYSHANKKEENA – TUTKIMUSKATSAUS

Vantaan kaupunki / Miika Norppa
Yleiskaavoituksen julkaisuja 2021

